

యోహాన్

యోహాన్ లిపి కీత చొక్కాటు కబుర్

ఇద్ పుస్తకున్ బారెత గోసి

లిపి కీతాన పార్శవ: యేసు కిరిస్తున్నార్ సిస్యల్ ఆయ్వుల్ యోహాన్.

లిపి కీత సాల్: కిరిస్తు సక్కు మొదొడ పిడితగ లిపి కియ్వుల్ జ్యర్త.

ముకె గోసి: యేసుయే బగవంతన్నార్ మరి ఆందుర్. వోరె బగవంతన ఆత్మ స్తకితె, ఇద్ దునియతుర్మున్ వూర పాపుల్ బచి కియ్లు, మాయ్యన రూపై వాతార్ ఆందుర్. సిరిష వోర్ యేసున్ పార్శ భావ-బక్కితె బరొస ఇర్పులిరె, బగవంతల్ మన్వల్ స్వర్ణనగ సాంద పరంతెర్.

ఇవ్ పార్శ వెప్పు తీర్ నిరుపన్ కియ్లు, లెక సెలెంగ్ అచాంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్ము కీతార్. నమునత యేతున్ ఆంగుర్ రసతున్ దాత మార్యుస్వల్, తీస ఆట్ (38) సాల్గ్రున్ల రోగితె మన్వున్ చొక్కాట కియ్వుల్, పుటి-గుడ్డిన్ నదుర్ సియ్వల్, సాతార్ లాజర్తున్ నేండుస్వల్, సియుంగ్ హజర్గ్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్, సమ్మర్త యేతున్ పార్శ తాక్వల్. అని “నావ పార్శల్ సూడ్సి ఆయ్యె బతి, ఇవ్ కామ్మున్ సూడ్సి తెర్ నా పార్శ బరొస ఇరట్. అపాన్ ఇర్పుట్తె బస్ట్రుట్ జీవతె స్వర్ణనగ బగవంతన్ సంగ మందంతిట్” ఇంజెర్ బోద వెప్పుర్. ఇవ్ గోసిన్ బారెతె ఇదెనగ లిపి కీసి మంత.

బగవంతన వచ్ మాయ్యన రూప్ యేత్వుల్

1 కలి గడె మాయ్యక్ మునెన వచ్ ఇన్వుల్* మత్తార్. బగవంతన్ సంగ వోర్ వచ్ ఇన్వుల్ మత్తార్. వోర్ వచ్ బగవంతలె ఆందుర్. ² వోర్ వచ్ ఇన్వుల్ మొదొడలె బగవంతన్ సంగ మత్తార్. ³ కలిత సమ్ముతున్ బగవంతల్ వోర్ వచన్తున్ హిందలె గడి కీతార్. వోర్ సెల్వ్ ఉంది గిర్ వస్తు గడె మాయ్యకి. ⁴ వోన్ జీవ మంత. అద్ జీవ సమ్మిర్కున్ వేడ్చి సిత. ⁵ వేడ్చి సికటితగ బహ్వై పారంతయె, అహ్వా పర్జతంగ్ దిల్గ్రునగ వోర్ వేడ్చి సిసెర్ మంతార్. బతి బస్ట్రుట్కె అద్ వేడ్చితున్ సికటి* పిహా పరొ.

⁶ బగవంతల్ వొర్ మాయ్యన్ సారి కీతార్. వోన పార్శల్ బాప్పిన్మ సియ్వల్ యోహాన్.* ⁷ అద్ వేడ్చితున్ బారెతె తన వెహ్వల్ గవతున్ కేంచి, సమ్మిర్ వోర్ వేడ్చితున్ దాత్మున్ పార్శ బరొస ఇరనిర్ ఇంజెర్ వాతార్. ⁸ అద్ వేడ్చి సియ్వల్ యోహాన్ ఆయ్యెర్. బతి వేడ్చితున్ దాత్మున్ బారెతె, వెహ్లా వాతార్ వోర్, సిరిష గవదారల్ ఆందుర్. ⁹ ఇద్ దునియతుర్మున్, బోర్తె జీవత సతె వేడ్చి సిసెర్ మంతారొ, వోర్ వాసెర్ మంతార్.

¹⁰ వోర్ వచ్ ఇన్వుల్ ఇద్ దునియతె వాతార్. వోన కెయ్యెన బగవంతల్ సమ్ము గడి కియుస్తార్. బతి ఇద్ దునియతుర్ వోర్ కరల్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్వుల్ వొడ్జ్ కియ్యకి. ¹¹ వోర్ తన్వుర్గ వాతార్, బతి వూర్ ఇజ్జయేల్ లోకుర్* వోన్ వాప్సుకి. ¹² తెర్ బతి, బోర్-బోర్తె తన్వ పార్శ బరొస ఇర్దెరొ, వూర్ సమ్మిర్కున్ బగవంతనుర్ మరి-మియడ్ ఆయ్లు.

* 1:1-2 వచ్ ఇన్వుల్ ఇత్తెక యేసు కిరిస్తు ఇంజెర్ అర్థమ్. * 1:5 బగవంతన సరి-మారగ్ బూలె మాసి పాపుంగ్ కామ్మునె నించి మన్వల్ దునియ. * 1:6 వేర్ అపాన్తుల్ యోహాన్ ఆయ్యెర్. * 1:11 యూదుల్గ్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్.

అదికార్ సితార్. 13 ఆడ్-మాడ్సోన్ మరి-మియడ్ జల్గ ఆతపినయ్ మేండోల్ అని నెతుడె వూర్ జల్గ ఆయ్కి. బతి బగవంతల్ వూర్గున్ నేమి కీతతున్* హిందలె వోనుర్ మరి-మియడ్ ఆతెర్.

14–15 వోర్ వచన్ మాయ్ల్ ఆసి, దర్శరిత్ పారొ వాసి, మా నడ్డమ్ పిస్తార్. బాప్టిస్మ సియ్ల్ యోహాన్ వోర్ వచన్నున్ బారెతె, “నా పెజెటల్ బోర్తె వాంతోర్ ఇంజి వెహ్ఱోనా, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేర్ నాకున్ తెర్ మొదొడలె పిసి మత్త కాడ్సై, నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్” ఇంజెర్ జోర్తె గవ వెహ్ఱోర్. వోర్ వచన్ మాకున్ బగవంతన బర్పుర్ సతెమున్ అని బర్పుర్ పెర్చుత-దయతున్ తొహ్ఱార్. ఇద్ సత్ అని పెర్చుత-దయతున్ సూడ్సి, బగవంతన మయ్యతున్ కరి కీతట్. బగవంతల్ తన్వోర్ వారారె మన్వోర్ మరిన్ సిత మయ్య ఇదె ఆంద్. 16 వోన బర్పుర్ పెర్చుత-దయతున్ హిందల్, మరట్ సమ్మిర్ ఆసిర్వాదున్ పెజెయ్ ఆసిర్వాద్ యేచ్చెర్ మంతట్. 17 అవ్ బవ్ ఇత్తెకె, మొదొడ ఆసిర్వాద్ తన్వ ఇచ్ టీర్ ప్పర్ పిసనీర్ ఇంజెర్ బగవంతల్ మోసెన కెయ్యో, దర్శత కానున్ సిసి మత్తోర్. బతి ఇంకె, రెండవ ఆసిర్వాద్ యేసు కిరిస్తున కెయ్యో అద్ కానున్నున్ తెర్ చొకొట్టుంగ్ పెర్చుత-దయ అని సతెమ్ ఇన్వాలికున్ సితార్. 18 బోరె బస్కునె బగవంతన సూడ్గుకి. బతి బస్కుట్ బాబోన్ సంగ మన్వోర్* వారారె మరి ఆయ్ల్, మాకున్ బగవంతన బారెతె వెహ్ఱ తొహ్ఱార్.

బాప్టిస్మ సియ్ల్ యోహాన్ గవ

19 యెరుసలెమ్ముల్ యూదుల్గైనుర్ అదికారిర్, మోక వేర్ కిరిస్తు మందర్ ఇంజెర్ పూసి కియ్యో, కటొడలిర్గున్ అని లేవియుల్గైన్* యోహాన్నగ సారి కీతెర్. 20 తె యోహాన్, “నన కిరిస్తున ఆయెన్” ఇంజెర్ మకుస్వ్ వూర్గున్ గవ వెహ్ఱార్. 21 అస్కు వూర్, “తె నిమె బోని ఆంది? యేలియ్* పర్వక్తని కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె, “నన ఆయెన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. “మంజె బవిసత్తె వాంతోర్ ఇంజి వెహ్ఱార్ వోర్ పర్వక్తని కి?” ఇంజెర్ వూర్ పూసి కీతెర్. బతి యోహాన్ “నన ఆయెన్” ఇంజెర్ వెహ్ఱార్. 22 అస్కు వూర్, “అసల్ నిమె బోని ఆంది? మాకున్ సారి కీతుర్గున్ మమొట జవబ్ సియ లాగర్. నీ బారెతె బతల్ వెహన ఇంతియె అద్ మాకున్ వెహ” ఇంజెర్ యోహాన్నున్ పూసి కీతెర్. 23 తె యోహాన్, “యేసయ పర్వక్తల్ మొదొల్ వెహ్ఱాపినయ్, «బగవంతల్* వాయన్ సాటి సరి సుద్రి కీమ్స్» ఇంజెర్ బోడి గుటనగ కిలివల్ లేంగ్గు ననయ్ ఆందున్” ఇంజెర్ వూర్గున్ వెహ్ఱార్.

24–25 అస్కు సవల్గై పూసి కియ్యో వాతుర్గటల్ కహితుర్ పరిసయుల్గై, “నిమె కిరిస్తుని ఆయ్య, యేలియని ఆయ్య, బవిసత్తె వాయ్ల్ పర్వక్తని గిర్ ఆయ్య. తె నిమె బద్ అదికార్ బాప్టిస్మ సిసెర్ మంతి?” ఇంజెర్ యోహాన్నున్ పూసి కీతెర్. 26 తె యోహాన్, “నన యేతె బాప్టిస్మ సిసెర్ మంతోన్. బతి నా పెజెటల్ వాయ్ల్ మీ నడ్డమ్ మంతోర్. మిరట్ వోన్ వాడ్సై కియ్యుట్. 27 నా పెజెటల్ వాయ్ల్ నాకున్ తెర్ డగుర్ సక్తివంతల్ ఆందుర్. వోనంగ్ చెపుల్గై పటి రెహ్మా గిర్ నన కామి సియెన్*” ఇంజెర్ వెహ్ఱార్. 28 ఇన్ గట్టుంగ్ యోహాన్ బాప్టిస్మ సిసెర్ మత్తోర్ అద్ యోర్గన్ లవిడున్ సిడయింగ్ బాజ్ మన్వోర్ బెతనియ ఇన్వోర్ చహార్గ జర్తంగ్.

యేసుయె బగవంతనార్ మరి ఇంజెర్ వెహ్ఱ తొహ్ఱాల్

29 దుష్టా నేటి యోహాన్ తన్ వాయ్ల్ యేసున్ సూడ్సి,

“ఇచుల! వేరె దునియతురంగ్ పాప్పున్ కాంచి వోయ్ల్ బగవంతన గొరె పిల ఆందుర్. 30 ఇదెన్ మునె, ‘నా పెజెటల్ బోర్తె వాంతోర్ ఇంజి వెహ్ఱోనా, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేర్ నాకున్ తెర్ మొదొడలె పిసి

* 1:13 బగవంతల్ తన్ ఆతృ వూర్ ఇత్తతున్ హిందల్ మరి-మియడ్ ఆతెర్. * 1:18 ఇత్తెకె బాబో బగవంతల్ అని మరి యేసు వారా ఇంజెర్ అర్థమ్. * 1:19 లేవియుల్గై ఇన్వాలిర్ లేవిన కాన్వాస్తుర్ ఆందిర్. వీర్ బగవంతన మందిర్గున్ బచి కిసెర్, కటొడలిర్ కియ్ల్ కామ్మునగ మదత్ కియ్ల్ అందిర్. * 1:21 యేతె బాప్టిస్మ సియ్ల్ యోహాన్నున్ తెర్ తొత్తోర్ పర్వక్తల్ ఆందుర్. కిరిస్తు వాయన్ మునె వోర్ పర్వక్తల్ మల్చి వాంతోర్ ఇంజెర్ యూదుల్గై బరొస కీంతెర్. * 1:23 బగవంతల్ సెలెతె పర్చు. * 1:27 వోర్ బెయ్ డగుర్ మాల్గై ఆందుర్. నన వోనోర్ దాసిన అసి మన్నె గిర్ కామి సియెన్.

మత్త కాడ్చి,★ నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్’ ఇంజెర్ వేన్ బారటెన్ వెప్పొ మత్తొన్. 31 అసల్ వోర్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్వర్ నన వోన్ వొడ్చి కీసి మనొన్. బతి ఇజయేల్ లోకుర్మన్ వోర్ తన్ వొడ్చి అరుసినుర్ ఇంజి బాప్టిస్మ సితొన్. 32 అస్కైనె హబర్ కోలె మాసి, బగవంతన పవిత్ర ఆత్మ ఉంది పారెవత్ దాత్ యేసున్ పార్చా రెయ్యల్ సూడ్చొన్. 33 యేతె బాప్టిస్మ సియ్యొ నాకున్ సారి కీతొర్ వోర్ బగవంతలె, ‘బోన్ పార్చా పవిత్ర ఆత్మ పారెవత్ దాత్ రెయ్యు ఉద్యల్ సూడంతియొ, వోరె లోకుర్మన్ పవిత్ర ఆత్మతె బాప్టిస్మ సియ్యల్★ ఆందుర్’ ఇంజెర్ వెప్పొర్. అహాన్ వెహ్వ్యక్ ఇత్తెకె, వోన్ నన వొడ్చి కీసి మనొన్.

34 ఇద్ద సమ్ము సూడ్చొనె, ‘వేరె బగవంతనార్ మరి ఆందుర్★”

ఇంజెర్ బాప్టిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ యేసున్ బారటె గవ వెప్పొర్.

యేసునుర్ మొదొడుర్ సిస్యలిర్

35 దుష్టా నేటి దుపరిత నాలుంగ్ నేక్కెక యోహాన్ అని వోనుర్ ఇవిర్ సిస్యలిర్ గిరె అగనె నిల్సి మత్తెర్. 36 అదె వకత్తై యేసు అగటల్ వీడ్చెర్ మత్తొర్. వోన్ సూడ్చి, “ఇచుల! బగవంతన గౌరె పిల” ఇంజెర్ యోహాన్ సిస్యలిర్కున్ వెప్పొర్. 37 అద్ కేంచి వూర్ ఇవిర్ సిస్యలిర్, యేసున్ పెజెయ్ సాత్తెర్. 38 తె అస్కై వూర్ తన్ పెజెయ్ వాయ్ల్ సూడ్చి, యేసు పెజె మల్సి, “మీకున్ బతల్ పహ్లా?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్ “గురుజి★! నిమె బగ మందంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 39 తె యేసు, “వాసి సూడట్” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. అస్కై లగ్-బగ్ పోద్రెక్ నాలుంగ్ నేక్కెర్ మత్త. తె వోర్ మన్వల్ జాగతగ సాంజి, అంటిత్కై అగన్ మత్తెర్. 40 యోహాస్త గొస్టి కేంచి యేసున్ పెజెయ్ సాత్తుర్ ఇవిర్టటల్ వారాన పార్లు ఆంద్రెయల్. వేర్ సిమెన్-పేతుర్తార్ తముర్ ఆందుర్. 41 వేర్ ఆంద్రెయల్ తన్వర్ తాదల్ సిమెన్-పేతుర్తున్ బేట మాసి, “దాద! కిరిస్తున్★ సూడ్చొమ్” ఇంజెర్ వెప్పొర్. 42 అని వోన్ యేసునగ పియ్యు వాతొర్. తె యేసు వోన్ సూడ్చి, “నిమె యోహాన్నార్★ మరి సిమెన్తి అంది. బతి ఇంగెడల్ నీకున్ కెపా★ ఇంజి కేయనిర్” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. వేన్ పేతురు గిర్ ఇంతెర్#.

యేసు పిలిపున్ అని నతనియేల్తున్ కేయ్లు

43 దుష్టా నేటి యేసు గలిలయ యేరియతె సొన్నె నిర్ముల్ కీతొర్. తె నడ్డుము పిలిపున్ సూడ్చి, “నా సంగ వర” ఇంజెర్ యేసు కేయ్యెర్. 44 వేర్ పిలిప్, ఆంద్రెయల్ అని పేతురు మువిర్తె బెత్పుయిద చహార్తుర్ ఆందిర్. 45 పిలిప్ నతనియేల్తున్ మహ్మతై సొత్తొర్. వోర్ బేట మాత పెజె, “మోసెన దర్జుత కానుస్తగ అని దుస్పుర్ పర్వత్కలిర్ లిహి కీతనగ బోన్ బారటె లిహి కీతొరా, వోర్ మాకున్ బేట మాతొర్. వోరె నజరేత్ చహార్తుర్ మోసెప్పూర్ మరి యేసు ఆందుర్” ఇంజెర్ పిలిప్ వెప్పొర్. 46 అద్ కేంచి నతనియేల్, “ఎహా! నజరేత్వుల్ బతయ్ చోకాట్ల పుటురియ్?” ఇంజెర్ పిలిపున్ పూసి కీతొర్. తె “వాసి సూడ” ఇంజెర్ పిలిపు ఇత్తొర్. 47 తె నతనియేల్ యేసునగ వాసెర్ మనకె వోన్ సూడ్చి, “ఇచులట్! వేర్ కరల్ ఇజయేల్ జాతితొర్ ఆందుర్. వేన్ కపట్ బతయ్ సెలె” ఇంజెర్ వోన్ బారటె యేసు వెప్పొర్. 48 తె నతనియేల్, “నా బారటె నీకున్ బహాన్ టావ?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె యేసు, “పిలిపు, నీకున్ కేయ్లుక్ మునె, నిమె అంజూరి మరత్ బూడ్ మనకెన్ నీకున్ సూడ్చొన్” ఇంజెర్ వెప్పొర్. 49 అస్కై నతనియేల్, “యే గురుజి! నిమె బగవంతనార్ మరిని అని ఇజయేల్ లోకుర్ల రాజని ఆంది!” ఇంజెర్ జవబ్ సితొర్. 50 తె యేసు, “నీకున్ అంజూరి మరత్ బూడ్ మనకెన్ సూడ్చొన్ ఇంజెర్ వెప్పొతున్ హిందలె, బరొస ఇర్సెర్ మంతి కి బతల్? ఇవెన్ తెర్ డగుక్ కామ్చై సూడంతి. 51 అవ్ బవ్ ఇత్తెకె, హబర్ కోలె

* 1:30 కలి గడె మాయన్ మొదొలె వచ్చు రూప్పె పిసి మన్వల్ యేసు ఆందుర్. * 1:33 పాప్పె తాక్యలిర్ లోకురంగ్ దిల్చున్ అత్మ స్కుతె పవిత్ర కియ్యల్ ఇంజెర్ అర్తమ్. * 1:34 బగవంతల్ నేమి కీతొర్ వోర్. * 1:38 గురుజి సెలెతె «రబి». * 1:41 కిరిస్తున్ హాటి బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్తమ్ పుట్టతున్ బచి కియ్యె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్యల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్కై సూడెర్ మత్తెర్.

* 1:42 వేర్ యేతె బాప్టిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ ఆయుర్. * 1:42 ఇవ్ రండుతె పార్లుల్కై అర్తమ్ బండ.

1:42 మత్తయు 16:18

మాయ్వుల్, స్వర్గంల్ బగవంతనుర్ దూతలిర్ స్వర్గంల్ మాయ్వునగ★ బూడ్ రెయ్వుల్, వర్షుల్ మిరట్ సూడ్కుట్.# ఇద్ సతేమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

యేసు ఆంగుర్నున రస కియ్వుల్

2 ఇద్ జ్యుసి రండ్ రోజ్క్★ ఆత పెజె, గలిలయ యేరియత, కాన ఇన్వుల్ చహార్తె, ఉంది మర్మి-పారౌల్ జ్యుత్. యేసున అవల్ అగ మత్త. ² అవ్ మర్మినగ యేసున అని వోనుర్ సిస్యులిర్కున్ గిర్ కేయ్సు మత్తెర్. తె అగ వూర్ సాత్తెర్. ³ అద్ జేవున్తగ ఆంగుర్నున రస మార్త. తె అవల్, “వూర్ ఆంగుర్ రస మార్త” ఇంజెర్ యేసున వెహ్తా. ⁴ తె యేసు, “నాకున్ బారి వెహాంతి వో? నన బోన ఆందున్ ఇన్వుల్ వొడ్కు అరుస్వల్ వకత్ అజున్ వాయుమె” ఇంజెర్ అవన్ వెహ్తార్. ⁵ అస్క్ అవల్ సర్పరెయ్ కియ్వులిర్ సంగ, “వోర్ వెహ్తా తీర్ కిమ్ము” ఇంజెర్ వెహ్తా. ⁶ యూదుల్కు సుదుడ్ కియ్వుల్ కామున్ సాటి, అగ నారితంగ్ బండనంగ్ సారుంగ్ సోరంగ్ మత్తంగ్. ఉంది ఉంది సోర యేడుంగ్-ఆట్ బిందెన యేర్ పియ్యుదుంగ్. ⁷ యేసు, “అవ్ సోరన్ యేతె నిహాట్” ఇంజెర్ సర్పరెయ్ కియ్వులిర్కున్ వెహ్తార్. తె వూర్ అవ్ సోరంగ్ సిగ సిగ నిహార్. ⁸ అస్క్ యేసు, “ఇంగె మిరట్! ఇచుసి ముడుసి జేవున్త ఇంతజమ్ కియుస్వనగ వోమ్ము” ఇంజెర్ వెహ్తార్. తె వూర్ వోతెర్. ⁹⁻¹⁰ వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్వల్ యేతల్ మారిత అద్ ఆంగుర్ రసతున్ సవద్ సూడ్కార్. అద్ రస బగటల్ వాత అని బహాన్ తయర్ ఆత ఇన్వుల్ వూర్ సర్పరెయ్ కియ్వులిర్కున్ టావ. బతి వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్వన్ టావ సెలె. తె వోర్ మాయ్వుల్ నాప్రవ్ కేయ్సు, “దుస్పుర్ సమ్మిర్ మొదూల్ వొకొట్టు రస★ వెడిసి, మాందితున్ నిస వర్త పెజె, చప్పి ఆంగుర్ రస వెడియంతెర్. బతి నిమె ఆక్రి వేరి గిర్ బెయ్ వొకొట్టు రస వెడ్యుసితి” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ¹¹ ఇహిన్ యేసు గలిలయ యేరియత కాన ఇన్వుల్ నాటె అద్ మయ్యత కామ్ కీసి, తన్ సక్తితున్ తొహార్. అదెన్ సాటి వోనుర్ సిస్యులిర్ వోన్న బరోస ఇట్రెర్.

¹² అద్ ఆత పెజె యేసు, వోన అవల్, తముక్ అని సిస్యులిర్ మిరె మాసి కపెర్చువోమ్ ఇన్వుల్ చహార్తె సాత్తెర్. అని కహి రోజ్క్ వూర్ అగన్ మత్తెర్.

యేసు మందిర్గ సాన్వల్

¹³⁻¹⁴ యూదుల్కున పస్క్ ఇన్వుల్ సడ్ కరుమ్ వాత. తె యేసు యెరుసలెమ్ సాత్తార్. అగ యెవ్వ పెజె, బగవంతన మందిర్గ యేసు సాత్తార్. అద్ మందిర్ ఆఫతగ బలిదాన్ సియ్యు కోందన్, గౌరెన్ అని పారెవన్ వామ్యులిర్ బేపరిదార్క్ అని దుష్టా దేస్సుంగ్ కొతన్ బద్లి కియ్వులిర్ గిర్ అగ ఉచ్చి మత్తెర్. ¹⁵ అద్ సూడ్కు, యేసు నోడెనె చాటున్ మోడి కీసి గౌరెన్, కోందన్ అని సమ్మిర్కున్ మందిర్ల వూడి సితార్. వూర్ కొతంగ్ బద్లి కియ్వులిరంగ్ కొతన్ రీక్కి, వూరంగ్ టేబల్యున్ ఉటి కీతార్. ¹⁶ వూర్ పారెవంగ్ వామ్యులిర్ సంగ యేసు, “నావూర్ బాబోన రోతున్ హోటుమున్ దాత కియ్యట. ఇవ్ సమ్మిన్ ఇగెటల్ బప్పి వోమ్ము” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

¹⁷ అద్ సూడ్కు, “నీవ రోతున్ పర్శ వెలె మాని కియన ఇంజెర్ అస కీత కాడ్కు, దుస్పుర్ నాకున్ బెయ్ ఉటి ఆసెర్ మంతెర్#” ఇంజెర్ దర్శ-గ్రంతనగ లిహి కీసి మంత ఇంజి, సిస్యులిర్ యాది కీతెర్.

¹⁸ బతి యూదుల్కునుర్ అదికారిర్ యేసునగ వాసి, “నీకున్ బగవంతల్ అదికార్ సిసి మత్తెకె, మాకున్ ఉంది నిసని తొహా?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ¹⁹ తె యేసు, “ఇద్ మందిర్తున్ ఉటి కిమ్ము. తేన నన తిరిసి మూంద్ రోజ్కునె దొహాంతాన్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

²⁰ అద్ కేంచి యూదుల్కు గుల్ అసి, “ఇద్ మందిర్తున్ దొహ్లు చాలిస్ సారుంగ్ (46) సార్కు పియ్త. నిమె మూంద్ రోజ్కునె దొహా పరంతియ్?” ఇంజెర్ యేసున ఇత్తెర్. ²¹ బతి యేసు తన్ మేందొడ మందిర్తున్ భారతె ఇద్ గొస్సి వెహ్తార్.

* 1:51 మాయ్వున రూప్పు వాతార్ వోర్ బగవంతనార్ మరి. * 2:1 కహి జాగంగ్ మూంద్ రోజ్కు ఇంజెర్ మంత. * 2:9-10 యూదుల్కు ఆంగుర్నల్ రస తెండ్చి, వెలె రోజ్కు ఇర్చి, సాపుసంతెర్. అద్ కల్పున దాత మారిత పెజె ఉంటెర్.

1:51 పుటగడ్చి 28:12 # 2:17 కీర్తన్న 69:9

²² సిస్యలీర్, యేసు సాసి-నేండ్ర పెజె, ఇదెన్ హేతు కీసి, దర్శ-గ్రంతునగ లిహి కీసి మన్వదున్ అని యేసు వెహ్తా గొప్పతున్ పారొ బరొస ఇర్టెర్.

మాయున దిల్గ మన్వల్ యేసున్ టావ

²³ పస్క సద్గంగ్ దివొస్కున్ రొపా యెరుసలెమ్ముగ, వోర్ యేసు కీతంగ్ మయ్యుతంగ్ కామ్మున్ సూడ్సి, వెలెటిర్ వోన్ బరొస ఇర్టెర్. ²⁴⁻²⁵ బతి యేసు వూర్చున్ నమ్మమకి. బారితెకె సమ్మిరంగ్ దిల్చున్ తన కరి కియ్వల్ ఆత కాడ్స్, దుష్మర్ బారెతె యేసున్ బోరె గవ వెహా లాగో.

నిమె ఉండె మల జల్లు యేత లాగర్

3 పరిసయుల్గైన బాజ్సౌర్ నికాదేమ్ ఇన్వల్ యూదుల్గైనార్ ముకె అదికారి మత్తొర్. ² వోర్ ఉంది రాత్ర యేలతె యేసునగ సాంజి, “గురుజి, ‘నిమె బగవంతనగటల్ వాతొని ఆంది’ ఇంజెర్ మాకున్ టావయె. బారితెకె, నిమె కియ్వలీక్ మయ్యుతంగ్ కామ్ము బగవంతన సాత్ సెల్వ్ బోరె కియ పరొర్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. ³ అస్క్ యేసు, “వొరొర్ పూన జల్లు యేత బీగర్, బగవంతన రాజ్యగ ఈస యేత పరొర్.★ ఇద్ గొప్ప సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ నికాదేమున్ వెహ్చార్. ⁴ అస్క్ నికాదేమ్, “బుడియల్ ఆతొర్ మాయుల్ బహాన్ జల్లు యేత పరనుర్? ఉండె ఉంది జోక అవన పీట నేంగ్ జల్లు యేత పరనుర్ కి బతల్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. ⁵ తె యేసు, “వొరొర్ యేతె అని ఆత్మతె# జల్లు ఆయ బీగర్, బగవంతన రాజ్యగ నేంగ పరొర్. ఇద్ గొప్ప సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. ⁶ “అవల్-బాబొ మేందొడున్ జల్లు సియ పరంతెర్. బతి ఆత్మతున్ బగవంతన ఆత్మ జల్లు సియ పరంత. ⁷ అదెన్ సాటి, ‘పూన జల్లు యేత లాగర్’ ఇత్తెకె నిమె గుల్ ఆయ్. ⁸ వడి తనకున్ ఇస్టమ్ వాత అద్ బాజ్యల్ వాంత. మిరట అద్ వడిత ఆవజ్ కేంజంతిట్ బతి, అద్ వడి బగటల్ వాంతయె, బేకె దాంతయె ఇన్వల్ మీకున్ టావ సెలె. అహ్మా బగవంతన ఆత్మతె జల్లు ఆయ్వల్ గిర్ మందంత” ఇంజెర్ యేసు వెహ్చార్.

⁹ తె నికాదేమ్, “ఇద్ బహాన్ జర్నముడ్ మందర్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. ¹⁰ అస్క్ యేసు, “ఇజయేల్గైనార్ డగుర్ గురుని ఆంది. ఇదెన్ బారెతె నీకున్ కరె మాయె కి?” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. ¹¹ “మాకున్ కరె మాత అదెన్ బారెతె అని సూడ్తతున్ బారెతె వెహాంతామ్. ఇద్ గొప్ప సతెమ్ ఆంద్. బతి మావ గవతున్ మిరట నమ్మిట. ¹² నన మీకున్ ఇద్ దునియతంగ్ గొస్సిన్ బారెతె వెహ్చాకెన్ బరొస కియ్విట. తె స్వర్నంగ్ గొప్పిన్ బారెతె వెహ్చాకె బహాన్ బరొస కీటిట?” ఇంజెర్ వెహ్చార్. ¹³ “స్వర్నల్ రెయ్యి వాయ్వల్ స్వర్ననార్ మాయుల్ ఆయ్వల్ నాకున్ తప్పసి, దుష్టార్ బోరె పారొ స్వర్ననగ సాన్సకి. ¹⁴ మోసె బోడి గుటనగ పితుడు ఉంది తరస్ కీసి, డంగల్ కచెతగ బహాన్ లిమ్-లొమ్ కీతొరా,# అప్పొ స్వర్ననార్ మాయుల్ ఆయ్వల్ నాకున్ గిర్ మొద్యగ టాంగి కియ లాగర్. ¹⁵ అహాన్ కీతెకెన్, నా పారొ బరొస ఇర్వలీర్కున్ బస్క్ పిస్వల్ జీవ పుటంత.

¹⁶ “బగవంతల్ దునియతుర్గైన బెయ్ లాడ్ కీత కాడ్స్, తన్వార్ వొరొరె మన్వల్ మరిన్ ఇద్ దర్తురితగ సారి కీతొర్. వోన్ పారొ బరొస ఇర్వల్ హార్ వొరొర్ నాసెడమ్ ఆయ్వుకైనె, వూర్చున్ బస్క్ పిస్వల్ జీవ పుటన ఇంజెరెన్తె ఇహాన్ కీతొర్. ¹⁷ దునియతెర్గైన సిక్కు వాట్లె బగవంతల్ వోర్ మరిన్ సారి కియ్యకి బతి, బచి కియ్లునె సారి కీతొర్.

¹⁸ “వోన్ బరొస ఇర్వన్ సిక్కుత తస్వ మన్వ. బతి బరొస కియొర్ వోన్, బగవంతనొర్ వొరొరె మన్వల్ మరిన్ బరొస కియ్ కాడ్స్, ఇదెన్ మునెన వోన సిక్కుత తస్వ ఆత. ¹⁹ బారితెకె వోర్ దునియతుర్ సమ్మిర్గ వేడ్చితున్ పియ్యి వాతొర్. బతి లోకుర్ తమ్మంగ్ కామ్ము కరబ్బుంగ్ కీనెకె, సికటితె మన్నెనె పసంద్ కీతెర్. అద్ తస్వత కారన్ ఇదె ఆంద్. ²⁰ కరబ్ కామ్ కియ్వల్ హార్ మాయుల్ వేడ్చితున్ పసంద్ కియొర్. తన్వంగ్ కరబ్ కామ్మున్ మకుసి ఇరన్ సాటి, వోర్ వేడ్చితగ

* 3:3 గ్రీకు బాసతగ, “బగవంతన రాజ్ సూడ పరొర్” ఇంజెర్ మందంత.

3:5 యోహాన్ 36:25-28 # 3:14 ఇసాఖు 21:9

వాయుర్. ²¹ బతి సత్తె తాక్వర్ తన్వంగ్ కామ్చ్ బగవంతన కెయ్యె జర్జీసెర్ మంతంగ్ ఇంజి, అవెన్ బప్రిం తొప్పొ, వేడ్జైతె వాంతోర్” ఇంజెర్ వెప్పొర్.

యేసున్ బారెతె యోహాన్ గవ వెప్పొల్

²² అద్ ఆత పెజె, యేసు అని వోనుర్ సిస్యలిర్ యూదయ యేరియతగ సాంజి, పుర్ణతున్ బాప్టిస్మ సియుసెర్, కపిం రోచ్చ్ లగనె మత్తొర్. ²³ సలిమున్ కరుమ్మ అయ్యున్ ఇస్వర్ జాగతగ కూచ్ యేర్ మత్త కాడ్చ్, అగ యోహాన్ బాప్టిస్మ సిసెర్ మత్తొర్. ²⁴ తె లోకుర్ సాంజి బాప్టిస్మ యేచ్చెర్ మత్తెర్. ఇద్ గట్టి యోహాన్ జేల్గ అర్యుక్ మునెన్ జర్జీత. ²⁵ ఉంది దియ యోహాన్సుర్ సిస్యలిర్కున్ అని యూదుల్న జాతితొన్ నడ్డుమ్ సుదుడ్ ఆయ్వుల్ రివజ్న్ బారెతె జట్-పట్ లాగ్. ²⁶ తె వూర్ సిస్యలిర్ యోహాన్సగ వాసి, “గురుజి! యోర్ధన్ లవిడున్ హంద బాజ్, నీ సంగ బోర్టె మత్తొరా అని నిమె బోన్ బారెతె గవ వెప్పాయె, వోర్ ఇంకె బాప్టిస్మ సిసెర్ మంతోర్. సమ్మిర్ వోన్న సాంజెర్ మంతెర్” ఇంజెర్ వెప్పొర్. ²⁷ తె యోహాన్, “స్వర్నల్ బగవంతల్ సితెకెన్ తప బోరె బతయ్ యేత పర్శార్. ²⁸ ‘నన కిరిస్తున ఆయున్. బతి వోన్ మునె సారి కీతోర్ వోర్ కబియన అందున్’ ఇస్వాడున్ మిరటె గవ మంతిట. ²⁹ నమునతున్ మర్చినగ నొఫ్రల్ ముకె అందుర్ ఇంట. వోరె నొఫినార్ మాల్గుల్ అందుర్. వోర్ నొఫ్రన్ కరుమ్, వోనార్ సోష్టల్ నిల్చి మన్నె, అని నొఫ్రల్ వెప్పా తీర్ కియ్యె, వోన్ వెలె ఆనంద్ లాగంత. అదె తరికతె నన వెలె కుసితె మంతొన్. నావ ఆనంద్ బర్పుర్ ఆత. ³⁰ బారితెకె నాకున్ చుడుర్-పాన్ వాయన అని వోర్ యేసున్ డగుర్-పాన్ వాయన.

³¹ “స్వర్నల్ వాతార్ వోర్ సమ్మిర్కున్ పారొడార్ ఆంతోర్. మరట్ దర్శిరిత్ పారొడుర్ ఆందట్ అని దర్శిరిత్ పారొ జర్జీవలిక్ గొస్సిన్ బారెతెన్ వడ్డుంతట్. బోరెయ్యె స్వర్నల్ వాతారొ, వోర్ సమ్మిర్కున్ పారొడార్ ఆంతోర్. ³² వోర్ అగ సూడ్తతున్ కేంజ్జుతున్ బారెతె గవ వెప్పాంతోర్. బతి వోన గవతున్ బోరె వొపుర్. ³³⁻³⁵ బగవంతల్ తన్వార్ మరిన్ లాడ్ కిత కాడ్చ్, సమ్మె అదికార్ వోన కెయ్యెన్ హావ్చి కీతోర్. వోన్ తన్వ ఆత్మతున్ బర్పుర్ సిత కాడ్చ్, వోర్ సిరిష బగవంతనంగె గొస్సింగ్ వెప్పాంతోర్. బోర్టె వోన గవతున్ వొపంతొరా వోర్, బగవంతన్ బారెతంగ్ యేసు వెప్పాంగ్ గొస్సింగ్ సతెమ్ ఇంజి తొప్పాంతోర్. ³⁶ బోర్టె బగవంతనార్ మరిన్ పారొ బరొస కీంతొరా, వోన్ బస్యెట్ పిస్వుల్ జీవ పుటంత. బోర్టె వోన్ పారొ బరొస కియెరొ, వోన్ బస్యెట్ పిస్వుల్ జీవ పుటొ. బతి బగవంతన సోంగ్ వోన్ పారొ నిల్చి మందంత” ఇంజెర్ బాప్టిస్మ సియ్వుల్ యోహాన్ వెప్పొర్.

కపింతగ యేసు వెయ్యెన్ సంగ వడ్డువల్

4 యోహాన్సున్ తెర్ అదిక్ సిస్యలిర్కున్ యేసు తయర్ కీసి, వూర్చున్ బాప్టిస్మ సిసెర్ మంతోర్ ఇంజెర్ పరిసయుల్గ్ కేంజెర్. ² (కరల్ బతల్ ఇత్తెకె, యేసు బాప్టిస్మ సియ్యకి. బతి వోనుర్ సిస్యలిర్ సిసెర్ మత్తెర్.) ³ ఇద్ గొస్సితున్ యేసు కేంజ్జు పెజె, యూదయ యేరియతున్ సుటి కీసి, గలిలయ యేరియతె సాన్నె పెసితోర్.

⁴ బతి ఇంకె సమరయ యేరియతున్ వీడ్చి సాంద లాగర్. ⁵ అహాన్ అద్ సమరయ యేరియతల్ వీడ్చి సాంజెర్ మనెకె, యూకొబ్ తన్వార్ మరి యోసెపున్ సిత, ఈసత బోమిత్# కరుమ్ మన్వల్ సుకరు ఇస్వర్ చహర్తగ యెవ్వోర్. ⁶ అగ యూకొబ్ కాచుస్త కుపిం మత్త. లంగ్వల్ తాక్సెర్ వాత కాడ్చ్, యేసు అవిసి దుపరిత యేలతె అద్ కుపిం బగ్గ ఉచ్చి మత్తొర్. ⁷⁻⁸ అద్ వకత్తె, వోనుర్ సిస్యలిర్ కానె యేత్తె చహర్త సాత్తెర్. అద్ గట్టుతెన్ సమరయ జాతిత ఉంది వెయ్యె యేర్ వోయ్యె, కుపింతగ వాత. తె యేసు, “బాయి, నాకున్ ఉండన్ సాటి యేర్ సిమ్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెన్ తల్గోర్.

⁹ యూదుల్గ్ అని సమరయ జాతితుర్ అలగ్ పిసెర్ మందిర్. అదెన్ సాటి యేసున గొస్సి కేంచి అద్ వెయ్యె గుల్ తెసి, “యెయూ! నిమె యూదుల్న జాతితొని ఆంది. నన సమరయ జాతితొన ఆందున్. ఉన్నె యేర్ సిమ్ ఇంజి, నాకున్

బహాన్ తల్గంతి?” ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్త. 10 అద్ కేంచి యేసు, “‘ఉన్నె యేర్ సిమ్’ ఇంజెర్ తల్గువన్ బారతెన్ ఆయి అని బగవంతన వరమున్ బారతెన్ ఆయి నీకున్ టావ పెలె. ఇవ్ టావ మన్మడ్ ఇత్తెకె, నిమెయ్ ఉప్పు అదెన్ నాకున్ తల్గువన్ ది అని నీకున్ జీవ వాలె యేర్ సిందున్” ఇంజెర్ తాన్ సంగ వెష్టార్. 11 అస్క్ అద్ వెయ్యు, “సాబ్! నిహా యేర్ చేంది కియ్యె పొప్రాయ్ ఆయి నోడెయ్ ఆయి పెలె. ఇద్ కుహి బెయ్ కోల్ మంత. అద్ జీవ వాలె యేర్ నీకున్ బగటల్ పుటర్? 12 మా తొత్తుర్ బాబ్ యాకొబ్ ఇద్ కుహి మాకున్ సితార్. ఇద్ కుహిత యేర్ తన, తన్వర్ మర్గ్ ఉటెర్ అని పూరంగ్ పియంగ్-కాల్గ్ గిర్ ఉట్టుంగ్. నిమె యాకొబున్ తెర్ డగుని కి బతల్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీత. 13 తె యేసు, “ఇద్ యేర్ ఉన్నల్ హార్ వార్లార్ ఉండె వట్టంతార్. 14 బతి నన సియ్యుల్ యేర్ ఉన్నన్ బస్కెట్కె వట్ట వసా. నన సియ్యుల్ యేర్ బస్కెట్ జీవతె మందన్ సాటి, వోన్ రొపా బస్కెట్ గిర్ పోంగైర్ మన్వల్ జలత్ దాత్ మందంత” ఇంజెర్ వెష్టార్.

15 తె అద్ వెయ్యు, “సాబ్! బస్కెట్ యేర్ వట్టవక్కనె అని చేంది కియ్యె వాయ్వుక్కనె, అద్ యేర్ నాకున్ సిమ్” ఇంజెర్ యేసున్ తల్గుత. 16 అస్క్ యేసు, “నిమె సాంజి, నీ మాడ్స్సున్ కేయ్యు, తర” ఇంజెర్ వెష్టార్. 17 తె అద్ వెయ్యు, “నాకున్ మాడ్స్సు సెలొర్” ఇంజెర్ వెప్పా. అద్ కేంచి యేసు, “హో కరలె, 18 మొదౌల్ నీకున్ సియ్యుర్ మాడ్స్సుర్ మత్తెర్. ఇంకె నీ సంగ మంతార్ వోర్, నీవార్ మాడ్స్సు అయ్యెర్. బాయి, నిమె మత్త అదెన్ కరల్ వెప్పా” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యున్ ఇత్తుర్.

19 అస్క్ అద్ వెయ్యు, “సాబ్! నిమె పర్వక్కని ఆంది ఇంజెర్ సమ్మ మాసెర్ మంతాన్. 20 తె నాకున్ ఇద్ గొస్సి వెహా: మమెట్ ఇద్ గెరాజిమ్ గుటత్ పొరొ పార్తన-వింతి కీంతామ్. ఇగెనె మా తొత్తుర్ గిర్ పార్తన-వింతి కీతెర్. బతి మీ యూదుల్గ్ సిరిష్ యెరుసలెమె కరల్ పార్తన-వింతి కియ్యుల్ జాగ ఇంజెర్ బారి వెహాంతిట్?” ఇంజెర్ యేసున్ సంగ ఇత్త. 21–23 తె యేసు, “బాయి! బోన పార్తన-వింతి కీంతిట్ ఇన్వుల్, మీ సమరయతుర్మున్ టావ పెలె. బతి బోన పార్తన-వింతి కీంతామ్ ఇన్వుల్ మాకున్ టావ. బారితెకె మా యూదుల్గ్ నగటలె బచె మాయ్వుల్ కార్య వాయ్వుల్ మంత. అద్ వకత్తై ఇద్ గుటత్ పొరొన్ ఆయి, యెరుసలెమ్మగ్గన్ ఆయి, మిరట్ బాబ్ బగవంతన పార్తన-వింతి కియ్యుట్. బతి కరల్ పార్తన-వింతి కియ్యలిర్ తమ్మ ఆత్మతగ సత్తె పార్తన-వింతి కీంతెర్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. ఇద్ నన వెప్పా గొస్సిత్ పొరొ బరొస ఇర. తనకున్ పార్తన-వింతి కియ్యలిర్ ఆతుర్ మందన ఇంజెర్, బాబ్ బగవంతల్ సూడెర్ మంతార్. 24 బగవంతల్ ఆత్మ రూపై మన్వల్ ఆత కాడ్సై, పార్తన-వింతి కియ్యలిర్ తమ్మ ఆత్మతగ సత్తె వోన పార్తన-వింతి కియన్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యున్ వెష్టార్. 25 అస్క్ అద్ వెయ్యు, “కిరిస్తు★ వాంతార్ ఇన్వుల్ నాకున్ టావ. వోర్ వాత పెజె, సమ్మిర్కున్ సమ్ము కుల కుల వెహాంతార్ బెరె” ఇంజెర్ యేసున్ వెప్పా. 26 తె, “ననయ్ వోన ఆందున్” ఇంజెర్ యేసు తాన్ వెష్టార్.

27 అదె వకత్తై వోనుర్ సిస్యలిర్ అగ వాతెర్. వోర్ యేసు ఉంది వెయ్యున్ సంగ వడ్గువల్ సూడై, బెయ్ గుల్ ఆతెర్. బతి, «నీకున్ బతల్ పహ్లా?» ఇంజెర్ అద్ వెయ్యునె ఆయి, «నిమె అద్ వెయ్యున్ సంగ బారి వడ్గుతి?» ఇంజెర్ వోర్ యేసునె ఆయి, పూర్కుల్ వార్లార్ గిర్ పూసి కియ్యకి.

28 అద్ వెయ్యు బుడ్డితున్ అగనె సుటి కీసి, చహారై సాత్త. 29 అని పర్జతున్ సంగ, “ఇంకె వేరి నన కీత సమ్ముతున్ బారతె వెష్టార్. వోరె మాయ్వుల్ మోక కిరిస్తు ఆందురెయ్ బతలొ? మిరట్ వాసి సూడట్” ఇంజెర్ వెప్పా. 30 తె పూర్ చహార్లు పెసిసి యేసు మన్వల్ జాగతగ వాసెర్ మత్తెర్.

31 అద్ గట్టుతె పూర్ సిస్యలిర్, “గురుజి! జరతెర్ లిన్” ఇంజెర్ యేసున్ జుల్గై కీతెర్. 32 బతి యేసు, “మీకున్ టావ పెలె అద్ చంది తిందన్ సాటి, నిహా మంత” ఇంజెర్ వెష్టార్. 33 తె సిస్యలిర్, “గురుజిన్ తిందన్ సాటి, బోరె చంది తతెరెయ్ బతలొ?” ఇంజెర్ తమ్మ తమ ఇత్తెర్. 34 అస్క్ యేసు, “నాకున్ సారి కీతార్ బగవంతన ఇచ పియ్యు తాక్సుల్ అని వోన కామున్ బర్మర్ కియ్యలె నావ చంది ఆసి మంత. 35 నమునతున్ మిరట్, ‘వావై విజ వీత్త పెజె, ఉండె నాలుంగ్

* 4:25 కిరిస్తు హెబ్రి బాసతె మెసయ్ల ఇంతెర్. ఇదెన అర్థమ్ పర్జతున్ బచి కియ్యె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్యల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్గ్ సూడెర్ మత్తెర్.

మహిమన పంట కొయ్యె వాంత' ఇంతిట. బతి వహుకైక సూడట. ఇంకె అద్ పంట కొయ్యెన్ తయర్ మంత★" ఇంజెర్ మీకున్ వెప్పార్ మంతాన్. 36 "పంట కొయ్యలీర్కున్ ఇంకె బూతి పుట్టొరెన్ మంత. బస్క్రోట్ పిస్వర్ జీవతగ లోకుర్చున్ తర్వాతె, అద్ పంట కొయ్యలీర్కున్ పుట్టుల్ పండి. ఇదెన్ హిందర్, విజ వీత్వలీర్ అని పంట కొయ్యలీర్ ఆనందై మంద పరంతెర్. 37 'విజ వీత్వల్ వౌరార్ అని పంట కొయ్యల్ ఉండె వౌరార్' ఇన్వ్రో సాస్తుర్ కరల్ అంద్. 38 మిరట్ కష్టమ్ కీసి వీత్వుకి అద్ పంట కొయ్యె, మీకున్ సారి కీతాన్. అద్ విజ వీత్లె దుస్తుర్ కష్టమ్ కీతెర్. వూర కష్టమ్ న పండితున్ మిరట్ యేచ్చెర్ మంతిట" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

39 "నన కీత సమ్ముతున్ బారటె, నన వెప్పార్ మనెకెన్ నాకున్ వెహ్మార్" ఇంజెర్ అద్ వెయ్యె వెహ్తా. తె అద్ గవతున్ పియ్యి, సమరయ యేరియత చహార్తుర్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పారొ బరొస ఇర్దెర్. 40 వూర్ సమరయతుర్ వోన్ వాసి, "గురుజి! నిమె మహా వాసి, మందయ్ లాగర్" ఇంజెర్ జుల్మె కీతెర్. తె యేసు వూర్ రండ్ రోజ్గ్ మత్తార్. 41 యేసు వెహ్మంగ్ గొసింగ్ కుద్ కేంచి, ఉండె వెలెటిర్ ఒక్కలిర్ ఆతెర్. 42 "నిమె వెహ్తా గొసి పియ్యిన్ అయ్యె బతి, మమొట వోనంగ్ గొసింగ్ కుద్ కేంచి, వేర దునియతున్ బచి కియ్యల్ కిరిస్తు ఇంజెర్ కరి కీసి, నమ్మెమ్ ఇంజి వెయ్యెన్ వెహ్తార్.

యేసు అదికారినార్ మరిన్ చొక్కాట్ కియ్యల్

43 రండ్ రోజ్గ్ ఆత పెజె, యేసు గలిలయ యేరియతె సాన్లె పెసితార్. 44 (అస్క్రో యేసు, «పర్వక్తన్ తన్ సాంత యేరియతగ మాన్ పుట్టో» ఇంజెర్ మునెనె వెహ్మా మత్తార్.) 45 తెర్ బతి వోర్ గలిలయ యేవ్త పెజె, అగటుర్ లోకుర్ చొక్కాట్ మాన్ సీసి, వోన్ కరుమ్ కీతెర్. బారితెకె పస్క్ సడ్ జర్రునెక, వూర్ యెరుసలెమ్ముగ సాంజి మత్తెర్ అని యేసు కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్ము సూడ్చి మత్తెర్. 46 అహాన్ సానెకె సానెకె, ఇదెన్ మునె యేతున్ ఆంగుర్గున రసత్ దాత మార్యుసీతార్ అద్, గలిలయత కాన చహార్తె యెవ్తార్. కపెర్చోమ్ ఇన్వ్రో చహార్తె రాజనార్ వౌరార్ అదికారి మత్తార్. వోనార్ మరి బేమరితె సానల్ మీండ్చి మత్తార్. 47 తె వోర్ అదికారి, యూదయతల్ గలిలయ యేరియతె యేసు వాతార్ ఇంజెర్ కేంచి, యేసునగ సాత్తార్. అని, "నా మరి బేమరితె సానల్ మీండ్చి మంతార్. నిమె వాసి, చొక్కాట్ కియ్యమ్ లాగర్" ఇంజెర్ యేసున వినంతి కీతార్. 48 తె యేసు, "చమత్కార్గ్ అని మయ్యతంగ్ కామ్ము సూడ బీగర్, నా పారొ బరొస కియ్యట్ సెలెయ్?" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 49 తెర్ బతి వోర్ అదికారి, "పర్ము! నా మరిన పరన్ సాన్వ్యక్ మనెకెన్ వర" ఇంజెర్ ఇత్తార్. 50 అస్క్రో, "నిమె రోన్ సాన్. నీ మరి పిసంతార్" ఇంజెర్ యేసు వెహ్మార్. తె వోర్ అదికారి, యేసున గొసిత్ పారొ బరొస ఇర్పి పెసితార్. 51 వోర్ అహాన్ సరియ్ సాంజెర్ మనెకెన్, వోనుర్ సేవ్గులిర్ మునెత్గ్ వాసి, "నీవార్ మరి చొక్కాట్ ఆతార్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 52 తె వోర్ అదికారి, "బద్ వకత్తె చొక్కాట్ ఆతార్?" ఇంజెర్ సేవ్గులిర్కున్ పూసి కీతార్. అస్క్రో వూర్, "నినె దుపరి ఉంది నేకైక, చొక్కాట్ ఆతార్" ఇంజెర్ వెహ్తార్. 53 బరొబర్ అదె వకత్తె యేసు తనకున్, «నీవార్ మరి పిసంతార్» ఇన్వ్రో గొసి వెహ్మార్ ఇంజెర్ సమ్మె మాసి, వోర్ అదికారి అని వోన రోతుర్ యేసున పారొ బరొస ఇర్దెర్. 54 యూదయ యేరియతల్ గలిలయ వాసి, యేసు కీత రెండవ మయ్యత కామ్ ఇద్ అంద్.

కెమ్-కార్గ్ అర్పి సాత్తాన్ చొక్కాట్ కియ్యల్

5 అద్ ఆత పెజె, యూదుల్గున ఉంది సడ్ కరుమ్ వాత కాడ్చి, యేసు యెరుసలెమ్ నగుడె, వర్షి సాత్తార్. 2 యెరుసలెమ్ము గొరెన పాటక్ ఇన్వ్రో జాగతున్ కరుమ్ పొభి బాసతె బెతెస్తు ఇన్వ్రో కోనెర్ మత్త. అద్ కోనెర్గ సియుంగ్ మండ్చుప్పు మత్తంగ్. 3-4 ★ [అద్ కోనెర్గ కహి యేలనె బగవంతనార్ దూతల్ రెయ్యి యేతున్ హోలి కీందుర్.] అవ్ మండ్చుప్పునగ గుడ్డిర్, లెంగ్గుల్-తుంగ్గులిర్ అని కెమ్-కార్గ్ అర్పి సాత్తార్, సమ్మి తీర్చునంగ్ బేమరింగ్ వాలిర్ జాగ పియ్యి మందిర్. 5 వూర్ రొపా తీస ఆట్ (38) సాల్గునల్ బేమరితె మన్వుల్ వౌరార్ మాయ్యల్ మత్తార్. 6 వోర్ మాయ్యన్ యేసు సూడ్చి, * 4:35 లోకుర్చున్ బగవంతన చర్చతె తర్వాతె పంట. బహాన్ ఇత్తెకె సమరయ జాతితుర్ వెలెటిర్ యేసునగ వాసెర్ మత్తెర్. వూర్చున్ బగవంతన సరి-మారగున్ బారటె వెహ్మాలె కానె ఆసి మంత ఇత్తార్. ★ 5:3-4 తొతెతంగ్ కహితంగ్ గ్రీకు గ్రంత్గునగ ఇవ్వింగ్ సెలెంగ్.

వెలె సార్క్రాన్ల బేమరితె మంతొర ఇన్వోర్ కరి కీసి, “చొక్కాట అయన ఇంతి కి?” ఇంజెర్ వోన్ పూసి కీతొర్. 7 తె వోర్ మాయ్లోర్, “పర్మ! అద్ కోనెర్ యేర్ హోలె మానెకె, నాకున్ అగ రెహ్వాలీర్ బోరె పెలుర్. అదెన్ సాటి నన రెయ్లో వానెకెతె, నాకున్ తెర్ మునెన్ దుష్టార్ బోర్టెర్ అగ రెయంతొర్” ఇంజెర్ జవబ్ సీతొర్. 8 అస్క్ యేసు, “తేద! అని నీవ చాప్తతున్ పియ్య కోన్ సాన్” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. 9 అహాన్ ఇత్త బరొబర్, వోర్ చొక్కాట ఆసి, తన్య చాప్తతున్ పియ్య తాక్స్ సాత్తొర్.

ఇద్ గట్ట యూదుల్గైన ఆరమ్మ దివోసున్ నేటి జర్తుత. 10 తె యూదుల్గైనుర్ అదికారిర్, “నీవ చాప్ పియ్య తాక్లోర్, నేండ్ ఆరమ్మ దివోస్ ఆత కాడ్గై, దర్శత కానున్నున ఉట్ట తాక్టచ్ ఆంత” ఇంజెర్ చొక్కాట ఆతొన్ సంగ ఇత్తొర్. 11 బతి వోర్, “నాకున్ చొక్కాట కియ్లోర్, ‘నీవ చాప్ పియ్య సాన్ ఇత్తొర్’” ఇంజెర్ వూర్యున్ వెహ్తొర్. 12 తె వూర్, “నీకున్ చాప్ పియ్య సాన్” ఇంజెర్ బోర్ వెహ్తొర్? ” ఇంజి పూసి కీతొర్. 13 బతి వోర్ వెహొ పర్మకి. బారితెకె అగ వెలె మాంది మత్తొర్ అని యేసు మాందితగ మిస్టై మాసి సాత్తొర్. 14 అద్ ఆత పెజె యేసు, వోన్ మందిర్ ఆఫ్తగ సూడ్పై, “ఇచుల కేంజ! నిమె చొక్కాట ఆతి. ఉండె వెలె దుక్క వాయ్వుక్కనె మన్లె, పాపుంగ్ కామ్యు కియ్యై” ఇంజెర్ వెహ్తొర్. 15 అస్క్, వోర్ మాయ్లోర్ యూదుల్గైనుర్ అదికారిర్ సాంజి, “నాకున్ చొక్కాట కియ్లోర్ యేసు ఆందుర్” ఇంజెర్ వెహ్తొర్.

16 యేసు ఆరమ్మ దివోసున్ నేటి ఈతంగ్ కామ్యు కీతతున్ హిందల్, వూర్ యూదుల్గైనుర్ అదికారిర్ యేసున్ దుక్క సియ్వుల్ మొదొల్ కీతొర్. 17 బతి యేసు, “నా బాబ్ హార్ గట్ట కామ్ కీసర్ మత్త కాడ్గై, నన గిర్ కామ్ కీసర్ మంతొన్” ఇంజెర్ వెహ్తొర్. 18 ఇద్ కారన్నున్ హిందల్, యూదుల్గైనుర్ అదికారిర్, “వేర్ సిరిష ఆరమ్మ దివోస్ మా నేకితున్ బహ్వై మాయ్వై ఆయ్వై, బగవంతన్ తన్వోర్ బాబ్ ఇంజెర్ వెహ్వై, తనకున్ బగవంతన్ బరొబర్ బడి కీసర్ మంతొర్” ఇంజి, ఇవ్ రండ్ కారన్నున్ హిందల్, యేసున్ జకన ఇంజెర్ వూర్ నిర్వయ్ కీతొర్.

బగవంతన అదికార్ యేసునగ మంత

19 తె యేసు ఇపొన్ పోడి కీసి వెహ్తొర్: “ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. బగవంతనౌర్ మరి తన్య తన బతయ్ కియ పరొర్. బాబ్ బతల్ కీంతొర్ఱా, సిరిష అదెనె సూడ్పై మరి కీంతొర్. బాబ్ బగవంతల్ బతంగ్ బహాన్ కీంతొర్ఱా, అవెన్ మరి అప్పై కీంతొర్. 20 బాబ్ మరిన్ లాడ్ కీత కాడ్గై, తన కియ్వలీక్ సమ్మై కామ్యున్ మరిన్ తొహ్వార్ మంతొర్. ఉండె వెలె డగుక్ కామ్యు మునె బవిసత్తై మరిన్ సంగ బాబ్ కియుస్వుల్ సూడ్పై, బెయ్ గుల్ ఆకిట్. 21 బాబ్ సాతుర్యున్ బహాన్ నేండుసంతొర్ఱా, అప్పై మరి గిర్ తన నేమి కీతుర్యున్ పిసుసంతొర్. 22 బాబ్ బోనె తస్య కియొర్. బతి తస్య కియై బర్యుర్ అదికార్ తన్వోర్ మరిన్ సీతొర్. 23 తనకున్ బహానై సమ్మిర్ మాని కీంతెర్ఱా, అప్పై మరిన్ గిర్ మాని కియన ఇంజెన్, అద్ అదికార్ మరిన కెయ్యై బగవంతల్ సీతొర్. బోరె ఆయు మరిన్ మాని కియ్వైకె, మరిన్ సారి కీతొర్ బాబొన్ గిర్ మాని కీత లెకతగ వాయొర్. 24 నావ గొస్సి కేంచి, నాకున్ సారి కీతొనగ బరొస ఇర్వైన్, బస్క్రైట్ పిస్వుల్ జీవ పుటంత. ఆతొన్ పాప్యున్ హిందల్, వాయ్వుల్ సిక్క తపంత. మరన్ల తస్య, వోన్ బస్క్రైట్ పిస్వుల్ జీవ పుట్టు.

25 “ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. సానలిర్ బగవంతనౌర్ మరిన గొస్సి కేంజ్యుల్ వక్త వాసెర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత. అద్ గొస్సి కేంచి, తాక్లిర్ బస్క్రైట్ పిసంతెర్. 26 బహానై బగవంతల్ జీవతొర్ మాల్గైల్ ఆందుర్ఱా, అప్పై బస్క్రైట్ పిస్వుల్ జీవతున్ సియ్వుల్ అదికార్ మరిన్ సీతొర్. 27 వోర్ మరి స్వర్గనౌర్ మాయ్లోర్ ఆత కాడ్గై, లోకుర్యున్ తస్య కియ్వుల్ అదికార్ బాబొ వోన్ సీతొర్. 28 మిరట గుల్ ఆయ్వుట్! ఉంది వక్త వాసెర్ మంత. అద్ వక్తతై వీచ్చైనగ మన్వలిర్ సానలిర్ సమ్మిర్ గిర్ బగవంతనౌర్ మరిన గొస్సి కేంచి, నేండ్పై బప్రై వాంతెర్. 29 నేండ్పై బప్రై వాతుర్ సమ్మిర్కున్ వోర్ మరి తస్య కీసి, వూర్గుటల్ పునెవంతలిర్యున్ బస్క్రైట్ పిస్వుల్ జీవ సీంతొర్ అని పాపెస్తలిర్కున్ సిక్క వాటంతొర్. 30 అద్ తస్య నావ ఇచుతున్ పియ్య ఆయొ బతి, నాకున్ సారి కీతొన ఇచుతున్ పియ్యున్ కీంతొన్. నావ నన బతయ్ కియ పరొన్. బాబల్ నాకున్ వెహ్తా తీరె, లోకుర్యున్ నాయ్ తస్య కీంతొన్. నన కియ్వుల్ తస్య నాయ్ ఆంద్.

యేసువు బారతంగ్ గవంగ్

31 “మోక నా బారతె ననయ్ గవ వెహ్వాతె, నావ గవతున్ కరల్ ఇంజెర్ వొపుర్. 32 నా బారతె గవ వెహ్లా వొర్లార్ మంతోర్. వోర్ వెహ్వాల్ గవ సతెమ్ ఇంజెర్ నాకున్ టావ.

33 “మిరట్ యోహాన్సుగ్ కహితుర్మున్ రౌహిట్. వోన గవ సతెమ్ ఆంద్. 34–35 యోహాన్ డివెత్ దాత్ పొచ్చెర్ వేడ్చి సిసెర్ మత్తోర్. మిరట్ వోన వేడ్చితె జాలుక్ వేరి, బెయ్ అనందై మత్తిట్. మిరట్ బచె మాయన ఇంజెరెన్ ఇవ్ గొస్సింగ్ వెహ్వార్ మంతోన్.

“బతి నాకున్ నరిమన్నన గవ జారత్ సెలె. 36 బారితెకె యోహాన్సున్ తెర్ డగుర్ గవ నహ్ మంత. అద్ బతల్ ఇత్తైకె: నన కితంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్ము. ఇవ్ కామ్మున్ బగవంతల్ నాకున్ కీమ్ ఇంజెర్ హవ్వి కీతోర్. ఇవె నాకున్ బాబో సారి కీతోర్ ఇంజెర్ నిరుపన్ కీంతంగ్. 37 వోరె బాబో నా బారతె ఇద్ గవ వెహ్వార్ మంతోర్. బతి మిరట్ బస్సైన్ వోన వచన్ కేంజ్యుకి అని బస్సైన్ వోన రూప్ సూడ్చుకి. 38 సారి కియ్వున్ పొర్ మిరట్ బరొస ఇర్చ్ కాడ్చ్, వోన బోద మీవంగ్ దిల్గునగ మనో. 39 బస్సైట్ పిస్వుల్ జీవ దర్శి–గ్రంతనగ పుటంత ఇంజెర్ సోంచ్ కీసి, మిరట్ చొకాటె మహ్మాంతిట్. బతి అవె వచన్గ్ నా బారతె గవ వెహ్వార్ మంతంగ్. 40 తెర్ బతి మిరట్ అద్ బస్సైట్ పిస్వుల్ జీవతున్ సాటి నహ్ వాయ్ వొప్పిట్.

41 “నాకున్ మాయ్లిర్ సియ్వుల్ డగుర్–పాన్ లాగ్. 42 బారితెకె మిరట్ బగవంతన్ పెర్కు కియ్వుట్ ఇన్వుల్ నాకున్ టావయె. 43 నన నావార్ బాబోన పొరొడె వాతోన్. నాకున్ మిరట్ వొప్పుకి. బతి ఉండె బోరె తన్వ పొరొడె తనయ్ వాతెకె, వోన్ మిరట్ ఆనందై వొపంతిట్. 44 మికున్ దుష్టుర్ డగుర్–పాన్ సియ్వుల్ ఇస్టమ్ బతి, వొరారె మన్వుల్ బగవంతల్ సియ్వుల్ డగుర్–పాన్సున్ సాటి కోసిద్ కియ్వుట్. తె నా పొర్ బహాన్ బరొస ఇర పర్చిట్? 45 నన బాబోనగ మీ పొర్ పిరది కీంతాన్ బతల్ ఇంజెర్ సోంచ్ కియ్వుట్. బతి దర్శత కానున్తున్ లిహి కీతోర్ మోసె పర్వతన్ పొర్ మిరట్ ఆస ఇర్చిట్. వోర్ మోసెయ్ మీ పొర్ పిరది కీంతోర్. 46 వోర్ మోసె నా బారతె లిహి కీత కాడ్చ్, మిరట్ మోక వోన్ బరొస కీందిటె, నాకున్ గిర్ బరొస కీందిట్. 47 బతి మోసె లిహి కీత దర్శత కానున్తంగ్ గొస్సినె మిరట్ నమియ్తె, నావంగ్ గొస్సిన బహాన్ నమ పర్చిట్?” ఇంజెర్ యూదుల్గున్రున్ వెహ్చార్.

యేసు సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వుల్

6 అద్ ఆత పెజె, యేసు గలిలయ సమ్ముర్తున్* హంద బాజ్చైకె, తన్వుర్ సిస్వుల్రీర్ సంగ సాత్తోర్. ² బేమరి వాలిర్మున్ యేసు చొకాట్ కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మున్ సూడ్పి, వెలెటిర్ మాంది వోన్ పెజెయ్ వాసెర్ మత్తెర్. ³ తె యేసు గుట తెర్నిసి, తన్వుర్ సిస్వుల్రీర్ తోడ్ఱా ఉద్దేతోర్. ⁴ అవ్ దివొస్వునగ యూదుల్గున పస్తు సడ్ కరుమ్ వాసి మత్త. ⁵ అద్ వకత్తె యేసు తల తప్పా సిర్పుట్ సూడ్చ్చార్. తె వెలెటిర్ మాంది తన్వ వాసెర్ దిస్టైర్. “వీర్ సమ్మిర్ తిన్నె బగటల్ కానె యేచ్చి తర్కుట్?” ఇంజెర్ పిలిపున్ యేసు పూసి కీతోర్. ⁶ తన బతల్ కియ్వుల్ మంతోర్ ఇన్వుల్ తనకున్ టావయ్. బతి వోర్ పిలిపు మన్నె బతల్ మంతయొ కరి కియన ఇంజెరెన్, యేసు అహాన్ పూసి కీతోర్. ⁷ తె పిలిపు, “రండ్ నుహ్ము (200) కూరతంగ్ బిలనె* చంది యేచ్చి తత్తైకె తెర్ బతి, హార్ వొరొన్ జరజర తిన్నె గిర్ యెవొ” ఇంజెర్ జవబ్ సితోర్. ^{8–9} అస్సై వోసుర్ సిస్వుల్రీర్గటల్ సిమెన్ – పేతుర్తార్ తముర్ ఆంద్రెయల్, “ఇగె వొరార్ కాండినగ సియుంగ్ సారింగ్ అని రండ్ చుడుక్ మీన్గు మంతంగ్. బతి ఇచ్చార్ వెలె మాందితున్ ఇవ్ బేకెన్ యెవొంగ్” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్చార్. ¹⁰ తె యేసు, అగ ఉద్దుల్ జాడి మత్త కాడ్చ్, “తాన్ పొర్ పర్జున్ ఉపుసుట్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. తె మరి–మియడ్ అని వెయ్యెకున్ లెక కియ్వుకె, లగ్-బగ్ సియుంగ్ హజర్క్ (5,000) మాడ్చు పంగత ఉత్తైర్. ¹¹ అస్సై యేసు, అవ్ సారింగ్ పియ్యి, బగవంతన్ దనెవాద్ వెహ్చా, పంగత ఉద్దేతుర్మున్ వహ్మి కియ్యెల్ సితోర్. అప్పు మీన్నున్ గిర్ సితోర్. వూర్ తిందనచ్చోర్ తిత్తైర్. ¹² పర్జు పెటిమెన్ తిత పెజె, “ఇచుర్ గిర్ కరబ్ ఆయ్కున్, మెయ్తుంగ్ టుక్కెంగ్ సమ్ము మీరి కీమ్”

* 6:1 తిబెరియ సమ్ముర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్. * 6:7 రండ్ నుహ్ము కూరతంగ్ బిలన విలువ కమి జాస్త ఆట మహినన బూతి. ఇవెన్ గ్రీకు భాసతె దేసరంగ్ ఇంతెర్.

ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ యేసు వెప్పొర్. 13 తె సిస్యలిర్, తిత్తంగ్ అవ్ సియుంగ్ సారినల్ మెయ్యంగ్ టుక్కెన్ మీరి కీతెకె, బార డాలంగ్ నింతంగ్. 14 అద్ మయ్యత కామున్ సూడ్స్, పర్జ గుల్ ఆతెర్. అని “ఇద్ దునియతె వాయ్లో మత్తొర్ వోర్ కరల్ పర్వక్తల్ వేరె ఆందుర్”# ఇంజెర్ పర్జ ఇత్తెర్. 15 తె యేసు, వూర్ పర్జ తనకున్ హాటున్ రాజల్ కియ్లు ఆంతెర్ ఇన్వోల్ కరి కీసి, అద్ గుటుతెకె వొరారె సొత్తొర్.

యేసు సమ్మర్తత యేత్ పారొ తాక్స్

16–17 అద్ నేటి పోడ్డు సానకె, యేసునుర్ సిస్యలిర్ గలిలయ సమ్మర్తత డర్లిత్ కరుమ్ సాంజి, యేసున సరి సూడ్చెర్ మత్తొర్. అస్క్ సికటి ఆసెర్ మత్త తెర్ బతి, యేసు వూర్ వాయ్లోకె మత్తొర్. తె వూర్ సిస్యలిర్, ఉంది రూకతగ ఉచ్చి), సమ్మర్తతున్ హాంద బాజన్ మన్వోల్ కపెర్చపోమ్ చహార్తె సొన్నె పెసితెర్. 18 అదె వకత్తై డగుర్ వడి–మాందడ్ తేచ్చి), సమ్మర్తతంగ్ హెల్పంగ్ బడె మాతంగ్. 19 వూర్ లగ్–బగ్ మూంద్–నాలుంగ్ కోస్కు లక్ రూకతున్ తాకుస్ పెజె, యేత్ పారొ తాక్స్ యేసు తమ్మ రూకతగ వాయ్లో సూడ్స్, బెయ్ వెరితెర్. 20 బతి యేసు, “వెరిమట్! ననయ్ ఆందున్” ఇంజెర్ వూరున్ వెప్పొర్. 21 అస్క్ వోన్ ఆనందై అద్ రూకతగ ఉపుసితెర్. అస్క్ యెంటనె వూర్ సాన్వోల్ జాగతె అద్ రూక యెవ్త.

22–23 పర్మ వింతి కీసి జేపున్ దొస్తార్ అద్ జాగతె, దుష్టొ నేటి కహి రూకంగ్ తిబెరియ నగుడల్ వాతంగ్. తె సమ్మర్తత హాంద బాజన్ రెహె మాయ్లిర్ లోకుర్, సిస్యలిర్ సిరిప్ ఉందియ రూకతె సొత్తెర్. బతి వూర్ తర్సుతె యేసు సొన్నకి ఇంజెర్ కరి కీతెర్. 24 వూర్ మాంది యేసున్ అని సిస్యలిర్కున్ మహ్మాతెర్ బతి, బోరె పుట్టుకి. తె అవ్ రూకనగ ఉచ్చి), యేసున్ మహ్మాసెర్ కపెర్చపోమ్ సొత్తెర్.

25 సమ్మర్తత హాంద డర్లితె యేసు వూరున్ దిస్తు పెజె, “గురుజి! ఇగె బస్క్ వాతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్.

జీవతున్ తాకద్ సియ్యల్ కానె యేసుయ్ ఆందుర్

26–27 తె యేసు, “మయ్యతంగ్ కామ్మున్ అర్తమ్ కియ్యడున్ హిందల్ ఆయ్యె బతి, బర్మర్ కానె తిత్తతున్ హిందలె మిరట్, నాకున్ మహ్మాసెర్ మంతిట్. సభి కరబ్ ఆయ్యల్ కానెతున్ సాటి పర్మెడె మాయ్యట్. బతి స్వర్గోర్ మాయ్యల్ సియ్యల్ బస్కుట్ పిస్వోల్ జీవ వాలె కానెతున్ సాటి పర్మెడె మాయ్య. అహాన్ సియ్యన్ సాటినె, బగవంతల్ తన్మ అదికార్ మోర్ నా పారొ వాడ్డార్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెప్పొర్. 28 అస్క్ వూర్, “బగవంతల్ మాకున్ బతల్ కియన ఇంతార్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 29 తె యేసు, “బగవంతల్ బోన్తె సారి కీతొరొ, వోన్ బరొస ఇరన ఇంజెర్ కోరంతార్” ఇంజి వెప్పొర్. 30–31 అద్ కేంచి వూర్, “మా తొత్తుర్ తఱబ్బిప్పనల్ వానకె, బోడి గుటనగ మన్న ఇన్వోల్ కానె తిత్తెర్. దర్మ–గ్రంతీనగ లిహి కీత తీరె వోర్ స్వర్గనల్, అద్ కానెతున్ తిన్నె సీతొర్.# తె మమొట్ నీ పారొ బరొస ఇర్వుల్ ఇంకె మా సాటి, బాతల్ మయ్యత కామ్ కీసి తొహంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. 32 అస్క్ యేసు, “అద్ కానెతున్ స్వర్గనల్ మోసె సియ్యకి బతి, నా బాబొయె సీతొర్. ఇంకె అద్ కరల్ కానెతున్, నా బాబొ స్వర్గనల్ సీసెర్ మంతార్. 33 బాబొ స్వర్గనల్ బతతున్ సారి కీతొరొ, అదె దునియతురున్ జీవదాన్ సీంత. బగవంతల్ సారి కీత కరల్ కానె ఇదె ఆంద్” ఇంజెర్ వెప్పొర్. 34 తె వూర్, “పర్ము! అద్ కానెతున్ మాకున్ బస్కుట్ సీమ్” ఇంజెర్ కోర్తెర్. 35 అస్క్ యేసు, “ననయ్ జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత ఆందున్. నా పారొ బరొస ఇర్స్, నావ చర్చతె వాయ్లిర్ బస్కుట్కె వూరంగ్ దిల్చున్ రొపొ కరుసాయుర్ అని వూరున్ బస్కుట్కె యేర్ వట్ట వసొ. 36 బతి నన ఇదెన్ మునె వెప్పొపినయ్, మిరట్ నాకున్ సూడ్త పెజె గిర్ నా పారొ బరొస ఇర్చుకి. 37 తెర్ బతి, బోన్ బోన్తె బాబొ నప్పా సారి కీంతొరొ, వూరె నప్పా వాంతెర్. నప్పా వాతురున్ బస్కునె బఫ్రా డగ్గి కియెన్. 38 బారితెక, నన నావ ఇచ్ తీర్ కియ్లు స్వర్గనల్ రెయ్య వాయ్యకి. బతి నాకున్ సారి కీతొన ఇచ్ తీర్ కియ్లునె వాతొన్. 39 నాకున్ సారి కీతొన ఇచ్ బతల్ ఇత్తెక, నప్పా సారి కీతుర్రటల్ వొరార్ గిర్ తప్పి

సాన్యక్ నెనన కాబడ లాగర్. వూరుగైన తస్య కియ్వల్ దివొసున్ నేటి నన నేండుస లాగర్. ⁴⁰ బారితెక, తన్యౌర్ మరిన్ బాజ్ సూడై, బరొస కియ్వన్ బసైట్ పిస్యల్ జీవ పుటన ఇన్వలె బాబొన ఇచ్ అంద్. అహాన్ బరొస ఇర్వన్ తస్య కియ్వల్ దివొసున్ నేటి నేండుసంతోన్” ఇంజెర్ వూరుగైన వెప్హార్. ^{41–42} అసై వూర్ యూదుల్గైన జాతితుర్, “నన స్వర్నల్ రెయ్య వాత కానెత్ ఇంతోర్. వేర్ యేసుతె యోసప్పారె మరి ఆందుర్ కి రా! వేసుర్ అవల్-బాబొ మాకున్ టావయ్. ‘నన స్వర్నల్ రెయ్య వాతోన ఆందున్’ ఇంజెర్ బారి ఇంతోర్?” ఇంజి గౌల్ తెర్. ⁴³ తె యేసు, “మివ మిరట గౌల్ మట” ఇంజెర్ వూరుగైన ఇత్తోర్. ⁴⁴ “నాకున్ సారి కీతార్ వోర్ బాబొ, బూర దిల్గ ఇచ్ పుటుసంతోర్, వూరె నహా వాంతెర్. దుష్మర్ వాయుర్. నహా వాతురుగైన తస్య కియ్వల్ దివొసున్ నేటి నేండుసంతోన్” ఇంజెర్ వెప్హార్. ⁴⁵ “బగవంతలె వూరుగైన కరుసీంతోర్”# ఇంజెర్ పర్వక్తలిర్ లిపిా కీతెర్. బూర్తె అవ్ గొస్పింగ్ కరిసి, అవేన్ పియ్య తాకంతెర్, సిరిష్ వూరె నహా వాంతెర్. ⁴⁶ బగవంతన్ సూడ్టోర్ వోర్ బోరె సెలొర్ ఇంజెర్ వెప్హార్ మంతోన్. సిరిష్ ననయ్ బగవంతన్ సూడై, వాతోన ఆందున్. ⁴⁷ బోర్తె నహా బరొస ఇరంతోర్, వోన్ బసైట్ పిస్యల్ జీవ పుటంత ఇన్వల్ సతెమ్ అంద్. ⁴⁸ ననయ్ జీవదాన్ సియ్వల్ కానెత ఆందున్. ⁴⁹ మీ తొత్తుర్ అద్ బోడి గుటనగ మన్సు ఇన్వల్ కానె తిత్తుర్ తెర్ బతి మార్తెర్. ⁵⁰ బతి ఇద్ స్వర్నల్ రెయ్య వాత కానెతున్ బోర్తె తింతెర్, వోన్ బసైట్ మరన్ మనో. ⁵¹ స్వర్నల్ రెయ్య వాత జీవదాన్ సియ్వల్ కానెత ననయ్ ఆందున్. బోర్తె ఇద్ కానెతున్ తింతోర్, వోర్ బసైట్ పిసంతోర్. అద్ కానె నా మేందొల్ అంద్. అద్ మేందొడున్ దునియతురుగైన బసైట్ పిసుసి ఇర్లె, అర్పన సీంతోన్” ఇంజెర్ వెప్హార్. ⁵² ఇద్ కేంచి వూర్ యూదుల్గై, “మరట తిన్న వేర్ తన్య మేందొడున్ బహాన్ సియ పరంతోర్?” ఇంజెర్ తమ్య తమ సోంగై చర్చ కీతెర్. ⁵³ తె యేసు, “స్వర్నార్ మాయ్యన మేందొల్ తిన్యైకెన్ ఆయ్, వోన నెతుర్ ఉన్యైకెన్ ఆయ్, మీకున్ బసైట్ పిస్యల్ జీవ పుట పర్. ఇద్ సతెమ్ అంద్. ⁵⁴ బతి బోర్తె నావ మేందొడున్ తింజి, నావ నెతుడున్ ఉంటోర్, వోర్ బసైట్ జీవతె మందంతోర్. వోర్ సాతెకె గిర్, తస్య కియ్వల్ దివొస్సు నన వోన్ నేండుసంతోన్. ⁵⁵ బారితెక నావ మేందొల్ కరల్ తిన్యై కానె అంద్ అని నావ నెతుర్ కరల్ ఉన్యైల్ చిజ్ అంద్. ⁵⁶ బోర్తె నావ మేందొడున్ తింజి, నావ నెతుడున్ ఉంటోర్, వోన్ నన నహా వోర్ ఉంది ఆసి, మందంతోమ్. ⁵⁷ జీవతె మన్సు బాబొ నాకున్ సారి కీత కాడ్గై, నన జీవతె మంతోన్. అప్పొ నావ మేందొడున్, బోర్తె తింతోర్ వోర్, నా హిందొల్ జీవతె మందంతోర్. ⁵⁸ స్వర్నల్ రెయ్య వాత కరల్ కానెత ననయ్ ఆందున్. తొత్తుర్ మన్సు ఇన్వల్ కానె తింజి గిర్ మార్తెర్. బతి ఇద్ కానెతున్ తిత్తుర్ బసైట్ జీవతెన్ మందంతెర్ ఇంజి, మీకున్ వెప్హార్ మంతోన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. ⁵⁹ ఇవ్ గొస్పింగ్ కపెర్చుహోమున సునగోగ్గుగీ★ బోద కీనకె యేసు వెప్హార్.

బసైట్ పిస్యల్ జీవతున్ బారెతె బోద

⁶⁰ ఇవ్ గొస్పింగ్ కేంచి వూర్ బక్తలిర్, “ఇద్ బోద వెలె కటిన్త మంత. ఇద్ బోదతున్ బోర్ వాపనిర్?” ఇంజెర్ గౌల్ తెర్. ^{61–62} తె యేసు అద్ కరి కీసి, “మిరట ఇద్ గొస్పి కేంచిన సోంగున్ వాతెకె, స్వర్నార్ మాయ్యల్, వాత జాగతెకె తాచ్చి సాన్యల్ సూడైకె, ఉండె బహాన్ ఆంతిట్?” ఇంజెర్ బక్తలిర్కున్ ఇత్తోర్. ⁶³ “మేందొల్ జీవతున్ సియ పర్. సిరిష్ బగవంతన ఆత్మతున్ హిందలె, జీవతె మంతిట. నన వెప్హాలిక్ జీవ సియ్వల్ ఆత్మతంగ్ గొస్పింగ్ అందుంగ్. ⁶⁴ బతి మీ రొపా కహితుర్ బరొస కియుర్ వూర్ మంతెర్” ఇంజెర్ వూరుగైన వెప్హార్. బారితెక, తనకున్ బోర్ నమ్ముర్ అని బోర్ పసి కీంతోర్ ఇన్వల్ యేసున్ మొదొడలె టావ మత్త. ⁶⁵ అని ఉండె యేసు, “మీకున్ నా బాబొ సారి కీతెక తప, నహా బోరె వాయ పర్యిట. అదెన్ సాటినె ఇవ్ గొస్పింగ్ మీ సమ్మిల్కున్ వెప్హాన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. ⁶⁶ అసైడల్ యేసునుర్ వెలెటిర్ బక్తలిర్ పెజె మల్స్ సాతెర్ అని వూర్ ఉండె బసైన్ వోన బక్తి పియ్యకి. ⁶⁷ అదెన్ సాటి, యేసు బార జన్గి సిస్యలిర్ బాజన్ మల్స్, “మిరట గిర్ దాకామ్ ఇంతిట్ కి బతల్?” ఇంజెర్ సూసి కీతోర్. ⁶⁸ అసై సీమెన్-పేతురు, “బోన్ ఇంజెర్ దాకామ్ పర్య? బసైట్ పిస్యల్ జీవ సియ్వలిక్ గొస్పింగ్ వెప్హాని నిమెయ్ అంది. ⁶⁹ ‘బగవంతల్ రొప్హార్

* 6:59 సునగోగ్గు ఇత్తెక యూదుల్గై మీరె మాయ్యల్ రోన్.

వోర్ పవిత్ర వాలెని నిమెయ్ ఆంది' ఇంజి బరొస ఇర్పి కరి కీతామ్" ఇంజెర్ వెప్టార్. 70 తె యేసు, "మీ బార జన్మన్ నన్య నేమి కీతాన్ కి పెలె? బతి మిహ్యాటల్ వొరొనగ సయ్తున్ద మన్ మంత" ఇంజెర్ వెప్టార్. 71 సిమున్స్టార్ మరి ఇస్కృరియోత్ నాట్సౌర్ యూదల్, బార జన్మ్ సిస్యలిర్గటల్ వొరొర్ ఆసి గిర్ దోక సియ్వల్ ఆతార్. అదెన్ సాటినె వోన్ బారెతె ఇద్ గొస్ట వెప్టార్.

యేసు అని వోనుర్ తముక్

7 ఇద్ ఆత పెజె, యూదుల్గ్నున్ అదికారిర్ యేసున్ జల్కె సూడ్చెర్ మత్త కాడ్స్, యూదయ యేరియతగ వోర్ సాన్స్కి. సిరిష్ గలిలయ యేరియతగన్ తిరిపెర్ మత్తార్. 2 బతి అద్ గట్టుతె యూదుల్గ్న డేరన సడ్# కరుమ్ వాసెర్ మత్త. 3 తె యేసునుర్ తముక్, "నిమె ఇగెటల్ యూదయ సాన్. అస్సైన్ అగటుర్ నీ బక్కలిర్ నీవంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్గ్ సూడంతెర్. 4 ఇగెన్ మత్తెక నీకున్ డగుర్-పాన్ వాయెమ్. నిమె కరలెనె ఇవ్ మయ్యతంగ్ కామ్గ్ కీతెకె, దునియతుర్మ్న తొహా" ఇంజెర్ తాదన్ వెప్టార్. 5 ఇత్తెకె, వోనుర్ తముక్ గిర్ యేసునగ బరొస ఇర్కై.

6 తె యేసు, వూర్యున్ ఇత్తోర్, "నా బారెతె వోడ్స్ అరుస్వల్ వకత్ అజున్ వాయెమ్యె. బతి మిరట్ బస్సై గిర్ అగ సాంద వచ్చా. 7 దునియతుర్ మీకున్ మెచ్వ్ మంద పరుర్. బతి వూర్ కియ్వులిక్ కామ్గ్ కరబ్ మంతంగ్ ఇంజెర్ నన వెప్టా కాడ్స్, నాకున్ వూర్ మెచుర్. 8 మిరట్ సడ్ధున్ సాటి సాంటు. నావ వాయ్వుల్ వకత్ నింద్వ కాడ్స్, నన ఇంకె మీ సంగ వాయెమ్న" ఇంజెర్ వూర్యున్ వెప్టార్. 9 ఇహిన్ వెప్పొ, యేసు గలిలయతగన్ ఆగ్గోర్.

10 బతి వోనుర్ తముక్ సడ్ధున్ సాటి సాత్త పెజె, యేసు గిర్ ఉజగిరితె ఆయ్వు, మక్కితె అగ సాత్తార్. 11 అద్ సడ్ జ్ఞనెకె యూదుల్గ్నున్ అదికారిర్, "వోర్ బగ మంతోర్?" ఇంజెర్ వోన్ సాటి మహ్మతెర్. 12 తె అద్ మాందితల్ కపిాతుర్, "యేసు చొకొట్టౌర్ మాయ్వుల్ అందుర్" ఇంజెర్ అని, ఉండె కపిాతుర్, "సెలె-సెలె వోర్ పరజ్ తున్ పసి కియ్వుల్ అందుర్" ఇంజెర్ కుస కుస చర్చ కీతెర్. 13 బతి యూదుల్గ్నున్ అదికారిర వెరెతె, యేసున్ బారెతె బోరె ఉజగిరి వడ్గైమకి.

యేసు డేరన సడ్ జర్నెకె మందిర్తగ బోద కరుస్వల్

14 అద్ సడ్ మొడొల్ ఆసి అర్థా దివొస్గ్ ఆత పెజె, యేసు మందిర్తగ సాంజి, బోద కరుస్వల్ సురు కీతార్. 15 అద్ కేంచి వూర్, "అసల్ వేర్ బోరె గురునగ సిక్కాన్ యేత్తుకి. బతి వేన్ ఇచ్చార్ వెలె గియన్ బగటల్ వాత?" ఇంజెర్ వూర్ యూదుల్గ్ గుల్ ఆతెర్. 16 తె యేసు, "నన వెప్యులిక్ గొస్పింగ్ నావంగ్ ఆయెంగ్. బతి నాకున్ సారి కియ్వుల్ బగవంతనంగ్ ఆందుంగ్. 17 మిహ్యాటల్ బోరె ఆయు బగవంతన ఇచ్చ తీర్ తాకన ఇందనుర్తె, ఇవ్ గొస్పింగ్ నహ్యాటల్ వాసెర్ మంతంగ్ కి సెలెకె, బగవంతనల్ వాసెర్ మంతంగ్ ఇన్వుల్ కరి కీంతొర్. 18 బోర్తె సాంత గొస్పింగ్ కరుసంతొర్, వోర్ తన్వ్యుల్ డగుర్-పాన్సున్ కోరంతొర్. బతి బోర్తె తనకున్ సారి కియ్వునె డగుర్-పాన్ వాయన ఇంతొర్, వోర్ బరొసతొర్ ఆందుర్. వోన్ కరబ్ బతయ్ సెలె. 19 మోసె దర్శిత కానున్సున్ మీకున్ సితార్. తెర్ బతి మిహ్యాటల్ వొరొర్ గిర్ అవెకున్ పియ్య లాక్సెర్ సెల్యెట్. ఇదెన్ బద్ది నాకున్ జల్కె సూడ్చెర్ మంతిట్" ఇంజెర్ యేసు ఇత్తోర్. 20 అద్ కేంచి దుప్రాక్ నహ్యానల్ వాతుర్ వూర్, "ఎహా! సికున్ బూర్ జల్కె సూడ్చెర్ మంతెర్? నిహా బూత్ సోప్ర మాసి మంత కి బతల్?" ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 21 తె యేసు, "నన ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి, కీత మయ్యత కామున్ సూడ్స్, మిరట్ సమ్మిర్ వెలె గుల్ ఆతిట్. 22 మీ మర్యున్ తోల్ కత్తి* కియన ఇంజెర్ మోసెన కానున్సగ మంత. ఇద్ రివజ్ మోసె మొడొల్ కియ్యకి. బతి తొత్తుర్గటల్ వాత. తెర్ బతి ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి గిర్, మిరట్ ఇద్ కార్య కీసెర్ మంతిట్. 23 నా పొర్చా బారి సోంగున్ వాంతిట్? మిరట్ వొరొర్ కాండిన్, ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి తోల్ కత్తి కీతెకె, మోసెన కానున్సున్ బచ్చై-

* 7:22 మొడ్డలిర్ పుట్టి ఆట రోజ్జునె మోసెన కానున్సగ తోల్ కత్తి కియన ఇంజెర్ హుకుమ్ మంత.

7:2 డేరన సడ్ కట్టాడలిర 23:39–43

మాతప్ ఆయు ఇంతిట్. బతి అంటిత్కు వొరార్ మాయ్సున్ నన చొక్కాట్ కితెకె, నాకున్ బహ్వై మాతొర్ ఇంతిట్.
24 పారొ దిస్సుడున్ హిందల్, తస్య కియ్యుట్. బతి సోంచ్-విచార్ కీసి, బరొబర్ తస్య కీమ్స్” ఇంజెర్ యేసు వెహ్తార్.

యేసుయే కిరిస్తు కి బతల్?

25 అస్కు యేరుపలెమ్ముర్ కహి జన్కు, “వూర్ అదికారిం జల్కె, మహ్మావల్ వేరె ఆందుర్ సెలెయ్?” ఇన్వో మొదొల్ కితెర్. 26 “ఇచుల సూడట్! వోర్ ఉజగిరి వడ్కుసెర్ మంతొర్. తెర్ బతి, బోరె బతయ్ ఇంజెర్ సెలుర్. వేరె కరల్ కిరిస్తు ఇంజెర్ అదికారిం కరి కీతెరొ బతలొ? 27 బతి కిరిస్తు వానెకె, వోర్ బగటల్ వాంతొర్ ఇన్వోల్, బోనె కరె మాయు. వేరై బగటొర్ ఇన్వోల్ మాకున్ టావయె” ఇంజెర్ వడ్కుతెర్. 28 అస్కు యేసు మందిర్తగ బోద కరుసెర్, “నన బోన ఆందున్ అని బగటల్ వాతొన ఇన్వోల్ మాకున్ టావయె ఇంజెర్ సోంచ్ కీంతిట్. బతి నావ నన ఇగె వాయ్యకి. నాకున్ సారి కియ్వుల్ సతెవంతల్ ఆందుర్. వోర్ బోర్ ఆందురొ మీకున్ టావ సెలె. 29 బతి వోర్ నాకున్ టావ. వోర్ సాన్ ఇంజెర్ హుకుమ్ సీత కాడ్కునె, ఇగె వాతొన” ఇంజెర్ జోర్తె వెహ్తార్. 30 అద్ వకత్తె వూర్ అదికారిం వోన్ పియ్లు కోసిద్ కితెర్. బతి వొరార్ గిర్ వోన్ పారొ కెయ్ వాట పర్కి. బారితెక వోన వకత్ నింద్కె మత్. 31 తెర్ బతి “కిరిస్తు వానెకె, వేన్ తెర్ అదిక్ మయ్యతంగ్ కామ్కు కీంతొరియ్?” ఇంజి, వెలెటిర్ పర్జ వోన్ పారొ బరొస ఇర్తెర్. 32 ఇవ్ కుస కుస ఇన్వులిక్ గొస్పింగ్ పరిసయుల్కు★ కేంజ్యెర్ అని వీర్ పరిసయుల్కు, డగుక్ కటొడలిర్ మీరె మాసి, యేసున్ పియ్లు మందిర్తగ కేప్పలిర్కున్ సారి కితెర్. 33 అస్కు యేసు, “నన ఉండె జరసి వకత్ వేరి, మీ సంగ మందంతొన్. అద్ వకత్ నింత పెజె, నాకున్ సారి కియ్వునగ మల్సి దాంతొన్. 34 మిరట్ నాకున్ మహ్మాకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. నన సాంజి మన్వడగ మిరట్ వాయ పర్యిట్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 35 యూదుల్కునుర్ అదికారిం తమ్య తమ్, “మరట్ మహ్మాతెకె గిర్ పుట్టుక్కనె వేర్ బగ సాన్వుడ్ మందర్ బెహె? మోక దుష్టాక్ దేస్కునగ పగ్రి మాసి మన్వలిర్ యూదుల్కునగ సాంజి, బగవంతన్ బారెతె టావ సెలుర్ వూరుల్కున్★ బగవంతన బోద వెహ్వుడ్ మందర్ కి? 36 ‘మిరట్ నాకున్ మహ్మాకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. నన సాంజి మన్వడగ మిరట్ వాయ పర్యిట్’ ఇన్వుడ అర్తమ్ బతలెయొ?” ఇంజెర్ వడ్కుతెర్.

యేసు జీవ నిపుస్వోల్ యేత వాగ్గన్ సియ్వుల్

37 అద్ సడ్డ ఆక్రిత దివొన్ బెయ్ ముకె మందంత. తె అద్ దివొసున్ నేటి యేసు నిల్చి, “వట్కు వస్తార్ వోర్, నహ్ వాసి యేర్ ఉండన. 38 నా పారొ బరొస ఇర్తొనగ, దర్కు-గ్రంతొనగ వెహ్వాపినయ్, ‘వోన పెటిత్ రొపాడల్ జీవ నిపుస్వోల్ యేర్ పోంగ్స్రీ మందంత’” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 39 వోస్ బరొస ఇర్తుల్కున్ పుట్టుల్ బగవంతన అత్యతున్ బారెతె, యేసు అద్ జీవ నిపుస్వోల్ యేర్ పోంగ్స్రీ గొస్పి వెహ్తార్. యేసు ఉండె గిర్ సాసి-నెండ్కె మత్తార్. అదెన్ సాటి వూర్ అద్ ఆత్కు వాయొకె మత్. 40 ఇవ్ గొస్పింగ్ కేంజ్యెర్ కహితుర్, “బవిసత్తె వాయ్వుల్ పర్వత్కల్ కరలెన్ వేరె ఆందుర్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 41 ఉండె కహితుర్, “వేర్ కిరిస్తు ఆందుర్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. తె ఉండె కహితుర్, “ఎహో! కిరిస్తు గలిలయతల్ బహాన్ వాంతొర్? 42 ‘కిరిస్తు దావిద్ కాన్దాన్తల్ పుటంతొర్ అని దావిద్ మత్ బెత్తెపామ్ చహర్తలె వాంతొర్’ ఇంజెర్ దర్కు-గ్రంత వెహంతి కి?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 43 యేసున్ హిందల్, పర్జతున్ నడ్డుమ్ బేద్-బావ్ పుట్. 44 తె కహితుర్ వోన్ పియ్యుమ్ ఇంజెర్ సూడ్రెర్. బతి వొరార్ గిర్ వోన్ పారొ కెయ్ వాట పర్కి.

యూదుల్కునుర్ అదికారిం యేసున్ పారొ బరొస ఇర్లె వోప్పుకి

45 మందిర్తగ కేప్పలిర్ రికమ్ కెయ్యునె మల్సి వాత పెజె, “మిరట్ వోన్ బారి తర్కుకి?” ఇంజెర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్కు పూసి కితెర్. 46 తె మందిర్తగ కేప్పలిర్, “వోర్ మాయ్సుల్ వడ్కుత్వ ఇంకె వేరి బోరె బస్కెన్ వడ్కుమక్”

* 7:32 పరిసయుల్కు యూద దర్కుతెర్ పెదొల్కు లోకుర్ అందిర్. బగవంతనంగ్ నేకింగ్ సమ్మిర్ పియ్యి తాకన ఇంజెర్ వెహ్వాదిర్ అని తమ్ము గరె పియ్యి తాకిన్దిర్. బతి వూర్ తమకున్ మన్వ వాతంగ్ నేకింగ్ అని రితి-రివడ్కు వెలె తయ్యర్ కీసి ఇవెన్ గిర్ పియ్యి తాకన ఇంజెర్ వెహ్వాదిర్.

* 7:35 ఇగె గిరిక్సుర్ ఇంజెర్ మందంత. బతి యూదుల్కున లెకతె గిరిక్సుర్ ఇత్తెక దుష్టా సమ్మి జాతినుర్ ఇంజెర్ అర్తమ్.

ఇంజెర్ జవబ్ సీతెర్. ⁴⁷ తె పరిసయుల్గ్, “వోర్ మీకున్ గర్ పసి కీతొరియ్? ⁴⁸ మా అదికారిర్థటలె ఆయి, సెలెతె పరిసయుల్గ్ నగటలె ఆయి, వార్షార్ తెర్ వోన్ పార్శ బరొస ఇర్టెరియ్? సెలె బోరె ఇర్గైకి. ⁴⁹ బతి దర్శత కానున్ టావ సెల్యూక్ నె, వీర్ పిసలిర్ లోకుర్ వోన్ బరొస ఇర్టెర్. తె వూర్మున్ బగవంతన సాపెన లాగంత” ఇంజెర్ మందిర్తగ కేప్పలిర్కున్ వెప్పార్. ⁵⁰ ఇదెన్ మునె, యేసునగ సాంజి, వాతుర్థటల్ వొర్సార్ నికాదేమ్ ఇన్వోల్ వూర్ అదికారిర్ నడ్డమ్ మత్తార్. ⁵¹ తె నికాదేమ్, “వోన గవ కేంజ్వ్ నె అని వోర్ బతల్ కీతొర్ ఇన్వోల్ కరి కియ్వుక్ నె, దర్శత కానున్ పియ్యి, మరట తస్య కియ పర్మట్ కి? తప్ప్యక్ మరట కియ పర్మట్!” ఇంజెర్ వూర్మున్ వెప్పార్. ⁵² తె వూర్, “యే పిస! నిమ్ గిర్ గలిలయతొని ఆంది కి బతల్? దర్శ-గ్రంతున్ చొక్కాట వాచి కీమ్. గలిలయతల్ బోరె పర్వక్తల్ వాయెర్ ఇంజి మందంత” ఇంజెర్ చేడి కీతెర్.

ఉంది వెయ్యు పీర్ కీసెర్ సాప్టె మాయ్వుల్

⁵³★[అద్ ఆత పెజె వూర్ సమ్మిర్ బోన్ రోన్ వోర్ సాత్తెర్.

8 బతి యేసు ఒలివ మరక్క గుటత్ పార్శ సాత్తార్. ² దుష్టా నేటి బెయ్ సుక్నెన్, వోర్ మల్చి మందిర్తగ వాతొర్. అస్క్ వెలెటిర్ లోకుర్ వోన్ మీరె మాతెర్. తె యేసు, వూర్మున్ బోద కరుసన్ సాటి ఉండతొర్. ³ అస్క్ నె, బోద వెప్పాలిర్ సాస్తిర్ అని పరిసయుల్గ్ పీర్ కీనకె సాప్టె మాత అద్ వెయ్యున్ తత్తెర్. అని అద్ వెయ్యున్ సమ్మిర్ నడ్డమ్ నిప్పసిని, ⁴ “గురుజి! ఇద్ వెయ్యు పీర్ కీనకె సాప్టె మాత.” ⁵ ఈతల్ వెయ్యున్ బండనె పాసి జకన ఇంజెర్ మోసెన కానున్ గ పుకుమ్ మంత. తె నిమె బతల్ ఇంతి?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. ⁶ వోన్ పార్శ పిరది కియ్లు, తస్యగ పియన ఇంజెర్ అద్ సవల్ యేసున్ పూసి కీతెర్. బతి యేసు బూడ్ వరిసి, బౌమితగ లిపి కీసెర్ మత్తార్. ⁷ వూర్ తమ్మ జిద్ సుటి కియ్యకి. తె యేసు తల తప్పా వూర్కై సూడ్చెర్, “మిహూటల్ బస్కైన్ పాప కియ్యకి, వోర్ మొదొల్ ఇద్ వెయ్యున్ పార్శ బండ వాట వచ్” ఇంజెర్ వెప్పార్. ⁸ అని ఉండె బూడ్ వరిసి, బౌమితగ లిపి కీసెర్ మత్తార్. ⁹ అద్ గొస్సి కేంచి తాన్ తత్తుర్ వూర్, మాత్రలిర్గటల్ మొదొల్ కీసి, సమ్మిరె వొరాన్ పెజెయ్ వొరార్ అగటల్ సాత్తెర్. తె సిరిష అద్ వెయ్యుయె యేసున్ మునె నిల్చి మత్. ¹⁰ తె యేసు ఉండె ఉంది జోక తల తప్పా, “భాయి! నీకున్ తత్తుర్ వూర్ బెందిర్? నీకున్ బోరె సిక్క వాట్యకియ్?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. ¹¹ తె అద్ వెయ్యు, “వాట్యకి పర్ము!” ఇంజెర్ జవబ్ సీత. అస్క్ యేసు, “నన గిర్ నీకున్ సిక్క వాటాన్. ఇగెటల్ సాన్ అని ఇంగెడల్ పాప కియ్య” ఇంజెర్ వెప్పార్.]

యేసుయె దునియత వేడ్చి ఆందుర్

¹² మర్ల యేసు, వూర్ పర్మతున్ సంగ, “నన దునియతుర్మున్ వేడ్చి ఆసి మంతొన్. నా పెజెయ్ తాక్యుల్ర్ సికటితగ తాకుర్. బతి వూర్మున్ జీవత సరి తొప్పొ వేడ్చి సీంతొన్” ఇంజెర్ వెప్పార్. ¹³ తె పరిసయుల్గ్, “నీవ నిమె గవ వెప్పార్ మంతి. అద్ గవ కరల్ ఇంజి వోప పరొమ్”★ ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ¹⁴ అస్క్ యేసు, “నన వెప్పాల్ గవ కరల్ ఇంజి వోపయ్ లాగర్. బారితకె నన బగటల్ వాతొనొ, బగ దాంతొనొ నాకున్ టావ. బతి అదెన్ బారటె మీకున్ టావ సెలె. ¹⁵ సాదరన్ మాయ్లిర్ మోడి మిరట బప్పి దిస్తుతున్ పియ్యి, తస్య కీంతిట్. బతి నన అహాన్ బోనె తస్య కియెమ్. ¹⁶ మోక తస్య కీతకె గిర్, నావ తస్య కరలె ఆంత. బారితకె తస్య కీనకె, నాకున్ సారి కియ్వుల్ బాబొ గిర్ నా సంగ మందంతొర్. ¹⁷ ‘ఇవిర్ మాయ్లిర గవ సతెమ్’# ఇంజెర్ మీవ దర్శత కానున్ లిపి కీసి మంత. ¹⁸ నావ నన మొదొడార్ గవదారన అని నాకున్ సారి కియ్వుల్ బాబొ రెండవ గవదారల్ అందుర్” ఇంజెర్ వూర్మున్ వెప్పార్. ¹⁹ అస్క్ వూర్ కేంచి, “నీ బాబొ బగ మంతొర్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె యేసు, “ననయ్ ఆయి, నా బాబొయ్ ఆయి, మీకున్ టావ సెలె. నాకున్

* 7:53 తొలతంగ్ కహితంగ్ గ్రికు గ్రంత్ నగ ఇవ్ వచ్చు సెలెంగ్. * 8:13 మోసెన కానున్ పియ్యి ఉంది గొస్సితున్ వాపన ఇత్తెక ఇవిర్ సెలెకె మువిరంగ్ గవంగ్ పచ్చ.

8:17 రెండవ ఉపదేస్ 17:6

కరి కీందిటతే, నా బాబోన్ గర్ కరి కీందిట” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెప్హార్. 20 ఇవ్ గొస్టింగ్ మందిర్తున్ రొపా పుండిత జాగతున్ కరుమ నిల్చి వెప్హార్. తెర్ బతి వోన్ బోరె పియ్యకి. బారితెకె, వోన వకత్ నింద్లకె మత్త.

నన సాన్యదగ మిరట వాయ పర్యిట

21 అస్క్రై ఉండె ఉంది జోక యేసు, “నన దాంతాన్. మిరట నాకున్ మహ్మికిట బతి, నన మీకున్ పుటొన్. మిరట మీ పాప్కై మాపి ఆయ్యక్కెన్ సాంతిట. ఇదెన్ హిందల్ నన సాన్యదగ మిరట వాయ పర్యిట” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెప్హార్. 22 తె వూర్ యూదుల్కై, “వోర్ సాన్యదగ మాకున్ వాయ పర్యిట ఇంతార్. మోక తన్వ తనయ్ సాంతోరొయ్ బతల్ఱో?” ఇంజెర్ వడ్డుతెర్. 23 అస్క్రై యేసు, “మిరట ఇద్ద దునియతుర్ ఆందిట. అని మీవ సోంచ ఇద్ద దునియతున్ బారెతెన్ మందంత. నన స్వర్గనొన ఆందున్. అని నావ సోంచ-విచర్ అలగ్ మందంత. 24 అదెన్ సాటినె, మీవంగ్ పాప్కై మాపి ఆయ్యక్కెన్ సాంతిట ఇంజెర్ వెప్హార్. నా బారెతె వెప్హా గొస్టిత పొరొ బరొస ఇర్చైకె, మీవంగ్ పాప్కై మాపి ఆయ్యక్కెన్ సాంతిట” ఇంజెర్ వెప్హార్. 25 తె వూర్, “అసల్ నిమె బోని ఆంది?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. అస్క్రై యేసు, “నన మొదొడల్ బోన ఆందున్ ఇంజెర్ వెప్హార్ వాతొనొ, వోనయ్ ఆందున్. 26 మీకున్ తన్వ కియ్లై, మీ బారెతె వెలె గొస్టింగ్ నహా మంతంగ్. బతి సిరిష నాకున్ సారి కీతానల్ కేంజ్లింగ్ గొస్టినె దునియతుర్కున్ వెప్హార్ మంతాన్. వోర్ సతెవంతల్ ఆత కాడ్డై, వోర్ కియ్వైల్ తన్వ గిర్ సతెమె ఆంత” ఇంజెర్ వెప్హార్. 27 బతి, యేసు తన్వార్ బాబో బగవంతన్ బారెతె వెప్హార్ ఇన్వైల్ వూర్ అర్తమ్ కియ్యకి. 28 తె యేసు, “స్వర్గనౌర్ మాయ్యున్ బస్కైతె మొద్దుగ్ టూంగి కీంతిటొ అస్క్రై, ననయ్ వోన ఆందున్ ఇన్వైల్ కరి కీంతిట. అవోరె ఆయ్య, నావ నన బతయ్ కియ పరొన్. బతి బాబో బవై నాకున్ కరుసీతోరొ, అవె గొస్టింగ్ మీకున్ వెప్హాన్ ఇంజెర్ గిర్ మిరట కరి కీకిట. 29 నాకున్ సారి కియ్వైల్, నా సంగ మంతార్. వోన్ ఆనంద సియ్యలిక్ కామ్మై బస్కైట్ నన కీత కాడ్డై, వోర్ నాకున్ వారొన బస్కైన్ సుటి కియ్యకి” ఇంజెర్ వెప్హార్. 30 ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి, వెలెటిర్ వోన్ బరొస ఇర్చైర్.

అబ్రాహామ్న సంతాన్ అని సయ్యన్ద సంతాన్

31 అదెన్ సాటి, యేసు తన్వ పొరొ బరొస ఇర్రుర్ యూదుల్కున్ సంగ, “నా గొస్టి పియ్యి తాక్కెకె, కరలెనె నా సిస్యలిర్ ఆంతిట. 32 అస్క్రై మిరట సతున్★ కరి కీంతిట. అద్ సతెమ్ మీకున్ మోక్కొ సుటి కీంత” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెప్హార్. 33 “మమొట అబ్రాహామ్న కాన్దాన్తుర్ ఆందుమ్. ఇంకె వేరి మమొట బోన్న దాసిపాన్ కియ్యకి. బతి మాక్కొ సుటి కీంత ఇంజి బహాన్ వెహ్తా?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. 34 తె యేసు, “పాప్ కియ్వైల్ హార్ వారొర్, పాపున్ దాసి ఆంతార్. 35 దాసి-మాయ్యుల్ బస్కైట్ రోతుర్ సంగ మన్సార్. బతి మరి బస్కైట్ గిర్ రోతుర్ సంగనె మందంతార్. 36 అదెన్ సాటి, బగవంతన్వార్ మరి మీకున్ పాప్లై మోక్కొ సుటి కీనురై, మిరట రోతుర్ దాత కరలెనె మోక్కొ ఆంతిట. 37 మిరట అబ్రాహామ్న కాన్దాన్తుర్ ఆందిట ఇంజెర్ నాకున్ టావయె. తెర్ బతి, నాకున్ జిక్కె మిరట సూడ్పెర్ మంతిట. బారితెకె మీ రొపా నావ గొస్టితున్ జాగ సెలె. 38 నా బాబోనగ సూడ్చనె నన వెప్హార్ మంతాన్. అప్పై మిరట గిర్, మీ బాబోనల్ కేంజ్లింగ్ గొస్టిన్ పియ్యి కీసెర్ మంతిట. ఇద్ద సతెమ్ ఆంది” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెప్హార్. 39 తె వూర్, “మా బాబో అబ్రాహామ్ ఆందుర్” ఇంజెర్ వెప్హార్. అస్క్రై యేసు, “మిరట అబ్రాహామ్న కాన్దాన్తుర్ ఆతెకె, అబ్రాహామ్ కీతపె మిరట గిర్ కీందిట. 40 నన బగవంతనల్ కేంజ్ల సతున్ వెప్హా కాడ్డై, మిరట నాకున్ జిక్కె సూడ్పెర్ మంతిట. బతి అబ్రాహామ్ అహాన్ కియ్యకి. 41 మిరట మీ బాబో కీతపె కీసెర్ మంతిట” ఇంజెర్ వెప్హార్. తె వూర్, “మమొట పీర్ కీనెకె పుట్టుర్ ఆయొమ్. బగవంతల్ వారొర మా బాబో” ఇంజెర్ యేసున్ వెప్హార్. 42 అస్క్రై యేసు వూర్చున్, “బగవంతల్ మీ బాబో ఆతెకె, మిరట నాకున్ పెర్చై సూడ్పెర్ దిట్. నావ నన ఇగె వాయ్యకి. బగవంతలె నాకున్ రొప్హార్. 43 నన వెప్హాంగ్ గొస్టిన్ మిరట వాప్సై కాడ్డైనె, మీకున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలెంగ్. 44 మిరట సయ్యన్ద బాజ్సుర్ ఆందిట. వోరె మీ బాబో

* 8:32 సతెవంతన్ కరి కీంతిట. వోర్ మీకున్ మోక్కొ సుటి కీంతార్.

ఆందుర్. మీ బాబొనంగ్ కరబ్ ఆసన్ పూరి కియ్యెనె మిరట్ సూడంతిట్. వోర్ మొదొడలె మాయ్యలిర్కున్ జక్కల్ ఆసి, సత్తె నిల్వల్ ఆయ్యు. వోన్ సతెమ్ ఇన్వ్యల్ అసలె పెలె. వోర్ తస్య బుది పియ్యునె పకట్ వడ్జుంతొర్. వోర్ పకట్ ఆత కాడ్జై, లబడున్ పయ్యెన్ కీసి నిల్చార్. ⁴⁵ అదెన్ సాటి, నన మీకున్ సతెమ్ వెప్పాకె గిర్ బతి, నా పారొ బరొస ఇర్పిట్. ⁴⁶ నహ్లా పాప మంత ఇంజెర్ వార్కార్ గిర్ నిరుపన్ కియ పర్పిట్. నన సతెమ్ వెప్పార్ మంతొన్. బతి బారి నా పారొ బరొస ఇర్పిట్? ⁴⁷ బగవంతనుర్ బగవంతనంగ్ గోస్సింగ్ కేంజంతెర్. బతి మిరట్ బగవంతనుర్ ఆయ్య కాడ్జైనె, నన వెప్పా కేంజ్యైట్” ఇంజెర్ వెప్పార్.

యేసు తొత్తుర్ అబ్రాహామున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్

⁴⁸ అస్కై వూర్ యూదుల్కై, “నిమె సమరయతొని★ అని బూత్కై సోప్రె మాసి మంతంగ్ ఇన్వ్యల్ కరలె ఆంద్ సెలెమ్?” ఇంజెర్ యేసున్ రాంగెర్. ⁴⁹ తె యేసు, “నన బూత్కై సోప్రె మాతొన ఆయ్యున్. నా బాబొన్ మాన్ సియ్యున్ ఆందున్. మిరట్ నాకున్ మాని కీసెర్ సెల్విట్. ⁵⁰ నావ పారొల్ బడె మాయన ఇన్వ్యల్ నాకున్ పెలె. బతి నాకున్ డగుర్-పాన్ వాయన ఇన్వ్యల్ వార్కార్ మంతొర్. వోరె నాయ్ తస్య కియ్యల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ వెప్పార్.

⁵¹ “బోరె ఆయు నా గోస్సి పియ్యు తాకనురై, వోర్ బసైన్ మరన్తున్ సూడ్చార్. ఇద్ గోస్సి సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెప్పార్. ⁵² అద్ కేంచి వూర్ యూదుల్కై, “నిహ్లా కరలెన్ బూత్ సోప్రె మాసి మంత ఇన్వ్యల్ ఇంకె మాకున్ అర్తమ్ ఆత. అబ్రాహామ్ అని తొత్తుర్ పర్వక్తలిర్ గిర్ మార్తైర్. తెర్ బతి ‘బోరై నా గోస్సి పియ్యు తాకంతొరొ, వోర్ బసైన్ మరన్తున్ సూడ్చార్’ ఇంతి. ⁵³ మా బాబొ అబ్రాహామ్ మార్తైర్. నిమె వోన్ తెర్ డగుని ఆంది కి? అని వూర్ పర్వక్తలిర్ గిర్ మార్తైర్. నీవ నిమె బోన ఆందున్ ఇంజెర్ సోంచ్ కీంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ⁵⁴ తె యేసు, “నావ ననయ్ డగుర్-పాన్ సితెకె, తాన్ విలువ మనో. మా బగవంతల్ ఇంజెర్ బోనై మిరట్ కేయంతిటో, వోరె నా బాబొ ఆందుర్. వోర్ నాకున్ డగుర్-పాన్ సిసెర్ మంతొర్. ⁵⁵ వోర్ మీకున్ టావ సెలొర్. బతి నాకున్ వోర్ టావయె. వోర్ నాకున్ టావ సెలొర్ ఇంద్జైతె, నన గిర్ మీ దాతె లపంగిన ఆంతొన్. బతి వోర్ నాకున్ టావయె, వోన గోస్సి నన పియ్యు తాకంతొన్. ⁵⁶ మీ బాబొ అబ్రాహామ్ నావ వాయ్యల్ దివొసున్ సూడంతొన్ ఇంజెర్ ఆసంద్చె మత్తొర్. అద్ దివొసున్ సూడ్చి ఆసంద్ యేత్తొర్” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. ⁵⁷ అస్కై వూర్ యూదుల్కై, “నీకున్ అజున్ పనస్ (50) సాల్కై గిర్ సెలెంగ్. నిమె అబ్రాహామున్ సూడ్చి కి?” ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్తొర్. ⁵⁸ తె యేసు, “అబ్రాహామ్ పుటున్ మొదొడలె నన మన్సున ఆందున్.★ ఇద్ గోస్సి సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెప్పార్. ⁵⁹ అస్కై వూర్, వోన్ పారొ బండంగ్ జారుసి వాట్లె బండంగ్ పియ్యైర్. బతి యేసు మక్కి మందిర్తల్ బఫ్ఫా సాత్తొర్.

యేసు పుటి-గుడ్డిన్ చొక్కాట్ కియ్యల్

9 అహాన్ యేసు సరియ్ సాంజెర్ మనకె, వారొర్ పుటి-గుడ్డిన్ సూడ్చొర్. ² అస్కై సిస్యలిర్, “గురుజి! వేర్ గుడ్డి ఆసి పుట్లె కారన్, వేర్ పాప కీతొర్ కి, సెలెకె వేనుర్ అవల్-బాబొ కీతెర్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. ³ తె యేసు, “వేరె ఆయు, వేనుర్ అవల్-బాబొయ్ ఆయు, కీత పాపున్ పిందల్, వేర్ గుడ్డిన జల్చి ఆయ్యకి. బతి బగవంతన సక్కి వేన్ పిందల్ దిసన ఇంజెరెన్ గుడ్డిన్ దాత్ పుట్లొర్. ⁴ పోడ్డు సానల్ వేరి, నాకున్ సారి కీతొనంగ్ కామ్మై మరట్ కియ లాగర్. రాత్ ఆయ్లు కరుము వాసెర్ మంత. అస్కై బోరె కామ్ కియ పరొర్. ⁵ బతి ఇద్ దునియతె మనల్ వేరి, పరతున్ వేడ్చిత్ దాత్ నన మంతొన్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెప్పార్. ⁶ అహాన్ యేసు వెహ్మి, తోడితగ ఉన్సైతొర్. అద్ ఊచ్చె ఇచుసి చిక్క

* 8:48 తొలె కపిాతుర్ యూదుల్కై, యూదుల్కై ఆయుర్ వూర్ సంగ మర్చింగ్ ఆతెర్. వీర్ లోకుర్ యూదుల్కైనంగ్ అని దుష్టా జాతితెరంగ్ రీతి-రివజ్జై, పూజ-పతెరంగ్ కీసెర్ మందిర్. వూర్చున్ పుడ్చుర్ వూర్ సమరయ ఇన్వ్యల్ యేరియుతగ అలగ్ పిసెర్ మందిర్. కమి జాతితుర్ దాత్ సమరయతుర్చున్ యూదుల్కై సూడ్చొర్ మందిర్. * 8:58 మన్సున ఆందున్ ఇంజెర్ బగవంతల్ వారారె వెహూ పరంతొర్. మోక దుష్టార్ బోరె అద్ గోస్సి వెప్పాకె, యూదుల్కైన లెకతె బగవంతన రెహ్మి వడ్జుత్తప్ ఆంత.

కీసి, గుడ్డినంగ్ కడ్మున్ పారొ సోక్తార్. ⁷ అహాన్ సోక్కి యేసు, “నిమె సిలొయమ్ ఇన్వోర్ కోనెర్గ సాంజి నొర” ఇంజెర్ వోన్ వెహ్తార్. సిలొయమ్ ఇత్తెకె, «రొహ్తార్ వోర్» ఇంజెర్ అర్తమ్. తె వోర్ సాంజి నొర్చి, నదుర్ వాలె ఆసి వాతోర్.

⁸ అద్ జర్త పెజె, ఆజు-బాజుతుర్ అని వోర్ బిచెమ్ తల్గ్నెకె సూడ్చుర్, “వోర్ ఉచ్చికున్ బిచెమ్ తల్గ్వలె ఆందుర్ కి?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ⁹ “ఒహో! వేరె ఆందుర్” ఇంజెర్ కహితుర్ ఇత్తెర్ అని, “ఎహా! వోన్ మోడి మన్వోర్ దుస్థార్ ఆందుర్” ఇంజెర్ ఉండె కహితుర్ ఇత్తెర్. బతి వోర్, “ననయ్ వోన ఆందున్!” ఇంజెర్ వెహ్చారెన్ మత్తార్. ¹⁰ తె, “నీకున్ నదుర్ బహాన్ వాత?” ఇంజెర్ వూర్ పూసి కీతెర్. ¹¹ అస్క్రై వోర్, “యేసు ఇన్వోర్ వొరార్ మాయ్వుల్ చిక్క కీసి, నా కడ్మున్ పారొ సోక్తార్ అని ‘సిలొయమ్ కోనెర్గ సాంజి, నొర్చి వర’ ఇంజెర్ వెహ్తార్. అస్క్రై నన సాంజి నొర్తాన్. తె నాకున్ నదుర్ వాత” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹² “వోర్ యేసు బగ మంతోర్?” ఇంజెర్ వోన్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, “నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెహ్తార్.

అద్ చొకొట్ ఆతతున్ బారెతె పరిసయుల్గ్ కరి కియ్వోర్

^{13–14} ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి, యేసు చిక్క కీసి, వోనంగ్ కడ్మున్ నదుర్ వాయుస్త కాడ్చై, వూర్ పుటి-గుడ్డి మంజి చొకొట్ ఆతోర్ వోన్ పరిసయుల్గ్ నగ వోతెర్. ¹⁵ నదుర్ వాయ్యడున్ బారెతె, పరిసయుల్గ్ గిర్ వోన్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, “నా కడ్మున్ పారొ యేసు చిక్క సోక్తార్. తె నన సాంజి నొర్తాన్. అస్క్రై నాకున్ నదుర్ వాత” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెహ్తార్. ¹⁶ ఇద్ కేంచి కహితుర్ పరిసయుల్గ్, “వోర్ ఆరమ్మ దివొసు నేకి పియ్య తాక్య కాడ్చై, బగవంతనల్ వాతోర్ వోర్ ఆయెర్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఉండె కహితుర్, “వోర్ పాపెస్తల్ మత్తెకె, రాతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్చై బహాన్ కియ పరంతోర్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఇహిన్ వూర్ పరిసయుల్గ్ నడ్డుమ్ బేద్-బావ్ పుడ్త. ¹⁷ అస్క్రై వూర్ ఉందుంది జోక నదుర్ వాతోన్ సంగ, “నీకున్ నదుర్ వాయుస్త కాడ్చై, వోన్ బారెతె నిమ్ బతల్ ఇంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె, “వోర్ పర్వతుల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ^{18–19} పుటి-గుడ్డి మంజి, నదుర్ వాత అద్ గొస్పితున్ నమ్మ కాడ్చై, వూర్ యూధుల్గ్నుర్ అదికారిర్, వోనుర్ అవల్-బాబోన్ కేయుస్తైర్. అని, “పుటి-గుడ్డి ఆసి పుట్టుర్ వోర్ మరి, వేరె ఆందుర్ కి బతల్? వేరె మత్తెకె, వేర్ ఇంకె బహాన్ సూడ్చెర్ మంతోర్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ²⁰ తె వూర్ అవల్-బాబో, “పుటి-గుడ్డి ఆసి పుట్టుర్ వోర్ మరి, వేరె ఆందుర్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ²¹ బతి ఇంకె వేన్ బహాన్ నదుర్ వాత అని వేన్ బోర్ చొకొట్ కీతోర్ ఇన్వోర్ మాకున్ టావ సెలె. వోర్ తన్య తన వెహా పర్వుల్ బెర్స్తోర్. ఇద్ గొస్పితున్ మిరట వోన్ పూసి కీమ్స్” ఇంజెర్ వూర్ అదికారిర్చున్ వెహ్తార్. ²² వోనుర్ అవల్-బాబో యూధుల్గ్నుర్ అదికారిర్చున్ వెరిసి, అహాన్ వెహ్తార్. బారితెకె, వోర్ యేసుయె, కిరిస్త ఆందుర్ ఇంజెర్ బోరె వాప్తుకె, వోన్ సమాజ్యల్★ అలది వాటంతోమ్ ఇంజెర్, అదెన్ మునెన్ వూర్ నిర్వయ్ యేచ్చి మత్తెర్. ²³ అదెన్ సాటినె అవల్-బాబో, “వోర్ వెహా పర్వుల్ బెర్స్తోర్. వోన్ పూసి కీమ్స్” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెహ్తార్.

²⁴ అదెన్ సాటి, వోర్ నదుర్ వాతోన్ ఉందుంది జోక కేయుసి, “కరల్ వెహా. ఇద్ కామ్చ డగుర్-పాన్ బగవంతనె వాయన. బారితెకె, వోర్ మాయ్వుల్ పాపెస్తల్ ఇంజి మాకున్ టావ” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²⁵ తె వోర్, “వోర్ పాపి ఆందురొ, ఆయొరొ నాకున్ టావ సెలె. బతి నాకున్ ఉందియ్ టావ. బతల్ ఇత్తెకె, ఇదెన్ మునె గుడ్డిన మత్తోన్ బతి, ఇంకె సూడ పర్సెర్ మంతోన్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ²⁶ తెర్ బతి వూర్, “వోర్ నీకున్ బతల్ కీతోర్? నీకున్ నదుర్ బహాన్ వాత?” ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక పూసి కీతెర్. ²⁷ తె అస్క్రై వోర్, “సూడట్! ఇదెన్ మునెన్ మీకున్ వెహ్తాన్. బతి మిరట కేంజ్యకి. ఉందుంది జోక బారి పూసి కీసెర్ మంతిట? మిరట గిర్ వోనుర్ సిస్యలిర్ ఆకొమ్ ఇంతిట కి బతల్?” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. ²⁸ అస్క్రై వూర్, “నిమెయ్ వోనార్ సిస్యని ఆంది. మమెత్ మోసెనుర్ సిస్యలిర్ ఆందుమ్” ఇంజెర్ వోన్ లజ వోతెర్. ²⁹ అని వూర్, “బగవంతల్ మోసెన్ సంగ వడ్గ్తోర్ ఇన్వోర్ మాకున్ టావయె. బతి వేర్ మాయ్వుల్ బగటల్ వాతోర్ ఇన్వోర్ మాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ³⁰ తె వోర్ అద్ కేంచి, “ఇద్ గొస్పి వెలె చమత్కార్త ఆంది. వోర్ బగటల్

* 9:22 గిర్కుగ సునగోగ్ ఇంజెర్ మంత. ఇద్ సునగోగ్ ఇన్వోర్ యూధుల్గ్ మీరె మాయ్వుల్ రోతగ యూధుల్గ్న సమాజ్యంగ్ సమ్ము కామ్చ జర్సుసీంతెర్.

వాతార్ ఇన్స్టర్ మీకున్ టావ సెలె బతి, నావంగ్ కడ్జున్ మాత్రమ్ నదుర్ వాయుస్తార్. ³¹ బగవంతల్ పాపెస్తలిర వినంతి కేంజార్. బతి బోర్తె బగవంతనార్ బక్తుల్ ఆసి, వోన ఇచ పియు తాకంతొర్, వోనయ్ వినంతి కేంజంతొర్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ³² ఇద్ కలి గడె మాతగటల్తె ఇంకె వేరి, దుష్టార్ బోరె మాయ్యుల్ పుటి-గుడ్డిన్ చాకొట్ కీతార్ ఇన్స్టర్ మరట్ బస్సున్ కేంజుకి. ³³ మోక వేర్ బగవంతనగటల్ వాయ్యెకె, ఈతంగ్ బవె కామ్యు కియ పర్సి మన్సర్” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెహ్తార్. ³⁴ అద్ కేంచి వూర్, “ఎహా! నిమె పాపుగ పుట్టి, బెర్సతొని ఆంది. మాకున్ బోద వెప్పొ వాతి కి?” ఇంజెర్ అగటల్ వోన బప్రిం తెండ్సి పూడ్చెర్.

బావ్-బక్తిత గుడ్డి-పాన్

³⁵ వోన తెండ్సి పూడ్చెర్ ఇంజెర్ యేసు కేంచి, వోన మహ్మాసి పుటుసి, “నిమె స్వర్గనార్ మాయ్యున్ పారొ బరొస ఇర్సెర్ మంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. ³⁶ తె వోర్ మాయ్యుల్, “వోన్ నన బరొస ఇర్లె, వోర్ బోర్ ఆందురెయ్? వెహా పర్చు” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ³⁷ అస్మై యేసు, “నిమె ఇంకె వోన సూడ్చెర్ మంతి. నీ సంగ వడ్జువల్ వోరె ఆందుర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ³⁸ అద్ కేంజు బరొబర్ వోర్, “పర్చు నన బరొస ఇర్సెర్ మంతొన్” ఇంజి, ముర్-టొంగ్రంగ్ కొట్టి గప్పె కాల్ కర్తార్. ³⁹ అస్మై యేసు, “గుడ్డిర్ సూడన అని నదుర్ వాలిర్ గుడ్డిర్ ఆయన. ఇద్ తీరె తస్య జర్న ఇంజెరెన్, ఇద్ దునియతె వాతాన్”# ఇంజి వెహ్తార్. ⁴⁰ తె వోన సంగ మంజి, అవ్ గొస్సింగ్ కేంజుర్ కహితుర్ పరిసయుల్గ్, “మమొట్ గిర్ గుడ్డిర్ ఆందుమ్ ఇంతి కి బతల్?” ఇంజెర్ పూసి కీతిర్. ⁴¹ అస్మై యేసు, “మిరట్ గుడ్డిర్ ఆందిట్ తె, మిహ్మ పాప మన్సెకె సొందు. బతి మిరట్ సూడ్చెర్ మంతొమ్ ఇంజెర్ ఇత్త కాడ్జైనె, మీ రొపొ పాప నిల్చి మంత” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెహ్తార్.

యేసు చాకొట్టుర్ గౌరెంగ్ గాయ్యు ఆందుర్

10 తె యేసు, “గౌరెన గాపునతగ పాటక్కుల్ నేంగ్వ్యునె, దుష్టా బాజ్లుర్ తెర్నిసి వాయ్యుల్, కలె అని లూటి కియ్యుల్ ఆందుర్. ² బతి బోర్తె పాటక్కుల్ నేంగంతొర్ వోరె గౌరెంగ్ గాయ్యు ఆందుర్. ³ గాయ్యున్ సాటి గాపున కేప్యుల్ పాటక్ తెరియంతార్. గౌరెంగ్ వోన లేంగ్ వోడ్జై కీంతంగ్. వోర్ తస్యంగ్ గౌరెన పారొల్ ముట్టి కేయ్యుర్ బప్రి వోంతార్. ⁴ అహాన్ తస్యంగ్ గౌరెన బప్రి వోనెకె, వోర్ గాయ్యు బస్సుట్ గిర్ అవెన మునె తాకంతార్. వోన లేంగ్ వోడ్జై మాత కాడ్జై, అవ్ గౌరెంగ్ వోన్ పెజెయ్ దాంతంగ్. ⁵ బతి దుష్టాన లేంగ్ వోడ్జై మాయ్య కాడ్జై, బుజ్జె మాసి వోన్నటల్ పరర్ ఆంతంగ్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెహ్తార్.

⁶ యేసు ఇద్ నమున యేచ్చి వూర్చున్ వెహ్తార్. బతి బతన్ బారెతె వెహ్తార్ ఇన్స్టర్ వూర్చున్ అర్తమ్ ఆయ్యకి. ⁷ తె యేసు ఉందుంది జోక ఇప్పాన్ వెహ్వాల్ మెదొల్ కీతార్. “ఇద్ గొస్సి సతెమ్ ఆంద్. గౌరెంగ్ నేంగ్వ్యుల్ పాటకున్ దాత్మైన ఆందున్. ⁸ నాకున్ తెర్ మునె వాతుర్ సమ్మిరె కలిర్ అని లూటి కియ్యలిర్ ఆందిర్. వూర లేంగ్ అవ్ కరల్ గౌరెంగ్ కేంచి తాక్కాకి. ⁹ ననయ్ పాటకున్ దాత్మైన ఆందున్. నప్పాటల్ రొపొ నేంగ్వ్యుల్ అవ్ బచె మాంతంగ్ అని రొపొ-బప్రి వాసెర్ రంది సెల్యుక్ మందంతంగ్. అవ్ గౌరెన పిర్యుల్ జాడి పుటంత. ¹⁰ కలె సిరిష కల్లెల్క, జల్లెక్ అని నాసెడమ్ కియ్యెకె వాంతార్. బతి నన పూన అని బర్పుర్ జిన్ననితున్ గౌరెన సియ్యె వాతాన్. ¹¹ నన చాకొట్టుర్ గౌరెంగ్ గాయ్యున ఆందున్. చాకొట్టుర్ గాయ్యు గౌరెన సాటి, తస్య పరన్ గిర్ సింతార్. ¹² బతి బూయ్యుల్ గౌరెనార్ కరల్ గాయ్యు ఆయ్యుర్. అవ్ గౌరెంగ్ తస్యంగ్ ఆయ్య కాడ్జై, లాండిగల్ బదె వోన దిస్తెకె గిర్ పరర్ ఆంతార్. అస్మై అద్ లాండిగల్ అవెన పారొ ముచ్చి అర్పి, బుజిడి కీంత. ¹³ బూయ్యుల్ సిరిష బూతిత సాటి వాత కాడ్జై, గౌరెన చాకొట్-వాయుట్ పటి కియ్యునె పరర్ ఆంతార్. ¹⁴⁻¹⁵ బతి నన చాకొట్టుర్ గాయ్యున ఆందున్. బాబొ నాకున్ అని నన బాబొన్ టావ. అహ్మా నాకున్ గౌరెంగ్ అని నావంగ్ గౌరెన నన టావ. నా గౌరెన సాటి నావ పరన్ సింతాన్.

¹⁶ ఇద్ద గావునతంగె ఆయ్య, ఉండె దుష్టాక్ గొరెంగ్ గిర్ నాకున్ మంతంగ్. అవెన్ గిర్ నన పియ్యి వాయ లాగర్. అవ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. అస్క్ ఇవ్ అని అవ్ ఉందియ్ మంద ఆంతంగ్. అవ్ సమ్మిన్ వొర్లారె గాయ్యై మందంతోర్.

¹⁷ నన సాసి-నేండ్లె, నావ పరన్ సిసెర్ మంతోన్. ఇదెన్ హిందలె, బాబో నాకున్ వెలె లాడ్ కీసెర్ మంతోర్. ¹⁸ నావ పరన్ బోరె యేత పరుర్. నావ ననయ్ పరన్ సిసెర్ మంతోన్. బగవంతల్ నాకున్ పుకుమ్ సిత కాడ్చి, అద్ పరన్తున్ సియ్లు అని ఉందుంది జోక్ తాన్ యేత్లె గిర్ నాకున్ అదికార్ మంత” ఇంజెర్ వెహ్లోర్.

¹⁹ ఇవ్ గొస్సిన్ హిందల్, యూదుల్చైన్ నడ్లుమ్ ఉందుంది జోక్ చేద్-బావ్ పుడ్త. ²⁰ వూర్లుటల్ వెలెటిర్, “వేన్ బూత్ సోఫ్ మాత కాడ్చి, వేనంగ్ పిసంగ్ అదిక్ తంగ్. వేన గొస్సి బారి కేంజంతిట్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ²¹ బతి ఉండె కహితుర్, “ఇవ్ గొస్సింగ్ బూత్ సోఫ్ మాతోనంగ్ ఆయ్యుంగ్. బూత్ గుడ్లీర్కున్ నదుర్ బహాన్ సియ పర్ర” ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

బగవంతనోర్ మరిన ఇంజెర్ యేసు వెహ్లోర్

²² అద్ పీని-గాలుమ్ గట్టుతె, యెరుసలెమ్ మందిర్తగ నేంగ్యోర్ హోనుక్ ఇన్వోర్ సడ్★ జర్లీసెర్ మత్. ²³ తె ఉంది దియ యేసు మందిర్ ఆప్రతగ మన్వోర్ సాలోమున్ మండొప్పుగ తాక్సోర్ మత్తోర్. ²⁴ అదె వకత్తె, యూదుల్చైనుర్ అదికారిర్ వోన్ గేర్-పాసి, “నిమె బచెజెల్ మాకున్ అనమిన కీసెర్ ఇరంతి? నిమె బచి కియ్యోర్ కిరిస్తుని★ మత్తెకె, కుల కుల వెహా” ఇంజెర్ పుసి కీతెర్. ²⁵ తె యేసు, “ఇదెన్ మునె మీకున్ వెహ్లోన్ బతి మిరట్ బరొస ఇర్కి. బాబోన పారొడ నన కియ్యలిక్ కామ్చై, నా బారతె గవ వెహ్లోర్ మంతంగ్. ²⁶ బతి మిరట్ నావంగ్ గొరెన మందతుర్ ఆయ్యట్. అదెన్ సాటినె నా పారొ బరొస ఇర్యట్. ²⁷ నావంగ్ గొరెంగ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. నావంగ్ బవ్ ఇన్వోర్ నాకున్ టావయె. అవ్ నా పెజెయ్ వాంతంగ్. ²⁸ నన అవెకున్ బస్క్ పిస్వోర్ జీవ సింతోన్. అవ్ బస్క్ నాసెడమ్ ఆయ్యుంగ్. నా కెయ్లుల్ బోరె అవెన్ ఉండ పరొర్. ²⁹ బారితెక, అవ్ గొరెన్ నా బాబో నాకున్ సితోర్. బాబో సమ్మిర్కున్ డగుర్ ఆత కాడ్చి, నా బాబోన కెయ్లుల్ అవెన్ బోరె ఉండ పరొర్. ³⁰ నన అని నా బాబో ఉందియ్ ఆసి మంతోమ్” ఇంజెర్ వూర్లుటన్ వెహ్లోర్. ³¹ అస్క్ వూర్ యూదుల్చై, వోన్ పాసి జక్కె బండంగ్ తప్పోర్. ³² తె యేసు, “నా బాబోనల్ బచ్ వెలె మయ్యతంగ్ కామ్చై తాహ్లోన్. అవెనల్ బద్ కామున్ సాటి, నాకున్ బండనె పాకౌమ్ ఇంతిట్” ఇంజెర్ వూర్లుటన్ పుసి కీతోర్. ³³ తె వూర్ యూదుల్చై, “నిమె కితంగ్ చోకౌట్చుంగ్ కామున్ హిందల్ ఆయ్యు బతి, మాయ్యని ఆసి బగవంతన ఇంజెర్ వెహ్లూ కాడ్చినె, బండనె పాయ్లెన్ ఆంతోమ్” ఇంజెర్ వెహ్లోర్.

^{34–36} అస్క్ యేసు, “దర్శై-గ్రంత్ బస్క్ టక్ లబడ్ వెహ్లో. తొలె మీవ దర్శై-గ్రంత్ నగ, ‘మిరట్ బగవంతన్ దాత్సుర్ ఆందిట్’# ఇంజి, కహి నాయదికారిరున్నై బగవంతల్ వెహ్లోర్ ఇంజెర్ మంత. తె నాకున్ బాబో నేమి కీసి, తస్వ కామ్ కియ్లై, ఇద్ద దునియతగ సారి కీతోర్ అస్క్, బగవంతనోర్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వెహ్లోర్ బహాన్ రెపిచ్ వడ్కుతప్ ఆంత? ³⁷ నన నా బాబోనంగ్ కామ్చై కియ్వైకె, నా పారొ బరొస ఇర్కిట్. ³⁸ బతి నన అవ్ కామ్చై కీకతె, నా గొస్సిత పారొ బరొస ఇర్యకె గిర్, నన కియ్యలిక్ కామున్ పారొ తెర్ బరొస కీమ్పు. అహాన్ కీకిట్తె, బాబో నా రొపా అని నన బాబోన్ రొపా మంతోమ్ ఇంజెర్ కుల కుల కరె మాంత” ఇంజెర్ వెహ్లోర్. ³⁹ తె వూర్ ఉండె ఉంది జోక్, వోన్ పియన ఇంజెర్ కోసిద్ కీతెర్. బతి వూర్ కెయ్లుల్ తప్పుసీసి అగటల్ సాతోర్.

⁴⁰ యోర్లు లవిడున్ హాంద బగత యోహాన్ మెదొల్ బాప్తిస్మ సితోర్ అద్ జొగతగ సాంజి, అగనె మతోర్. ⁴¹ అస్క్ వోన్ వెలెటిర్ మాంది వాసి, “యోహాన్ బదె మయ్యత కామ్ కియ్యైకి. బతి వేన్ బారతె బతంగ్తె వోర్ యోహాన్ వెహ్లోర్, అవ్ సమ్ము సతెమ్ ఆందుంగ్” ఇంజెర్ తమ్య తమ వడ్కుతెర్. ⁴² అగ వెలెటిర్ యేసున్ పారొ బరొస ఇర్టెర్.

* 10:22 ఇద్ సడ్ బారి కీసెర్ మంతెర్ ఇత్తెకె, మెదొల్ దుష్టా దేస్కునుర్ పగ-దార్క్ ఇద్ మందిర్తున్ బస్క్ కీతెర్. బతి ఉందుంది జోక్ సుదుడ్ కీసి, కిరిస్తున జల్ముతున్ మునె 165వ సాల్గ అద్ మందిర్తగ దర్శుతంగ్ కామ్చై మెదొల్ కియ్యడున్ హోనుక్ ఇంజెర్ కేయంతెర్.

10:34–36 కీర్తన్ను 82:6

యేసున్ లాడ్ కియ్వల్ బక్తవ మరన్

11 బెతనియ ఇన్వర్ నాట లాజర్ ఇన్వర్ వార్లార్ బేమరితె అర్పి మత్తార్. వోనంగ్ తక్క మార్తల్ అని మరియల్ గిర్, అదె నాట పిసెర్ మత్తార్గ. ² పర్మన్ సెంట్# సోక్సి, వోనంగ్ కాల్చున్ తన్యంగ్ కెల్చునె ఉసుమ్తు అద్ మరియల్ ఇందె అంద్. వేర్ లాజర్ తానోరె తముర్ అందుర్. ³ అదెన్ సాటి అవ్ రండ్ తక్క, “పర్మ, నిమె లాడ్ కియ్వల్ బేమరితె అర్పి మంతొర్” ఇంజెర్ యేసునగ కబుర్ సారి కీతంగ్.

⁴ అద్ కబుర్ కేంచి యేసు, “ఇద్ బేమరి వోన్ జల్కె వాయ్యకి. బతి బగవంతనార్ మరిన్ మాన్ సిసి, బగవంతనె మయ్య తల్లె వాత” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

⁵ యేసు మార్తన్, తాన సేలడున్ అని లాజర్తున్ లాడ్డె సూడ్చుదుర్. ⁶ వోర్ లాజర్ బేమరితె మత్త అద్ కబుర్ యేసున్ కేంజ వాత. తెర్ బతి, ఉండె రండ్ రోజ్జు అగనె ఆగ్సార్. ⁷ అహాన్ ఆగ్త పెజె, “యూదయ యేరియతె మల్సి దాకట్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ ఇత్తార్.

⁸ అసై సిస్యలిర్, “గురుజి! అగటుర్ యూదుల్గు ఇంద్గెట్క సీకున్ బండనె పాయ్లు సూడ్చెర్ మంతెర్. ఉండె అగ దాక ఇంతియ్?” ఇంజెర్ యేసున పూసి కీతెర్.

⁹ తె యేసు, “ఉంది దివొసున్ బార గంటంగ్ వేడ్జు మందంత.# ఇద్ దిహాతె తాక్వల్ దునియత వేడ్జు సూడ్త కాడ్గు, కొద పాయొర్. ¹⁰ బతి రాత్మె తాక్వల్ వేడ్జు సెల్చు కాడ్గు, వోర్ కొద పాంతొర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

¹¹ ఇహాన్ వెహ్తా పెజె యేసు, “మావార్ సోష్టల్ లాజర్ మీండ్పు మంతొర్. వోన్ జోష్పుల్ తెప్పెల్ దాంతొన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

¹² అసై సిస్యలిర్, “పర్మ, వోర్ మీండ్పు మత్తెకె, తప్పుక్ తేచ్చి చొక్కాట ఆంతొర్!” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

¹³ యేసు లాజర్త మరన్తున్ బారతె వెహ్తార్ బతి, వూర్ సిస్యలిర్ సాదరన్ జోష్పున్ బారతె వెహ్తార్ ఇంజి మత్తెర్. ¹⁴ తె యేసు, “లాజర్ మార్తార్” ఇంజి కుల కుల వెహ్సు, ¹⁵ “అగ నన మన్సుకి అవొర్ చొక్కాట అత. మీ సాటినె ఇహాన్ జర్తత. మీవ బరొస బడె మాయన ఇన్వలె నావ ఇచ. ఇంగె మరట అగ దాకట్ దెట్!” ఇంజెర్ వూర్చున్ ఇత్తార్. ¹⁶ అసై యేమల్★ ఇంజెర్ కేయ్వల్ తోమల్, “యేసున్ తోడొ మరన్ ఆయ్లు, మరట గిర్ దాకట్ దెట్” ఇంజెర్ తన్య బరొబర్ మన్వలిర్ సిస్యలిర్కున్ ఇత్తార్.

సాతుర్చున్ నేండుస్వర్ సక్తి యేసునగ మంత

^{17–19} బెతనియ నార్ యెరుసలెమ్మల్ కరుమ్ కరుమ్ రండ్ కోస్చు లంగ్ మత్త. అగ తమున మరన్తున్ హిందల్, దుకృతె మన్వలిక్ మార్తన్ అని మరియన్ సుమ్మి కియ్లు, వెలెటిర్ యూదుల్గు వాసి మత్తెర్. తె యేసు అద్ నాటున్ కరుమ్ యెవ్వ పెజె, లాజర్త కూర్చున్ నారిత బండత వీచ్ బుయరితగ ఇర్పి, నాలుంగ్ రోజ్జు ఆత ఇంజెర్ కరి కీతొర్. ²⁰ మార్తల్, యేసు వాసెర్ మంతొర్ ఇన్వల్ కేంచి బేటె మాయ్లు మునెత్చు సాత్త. బతి మరియల్ రోతగన్ రెపో మాత. ²¹ మార్తల్ యేసున్ బేటె మాసి, “పర్మ! నిమె ఇగె మంది ఇత్తెకె, నావార్ తముర్ సాసి మనొర్. ²² బతి ఇంకె ఆతెకె గిర్ బతయ్ అయ్యె. నిమె బగవంతన్ బతల్ తల్గుకి అదెన్, సీకున్ సింతొర్” ఇంజెర్ ఇత్త.

²³ అసై యేసు, “నీ తముర్ నేండంతొర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

²⁴ తె మార్తల్, “హో పర్మ, తప్ప కియ్వల్ దివొస్సు వోర్ నేండంతొర్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయె” ఇంజెర్ ఇత్త.

²⁵ అద్ కేంచి యేసు, “జీవత అని నేండుస్వన ననయె అందున్. నా పారొ బరొస ఇర్చుల్ సాతెకె గిర్ మర్ల పిసంతొర్. ²⁶ జీవతె మంజి నా పారొ బరొస ఇర్చున్ బసైట్ మన్వల్ మరన్త సిక్సు పుట్టో.# ఇదెన్ బరొస కీంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్.

* 11:16 యేమల్ సెలెకె దిదుమ ఇత్తెకె వోన్ బరొబర్ సెలడెయ్ సెలెకె తమురెయ్ పుట్టో.

11:2 యోహాన్ 12:1–11; మార్తు 14:3–5 # 11:9 యోహాన్ 9:4,5 # 11:26 యోహాన్ 5:28,29

27 తె అద్, “హో పర్మ! నిమెయ్ బగవంతనార్ మరి కిరిస్తుని ఆంది అని ఇద్ కలితె వాయ్లు మత్తొని గిర్ నిమెయ్ ఆంది. ఇదెన్ బరొసు కీంతొన్” ఇంజెర్ వెహ్తా.

28–30 యేసు అసై వేరి నాట నేంగృకి. మార్తల్ బగతె బేటె మాతయొ అగనె ఆగ్సి మత్తొర్. తె మార్తల్ రోన్ సాత్త అని మరియున్ కుసయొ కేయ్, “గురుజి వాతొర్. నీకున్ కేయంతొర్” ఇంజెర్ సేలడున్ సంగ వెహ్తా. ఇద్ గొస్సి కేంజ్ బరొబర్ మరియల్ తేచ్చి, యేసునగ సాత్త. 31 కపిాతుర్ యూదుల్ మరియున్ సుమి కీసర్ రోన్ మత్తొర్. అసై అద్ సప–సిప తేచ్చి సాన్వోల్ సూడ్సి, వీచ్చగ సాంజి ఆడంత బతలొ ఇంజెర్, తాన్ పెజెయ్ సాత్తొర్. 32 మరియల్ యేసు మన్వల్ జాగతె సాంజి, వోనంగ్ కాల్యూన్ పారొ అర్పి, “పర్మ! నిమె ఇగె మంది ఇత్తెక, నావొర్ తముర్ మార్పి మనొర్” ఇంజెర్ ఇత్త.

33 మరియల్ అని తాన్ సంగ వాతుర్ యూదుల్ సమ్మిర్ ఆడ్ఫ్స్ సూడ్సి, యేసున దిల్తె బెయ్ దుక్స లాగ్. 34 అసై యేసు, “వోన కూర్చున్ బగ ఇర్తొ?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్, “పర్మ, వాసి సూడ” ఇంజెర్ వెహ్తొర్.

35 అద్ కేంచి, యేసు జొడ జొడ కాడెర్ తుపొర్. 36 అద్ సూడ్సి వూర్ యూదుల్, “లాజర్తున్ బవొర్ లాడ్ కీతొరొ సూడట్” ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

37 వూర్చుల్ కపిా లోకుర్, “వేర్ యేసు, గుండ్రికున్ నదుర్ వాయుస్తార్. తె వేర్ లాజర్తున్ సాయ్వ్యున్ ఇర పర్సి మనొర్ కి బతలొ?” ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

సాతొర్ వోర్ లాజర్తున్ యేసు నేండుస్వల్

38 యేసున దిల్తె ఉందుంది జోక దుక్స లాగ్. తె వీచ్చగ సాత్తొర్. అద్ ఉంది నారిత బండత బుయరి ఆంద్. ఉంది బండ తాన్ అడ్డమ్ ఇర్పి మత్త. 39 తె యేసు, “అద్ బండతున్ తెండట్!” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెహ్తార్. అసై సాతొర్ వోన తక్కు మార్తల్, “పర్మ, ఇంకె వోన కూర్ కడిసి గాడి వాసెర్ మందర్. బారితెక వోర్ మార్పి నాలుంగ్ రోజ్కు ఆసెర్ మంతొర్” ఇంజెర్ వెహ్తా.

40 అసై యేసు, “నిమె బరొసు ఇర్చితె, బగవంతన మయ్యతున్ సూడ్సి, ఇంజి నీకున్ వెహ్తాన్ కి?” ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

41 తె వూర్ అద్ బండతున్ తెండ్టెర్. అసై యేసు పారొ సూడ్సెర్, “బాబ, నావ పార్తనతున్ కేంజ్ కాడ్సి, నీకున్ దనెవాద్. 42 నిమె బసైట్ నావ పార్తనంగ్ కేంజంతి ఇన్వ్యల్ నాకున్ టావయె. బతి నిమెయొ నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ కరి కీసి, నా సిర్చుట్నుర్ బరొసు ఇరనిర్ ఇంజి వూర్ సాటినె, ఇద్ గొస్సి వెహ్తాన్” ఇంజెర్ ఇత్తొర్.

43 ఇపిాన్ ఇత్త పెజె యేసు, “లాజర్, బప్రిం వర!” ఇంజెర్ జోర్తె కేమ్చెర్.

44 అసై తన్య కూర్చున్ గూండి కీతంగ్ కపివెన్ లాజర్ బప్రిం వాతొర్. వోన మొక్కామ్ సేలతె గూండి కీసి మత్త. “గూండి కీతంగ్ కపివెన్ ఊలి కీసి, వోన్ సాంద సీమ్సు” ఇంజెర్ యేసు వెహ్తార్.

యేసున్ జల్కె యూదుల్ సిలన్ వాట్యుల్

45 అద్ కామున్ సూడ్సి, మరియున్ సుమి కియ్లె వాతుర్ యూదుల్ నగట్ వెలెటీర్ యేసున్ పారొ బరొసు ఇర్చెర్.

46 బతి వూర్చుల్ కపిా జన్కు, పరిసయుల్ నగ సాంజి, యేసు కీత కామున్ బారెతె వెహ్తొర్. 47 అదెన్ సాటి డగుక్ కటొడల్ అని పరిసయుల్ పంచ్చుర్కున్ కేయుసి, “మరట్ బతల్ కీకట్? వోర్ మాయ్లుల్ వెలె మయ్యతంగ్ కామ్చు కీసర్ మంతొర్. 48 మరట్ వోర్ కియ్వులికున్ ఇపిానె సూడ్సెర్ మత్తెక, వోరె రాజల్ ఇంజెర్ సమ్మిరె వోన్ పారొ బరొసు ఇరంతెర్. అసై రోమ రాజ్యుర్ అదికారిర్ వాసి, మా మందిర్తున్ నాసెడమ్ కీంతెర్ అని మా జాతితుర్చున్ ఇగెట్ పూడి సీంతెర్” ఇంజెర్ వెహ్తొర్. 49–50 అహాన్ వెహ్తా బరొబర్, “పిసలిర్చుట్! మా జాతితుర్ నాసెడమ్ ఆయ్వ్యున్ నె, వొరొ మాయ్లుల్ పర్జత్ సాటి పరన్ సియ్వుల్ చొకొట్ ఇంజి సమ్మ మాయ్వటియ్?” ఇంజెర్ అద్ గట్టుతె పెర్సోర్ కటొడల్ ఆయ్వుల్ కయపల్ ఇత్తొర్.

51–52 సిరిష యూదుల్కున లాబమున్ సాటినె ఆయు. బతి దునియ పూర్ణా పగ్రి మాసి మన్వలీర్ బగవంతనుర్ లోకుర్ సప్లూర్కున్ మిరి కిమ్మునె, యేసు పరన్ సింతొర్ ఇంజెర్ మునె జర్రువల్ వచన్ వెహ్తార్. ఇద్ గొప్పి తన్ తన ఆసి వెహ్కి. బతి అద్ సాల్ పెర్స్సార్ కట్టడల్ ఆసి మత్త కాడ్సినె, వెహా పర్తార్. 53 అద్ నేటితల్ వోన్ జక్కె పిలన్ వాట్యుల్ మొడొల్ కీతెర్. 54 అదెన్ సాటి యేసు అస్క్రుడల్ యూదుల్కునగ ఉజగిరి వెలివక్కె, బోడి గుటన్ కరుమ్ మన్వల్ యెప్రాయిమ్ ఇన్వుల్ చహారై సాంజి, అగ సిస్యలీర్ సంగ కపిా రోజ్క్కు మత్తార్.

55–57 అస్క్రు యూదుల్కున పస్కు సడ్ కరుమ్ వాసెర్ మత్త. తె, “బోనె యేసున పత లాగైకె వెహాన. మముట్ వోన్ పియంతొమ్” ఇంజెర్ డగుక్ కట్టడలిర్ అని పరిసయుల్కు హుకుమ్ సిసి మత్తెర్. సడ్డున్ సాటి తమ్ము తమ సుదుడ్ కిమ్మున్, మునెనె వెలెటిర్ లోకుర్ అజ్ఞ-బాజుతంగ్ నహ్మానల్ యెరుసలెమ్ వాతెర్. వూర్ యేసున్ మహ్మానెర్ మందిర్చున్ రాపా నిల్సి, “వోర్ ఇద్ సడ్డున్ వాంతార్ కి, వాయెర్? మిరట్ బతల్ ఇంతిట్?” ఇంజెర్ వారాన్ వారార్ పూసి కీతెర్.

బెతనియతగ యేసున్ పొర్ సెంట్ వెడివల్

12 అదెన్ సాటి, సాసి-నేండ్రొర్ లాజర్త నార్ బెతనియతగ పస్కు సడ్డున్ సారుంగ్ రోజ్క్కు మునెనె యేసు వాతొర్. 2 అగ వోన్ సాటి జేపున్ తయర్ కీతెర్. మార్తల్ సర్పరెమ్ కీత. అని లాజర్ గిర్ జేపున్ తిన్వలీర్ బరొబర్ ఉత్తోర్. 3 అస్క్రు మరియల్ బెయ్ బారిత అని వెలె మహ్మాన లగ్-బగ్ అర్థ లీటర్ సెంట్* పియ్యు వాత అని యేసునంగ్ కాల్యున్ పొర్ వెడిసి, తన్వంగ్ కెల్కునె ఉసుమ్త. అద్ సెంట్ గాడి పూర్ణా రోన్ గమ్ముత. 4 అస్క్రు సిస్యలీర్గటల్ వారార్ ఇత్తైకె, యేసున్ దోక సియ్యల్ ఇస్క్రిమోత్ నాట్యుర్ యూదల్, 5 “అరిరె! ఇద్ సెంటున్ మూంద్ నుహ్మా కూరతంగ్ బిలన్* వొమ్మి, గరిబున్ భారి సియ్యకి?” ఇంజెర్ తాన్ ఇత్తోర్. 6 వోర్ గరిబున్ మదత్ కియన ఇన్వుల్ కాడ్జితె అహాన్ ఇన్వుకి. బతి వోన కలె బుదితున్ హిందలె అని కొతన తెయ్య వోన్న మన్వల్ కీనెకె, అగటంగ్ కొతంగ్ కల్పెర్ మత్త కాడ్సినె అహాన్ ఇత్తోర్. 7 తె యేసు, “అద్ నావ మేందొడున్ మాతి కియ్యుల్ దివొసున్ సాటి సెంటున్ వాజి కీసి ఇర్పి మత్త. 8 గరిబ్ లోకుర్ బస్క్రుట్ మీ నడ్డుమ్ మందంతెర్. బతి నన బస్క్రుట్ మేందొడ రూపై మీ నడ్డుమ్ మనొన్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

9 అదె వక్కె, యేసు అగ మంతొర్ ఇంజెర్ కరి కీసి, బెయ్ వెలెటిర్ యూదుల్కు, యేసునె ఆయ్య, యేసు నేండుస్తార్ వోర్ లాజర్చున్ గిర్ సూడ్లె వాతెర్. 10–11 లాజర్చున్ హిందల్, యూదుల్కునగటల్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పొర్ బరొస ఇత్తెర్. అదెన్ సాటి, డగుక్ కట్టడలిర్ లాజర్చున్ గిర్ జవ్వన ఇంజెర్ పిలన్ వాడ్తెర్.

యేసు జెయ్ జెయ్ కార్ యేచ్చెర్ యెరుసలెమ్ నేంగ్యుల్

12–13 సడ్డున్ సాటి వాత, ఉంది డగుర్ గుబ్బతుర్, యేసు యెరుసలెమ్ వాంతార్ ఇన్వుల్ కేంచి, సీంది మరక్కంగ్ కాందంగ్ పియ్య వోన్ మునెత్కు సాతెర్. అహాన్ సాంజి, “జెయ్ జెయ్ కార్!★ పర్పున అదికార్మె★ వాయ్యుల్ ఇజయీల్ పరతొర్ రాజనె బగవంతల్ ఆసిర్వాద్ సియుర్” ఇంజెర్ కిలితెర్. 14–15 “యెరుసలెమ్ముర్!★ లోకుర్లుట్ వెరిమట్! ఇచుల మీ రాజల్ గాదిత్ పొర్ ఉచ్చి వాసెర్ మంతొర్” ఇంజెర్ దర్శ-గ్రంతునగ లిహి కీసి మత్త తీర్, యేసు ఉంది గాదిత్ పొర్ ఉచ్చి వాసెర్ మత్తోర్. 16 ఇవ్ గట్టుంగ్ జర్రునెకె సిస్యలీర్కున్ సమ్మె మాయ్యకి. బతి యేసు మయ్యతె నేండ్సి స్వర్గనగ సాత్త పెజె, ఇవ్ గట్టుంగ్ బారతె దర్శ-గ్రంతునగ మత్త తీర్ సమ్మె జర్రుతంగ్ ఇంజెర్ సమ్మె మాతెర్. 17 యేసు లాజర్చున్ కూర్తల్ నేండుస్నెకె, వోన్ సంగ మత్తుర్ లోకుర్ ఇద్ గవతున్ పచర్ కీతెర్. 18 యేసు ఇద్ మయ్యత కామ్ కీతొర్ ఇంజెర్ లోకుర్ కేంజ్జ కాడ్సినె, వోన్ బేట్ మాయ్య మునెత్కు సాతెర్. 19 అదెన్ సాటినె పరిసయుల్కు, “సూడట్! మరట్ వాడ్తంగ్ పిలన్ బతయ్ కామి సియ్యకి. దునియతుర్ సప్లూర్ వోన్ పెజెయ్ సాంజెర్ మంతెర్” ఇంజెర్ తమ్ము తమ వడ్కుతెర్.

* 12:3 అచ్చ జటామాంసి ఇన్వుల్ మరత నియ్. * 12:5 ఉంది బిలత విలువ ఉంది దియత బూతిత్ అచౌర్ మత్త. * 12:12–13 జెయ్ జెయ్ జెయ్ కార్! గ్రీకు బాసతగ హోసన్ ఇంజెర్ మంత. ఇదెన అర్థమ్, “ఇంకె బచి కీమ్!” * 12:12–13 అదికార్మె సెలెతె పొర్చాడె ఇంజెర్ మందంత.

* 12:14–15 సియోస్తుర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్. * 12:14–15 గ్రీకు బాసతె గాది పిలత్ పొర్ ఇంజెర్ మందంత.

యేసు తన్న మరణున్ బారెతె వెహ్వార్

20 అద్ సడ్డన్ రొపొ పార్తన-వింతి కియ్యు, వాతుర్టటల్ కపిాతుర్ యూదుల్గ్ ఆయుర్ వూర్* గిర్ మత్తెర్. 21 వూర్ గలిలయ యేరియత బెత్సుయిద నాట్వూర్ పిలిషున్ బేట్ మాసి, “సాబ్! మముట్ యేసున్ బేట్ మాయ్లు వాతొమ్” ఇంజెర్ వోన్ వెహ్వార్. 22 ఇద్ గొస్సితున్ పిలిప్ సాంజి, ఆంద్రెయన్ వెహ్వార్. వూర్ ఇవిర్ ఆసి అద్ గొస్సి యేసునగ సాంజి వెహ్వార్. 23 అద్ కేంచి యేసు, “స్వర్నార్ మాయ్నున్ మయ్యై వాయ్వూల్ వక్త ఇంకె కరుమ్ వాత. 24–26 గొహ్వాన దానతున్ బొమితగ ఉర్నీవెకె ఉందియ్ మందంత. అద్ దాన ఉర్నీవెకె సాతపినయ్ దిసంత. బతి బొమితల్ అద్ మెలొక ఆసి పిరంత అని బెర్పి, గొల్గుమెన్ దానంగ్ సీంత. అదె తీర్చి నావ పరన్ సీతెకెన్, వెలెటిర్చున్ పూన జిన్నని పుటంత. అహ్వా మిహ్వాటల్ బోరె ఆయు, తన్న జీవతున్ బచి కీక ఇన్వూల్, తాన్ సుటి కియు లాగర్. బతి బోరె ఆయు ఇద్ కలితంగ్ ఆసన్ కాతి కియ్వుక్కనె మన్వూల్, బస్కుట్ పిస్తు తన్న జీవతున్ బచి కియు పరంతౌర్. నావ సేవ కీక ఇన్వూల్ నా సరి-మారగ్గి తాకన. అస్కునె నన బగ మందంతౌనో, అగ నా సేవ కియ్వుల్ గిర్ మందంతౌర్. నా సేవ కియ్వున్ నా బాబో మాని కింతౌర్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్వార్.

27 “ఇంకె నావ దిల్ పూరొ తకపిక ఆసెర్ మంత. బతల్ ఇంజెర్ వెహ్వా? నా బాబ! ఇద్ గండమ్ నా పొరొ వాయ్వుక్కనె నాకున్ బచి కీమ్. తెర్ బతి, ఇద్ గండమున్ సోసి కియ్యెనె నన వాతాన్. 28 బాబగొ! నీవ పొరొడునె మాని కియుస” ఇంజెర్ వెహ్వార్. అస్కు పొరొడల్,* “ఇదెన్ మునె డగుర్-పాన్ వాయుస్తాన్. ఉండె గిర్ డగుర్-పాన్ వాయుసంతాన్” ఇంజెర్ ఉంది లేంగ్ కేంజ వాత. 29 తె అద్ కేంచి అగ నిల్చి మన్వలిర్ కపిాతుర్, “గర్జ్త” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఉండె కపిాతుర్, “బగవంతనార్ వారార్ దూతల్ వోన్ సంగ వడ్కుతొర్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 30 అదెన సాటి యేసు, “ఇద్ లేంగ్ నాకున్ మదత్ కియ్యు వాయ్కి. మీకున్ మదత్ కియ్యెనె వాత. 31 ఇద్ దునియతుర్చున్ తస్య కియ్వుల్ వక్త వాత. ఇద్ దునియతున్ ఆగుటి కీసి, మన్వూల్ అదికారిన్ తెండ్పి పూడ్వుల్ వక్త వాత. 32 బస్కుతె నాకున్ బొమితల్ పొరొ తపాంతెరొ, అస్కు నా బాజున్ సమ్మిర్కున్ ఉమంతొన్” ఇంజెర్ వెహ్వార్. 33 తన్న మరన్ బహాన్ జర్వల్ మంతయొ అదెన బారెతె ఇద్ గొస్సి వెహ్వార్.

34 తె పర్జత గుబ్బ, “కిరిస్తు బస్కుట్ జీవతె మందంతౌర్” ఇంజి, దర్జు-గ్రంతనల్ కేంజ్తొమ్. బతి నిమె స్వర్నార్ మాయ్నున్ బొమితల్ పొరొ తప్పా బహాన్ జకంతెర్ ఇంతి? వేర్ స్వర్నార్ మాయ్వుల్ బోర్ అందుర్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూని కింతెర్. 35 అస్కు యేసు, “ఉండె జరసి కాలమ్ వేరిన్ మీ నడ్డుమ్ వేడ్పి మందంత. సికటి పగై మాయ్వుక్ మునెనె, వేడ్పితగ తాకట. అస్కు మిరట కొద పాయ్వుట. సికటితె తాక్యల్ తన బగ దాంతొరొ టావ సెలె. 36 మిరట ఇద్ వేడ్పిత సంతాన్ ఆయ్యు, అద్ వేడ్పి మనకెన్ మిరట తాన్ బరొస ఇరట” ఇంజెర్ యేసు వూర్చున్ వెహ్వార్. అహాన్ వెహ్వా, వూర్చున్ దిస్యునె లంగ్ సాడితొర్.

వెలెటిర్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇర్కు

37 యేసు వూర్ మునె ఇచొంగ్ వెలె మయ్యైతంగ్ కామ్చు కీతార్ తెర్ బతి, వోన్ పొరొ బరొస ఇర్కుకి.

38 “బగవంత! మముట్ వెహ్వా కబుడగ బోరె బరొస ఇర్కుకి.

బగవంత! నీవ సక్తితున్ బోరె వొడ్చు కియ్యుకి”#

ఇంజెర్ యేసయ పర్వతక్ల లిహి కీత బర్చుర్ ఆయున్ సాటినె ఇహిన్ జర్త. 39 వూర్ బరొస ఇర పర్జకి బారితెకె, యేసయ పర్వతక్ల ఉండె ఉంది జాగ ఇహిన్ లిహి కీతార్:

40 “వూర నదుర్ బంద్ కీత కాడ్చు,

వూర్ సూడ పర్సుర్ సెలుర్.

* 12:20 యూదుల్గ్ ఆయుర్ వూర్ ఇత్తెకె గ్రికు దేస్సుర్ ఇంజెర్ మందంత. * 12:28 స్వర్నార్ సెలెకె హోబడల్ ఇంజెర్ అర్తమ్.

12:38 యేసయ 53:1

వూర మన్మణ్ బంద్ కీత కాడ్చి,
వూరున్ అర్థమ్ ఆసెర్ పెలె.
అహన్ కియ్యుక్ ఇత్తెకె, వూర్ నా బాజున్ తిరిన్నిర్.
నన వూరున్ చొకొట్ కీందున్”#

ఇంజెర్ మంత. ⁴¹ యెసయ పర్వక్తల్ బవిసత్తె వాయ్వుల్ యేసున మయ్యతున్ సూడ్త కాడ్చినె, వోన్ బారెతె ఇవ్ గొస్సింగ్ వెహ్చార్.

⁴² తెర్ బతి యేసున్ పారొ బరొస ఇర్టుర్గటల్ వెలెటిర్ అదికారిర్ గిర్ మత్తెర్. బతి పరిసయుల్గ్ తమకున్ సమాజ్యల్ అలది వాటనిర్ ఇంజెర్ వెరిసి బోరె ఉజగిరి వొప్పుకి. ⁴³ వూర్ బగవంతల్ సియ్వుల్ డగుర్-పాస్సున్ తెర్ అదిక్ మాయ్యలిర్ సియ్వుల్ డగుర్-పాస్సున్ లాడ్ కీతెర్.

యేసునంగ్ గొస్సింగ్ పర్జతున్ తస్వ కియ్వుల్

⁴⁴ అస్క్ యేసు జోరె, “నా పారొ బరొస ఇర్పుల్ సిరిష నహానె ఆయ్యె బతి నాకున్ సారి కీతొనగ గిర్ బరొస ఇర్సెర్ మంతార్. ⁴⁵ నాకున్ సూడ్యల్ నాకున్ సారి కీతొనె సూడ్యెర్ మంతార్. ⁴⁶ నహా బరొస ఇర్పుల్ హార్ వొరొర్ సికటితగ నిల్చి మన్వక్నె, ఇద్ దునియతగ వేడ్చిత్ మోడి నన వాతాన్. ⁴⁷ బోరె ఆయ్ నావంగ్ గొస్సింగ్ కేంచి, అవెన్ పియ్యి తాక్యకె, నన వోన్ తస్వ కియ్వున్. నన ఇద్ దునియతుర్పున్ తస్వ కియ్యె వాయ్యకి. బతి బచి కియ్యెనె వాతాన్. ⁴⁸ నాకున్ అని నావంగ్ గొస్సింగ్ వొపార్ వోన్, తస్వ కియ్వుల్ దుప్రా ఉంది మంత. నన వెహ్చా గొస్సియె తస్వ కియ్వుల్ దివొస్సు వోన తస్వ కీంత. ⁴⁹ బారితెక, నా ఇచతె నన వడ్కుమంకి బతి, నన బతల్ వడ్కున ఇన్యుడున్ బారెతె, నాకున్ సారి కియ్వుల్ బాబొయె అహన్ పాకుమ్ సితార్. ⁵⁰ అని అద్ పాకుమ్ బస్కుట్ పిస్వుల్ జీవతెకె తాకుసీంత ఇంజెర్ నాకున్ టావ మత్త కాడ్చి, నన వెహ్వాలిక్ సమ్ము గిర్ బాబొ నా సంగ వెహ్చా తీరె మీకున్ వెహ్వార్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

యేసు సిస్యలిరంగ్ కాల్గ్ నొర్మ్

13 యేసు పస్క్ సడ్డున్ తెర్ మునెనె ఇద్ దునియతల్ మల్చి బాబొనగ సాన్యల్ వకత్ కరుమ్ వాత ఇంజెర్ కరి కీతార్. దునియతగ మన్వలిర్ తన్ముర్కన్ వెలె లాడ్ కీతార్. అద్ లాడ్డున్ ఆక్రి వేరి వూరున్ బర్ముర్ తొఫ్సార్.

² బతి యేసున్ దోక సియన ఇన్యల్ సోంచ్, సీమున్తార్ మరి ఇస్కురియొత్ నాట్చార్ యుాదన దిల్తె జేపున్ కియ్వుడున్ తెర్ మునెతలె సయ్యున్ ఇర్చి మత్తార్. ³ తస్వ కెయ్యె సమ్ము అదికార్ బాబొ సితార్ ఇన్యల్, తన బగవంతనల్ వాతార్ అని బగవంతనగ మల్చి దాంతార్ ఇన్యలిక్ సమ్ము గిర్ యేసున్ టావ. ⁴ అహన్ టావ మత్త కాడ్చి, వూరుటల్ తేచ్చి తస్వ సాలువతున్ బగ్గ ఇర్చి, తస్వ నడిదున్ ఉంది సేలతె దొఫ్సార్. ⁵ దొఫ్సా పెజె, ఉంది పరత్తుగ సిస్యలిరంగ్ కాల్యున్ యేతె నొర్సెర్, నడితున్ దొఫ్సా సేలతె వూరంగ్ కాల్యున్ ఉసుమ్యల్ మొదొల్ కీతార్. ⁶ అహన్ కీసెర్ యేసు సిమున్-పేతుర్తగ వాతార్. అస్క్ వోర్, “పర్చు నావంగ్ కాల్గ్ నొర్సె అంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. ⁷ తె యేసు, “నన కియ్వుల్ ఇంకె నీకున్ అర్థమ్ ఆయ్యె, బతి మునె వాయ్వుల్ గట్టుతె కరి కీంతి” ఇంజెర్ వెహ్చార్. ⁸ అస్క్ పేతురు, “వటిన్ పర్చు! నిమె నావంగ్ కాల్గ్ బస్కున్ నొర్మ్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. తె యేసు, “నన నీకున్ నొర బీగర్ నా సంగ నీకున్ ఈస పెలె” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహ్చార్. ⁹ తె సిమున్-పేతురు, “పర్చు! సిరిష నా కాల్చె ఆయ్, నా కెయ్యు అని నా తల గిర్ నొర” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ¹⁰ అస్క్ యేసు, “యేర్ తుంగ్తార్ వోర్ సిరిష కాల్గ్ నొర్తెక ఆయర్. దుప్రా బతయ్ నొర లాగొ. వోర్ సుదుడె మంతార్. మిరట్ గిర్ సుదుడ్ మంతిట్ బతి, మిహ్మాటల్ సమ్మిర్ సుదుడ్ ఆయ్వుట్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. ¹¹ తనకున్ బోర్ దోక సియ్వుల్ మంతార్ ఇన్యల్ టావ మత్త కాడ్చినె, యేసు “మిహ్మాటల్ సమ్మిర్ సుదుడ్ ఆయ్వుట్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

¹² అని వూరంగ్ కాల్క్ నౌర్స్, తన్న సాలువతున్ సెటునగ వాట్సి, ఇదెన్ మునె ఉచ్చి మత్త జాగతగ సాంజి ఉద్దీశ్యార్. అప్పన్ ఉచ్చి, “నన ఇంకె కీత అద్ కామ్ మీకున్ లర్ట్మ్ ఆత కి?” ఇంజెర్ సిస్యలీర్కున్ పూసి కీత్సార్. ¹³ “మిరట్ నాకున్ ‘గురుజి’ అని ‘పర్ము’ ఇంజెర్ కేయంతిట. నన గురున అని పర్మున ఆత కాడ్క్, మిరట్ ఇహిస్ కేయ్ల్ బరొబరె ఆంద్. ¹⁴ నన పర్మున అని గురున ఆసి గిర్ మీవంగ్ కాల్క్ నౌర్ కాడ్క్, మిరట్ గిర్ వొరానంగ్ వొరాక్ కాల్క్ నౌరయ్ లాగర్. ^{15–16} దాసి తన్వ్యర్ మాల్క్ తెర్ డగుర్ ఆయొర్. అప్ప్స్ కబియ్ల తనకున్ సారి కీతాన్ తెర్ డగుర్ ఆయొర్. నన మీవంగ్ కాల్క్ నౌర్ తీర్, మిరట్ గిర్ కియన ఇంజెర్ మీకున్ నమునత రూప్పె తాప్స్సాన్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. ¹⁷ ఇంకె మిరట్ ఇవ్ గొస్సింగ్ కరి కీత కాడ్క్, ఇవెన్ పియ్య తాకకిట్టె, బగవంతల్ మీకున్ ఆసిర్వాద్ సింత్సార్” ఇంజెర్ వెప్పార్.

తనకున్ దోక సియ్వడున్ బారెతె యేసు వెప్పాల్

¹⁸ “మీ సమ్మిర్ బారెతె నన వెప్పాకి. నన నేమి కీతుర్ బారెతె నాకున్ టావ. బతి, ‘నా సంగ సారి తిత్సార్ వోర్, నాకున్ బయ్యైన్ ఆసి దోక సిత్సార్’ ఇంజెర్ దర్క్-గ్రంతన గొస్సి బర్పుర్ ఆయ్ల్ ఇహిస్ జరంత. ¹⁹ ఇవ్ జ్యూత పెజె, ‘కిరిస్తున ననయె ఆందున్’ ఇంజెర్ బరొస కీకిట్ ఇంజెర్, మునెనె మీకున్ వెప్పార్ మంతొన్. ²⁰ ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. నన బోన్నె సారి కీంతాన్, వోన్ కరుమ్ కియ్ల్, నాకున్ గిర్ కరుమ్ కీంతొర్. నాకున్ కరుమ్ కియ్ల్, నాకున్ రాప్స్టార్ వోర్ బాబొన్ గిర్ కరుమ్ కీంతొర్ ఇంజి వెప్పార్ మంతొన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

²¹ ఇవ్ గొస్సింగ్ వెప్పా పెజె యేసు, ఆత్మతగ తల్మెలె మాసి, “మిష్టాటల్ వొరాక్ నాకున్ పగ-దార్క్న కెయ్యె హాఫ్ కీంతొర్. ఇద్ గఁ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెప్పార్. ²² బోన్ బారెతె వెప్పారొ ఇంజెర్ సిస్యలీర్ కరి కియ్ సాంజి, వొరాన మెకొమ్ వొరాక్ సూడ్రెర్. ²³ సిస్యలీర్గటల్ యేసున్ వెలె పెర్క్ కియ్ల్ యేసున తిన బగ్గ బెయ్ కరుమ్ ఉచ్చి మత్తొర్. ²⁴ తె సిమెన్-పేతురు వోర్ సిస్యన్, “యేసు బోన్ బారెతె వెప్పారొ పూసి కీమ్” ఇంజెర్ కెయ్యె ఇసర కీత్సార్. ²⁵ అస్స్ వోర్ సిస్యల్ యేసున్ కరుమ్ ఉండె ఇచుర్ ఉర్క్కిగె మాసెర్, “పర్ము! వోర్ బోర్ అందుర్?” ఇంజెర్ పూసి కీత్సార్. ²⁶ తె యేసు, “కోజతగ ముడుసి బోన్నె నన సారి టుక్కె సింతాన్ వోరె” ఇంజెర్ వెప్పార్. అప్పన్ వెప్ప్స్, సారి టుక్కె ముడుసి సిమెన్నొర్ మరి ఇస్క్రిమోత్ నాట్స్టార్ యూదన్ సిత్సార్. ^{27–30} అస్స్ వోర్ సారి టుక్కె యేత్త పెజె, “నిమె కీక ఇస్వ్స్ల కామ్ సప్పె కీమ్” ఇంజెర్ యేసు వోన్ వెప్పార్. యేసు అప్పన్ బారి వెప్పారెయ్, జేవున్ ఉద్దీపుర్కటల్ వొరాన్ గిర్ టావ సెలె. యూదనగ కొతన తెయ్లు మత్త కాడ్క్ యేసు, «సడ్డున పహ్ల మత్తంగ్ చీజ్క్ యేత్» ఇంజి ఇత్తోర్ బతలొ ఇంజెర్ కహితుర్ సోంచ కీతెర్. «గరిబ్ లోకుర్చున్ బతయ్ సిమ్» ఇంజి ఇత్తోర్ బతలొ ఇంజెర్, ఉండె కహితుర్ సోంచ కీతెర్. వోర్ సారి టుక్కె యేత్త పెజె సయ్యున్ సోప్రె మాసి, బహ్సి సాడిత్సార్. అస్స్ రాత్ ఆసి మత్త.

యేసు పూన పులకుమ్ సియ్ల్

³¹ యూదల్ సాత్త పెజె యేసు, “ఇంకె స్వర్నొర్ మాయ్యున్ మాన్ పుట్టుల్ వకత్ వాత. వేర్ తాదన్ హిందల్ బగవంతన్ డగుర్-పాన్ వాంత. ³² మోక బగవంతన్ మరిన్ హిందల్ డగుర్-పాన్ వాతెకె, బగవంతల్ తన్వ్యర్ మరిన్ మాన్ సింతొర్. అద్ డగుర్-పాన్ యెంటనె వోర్ మరిన్ సింతొర్. ³³ నా మర్క్నిట్! ఉండె జరసి కాలమ్ వేరి మీ సంగ మందంతొన్. అద్ ఆత పెజె, మిరట్ నాకున్ మహ్యంతిట. బతి నన బగ దాంతొన్ అగ మిరట్ ఇంకె వాయ పర్యిట్ ఇంజెర్ యూదుల్లున్ వెప్పా తీరె, మీకున్ గిర్ వెప్పార్ మంతొన్. ³⁴ ఇంకె మీకున్ ఉంది పూన పులకుమ్ సిసెర్ మంతొన్. నన మీకున్ లాడ్ కీతపె, మిరట్ గిర్ వొరాక్ వొరాక్ లాడ్డ సూడట్. ³⁵ వొరాన్ వొరాక్ లాడ్డ సూడ్వడున్ హిందలె, మిరట్ నా సిస్యలీర్ ఆందిట్ ఇంజెర్ సమ్మిర్ కరి కీంతెర్” ఇంజెర్ యేసు వెప్పార్.

³⁶ సిమెన్-పేతురు, “పర్ము! నిమె బగ దాంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీత్సార్. తె యేసు, “నన సాన్యదగ నిమె ఇంకె వాయ పర్యి. బతి పెజెటల్ వాంతి?” ఇంజెర్ జవబ్ సిత్సార్. ³⁷ అస్స్ పేతురు, “పర్ము! నన బారి వాయ పర్మాన్? నీ సాటి పరన్ సియ్లె గిర్ తయర్ మంతొన్” ఇంజెర్ వెప్పార్. ³⁸ అస్స్ యేసు, “అబ! నిమె నా సాటి పరన్ సింతియ్? నా బారెతె నిమె,

‘వోర్ బోర్ అందురొ టావ సెలె’ ఇంజెర్, మూంద్ జోకంగ్ లబడ్ వెహా బీగర్, నేట రాతున్ అసలె గౌగై కూసా. ఇద్ సతేమ్ ఆంద్’ ఇంజెర్ పేతుర్తున్ వెహోర్.

బాబోనగ వోయ్వోర్ సరి యేసు ఆందుర్

14 ² “మిరట్ మీ దిల్చున్ పరెసన్ ఆయ సియ్యుట్. బగవంతనగ బరొస ఇరట్ అని నప్పా గిర్ బరొస ఇరట్. ఇత్తెక, మీకున్ వెప్పా మనొన్. ³ నన సాంజి మీ సాటి జాగ తయర్ కీత పెజె, నన బగతె మందంతొనో, అగ మిరట్ గిర్ మన్నె, ఉందుంది జోక వాసి, మీకున్ వోంతొన్. ⁴ నన సాన్వోర్ జాగత సరి మీకున్ టావయె” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెహోర్. ⁵ అస్క్ర్ తోమల్, “పర్చు! నిమె బగ దాంతిమొ మాకున్ టావ సెలె. తె అగ సాన్వోర్ సరి మాకున్ బహాన్ వోడ్క్ ఆయర్?” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. ⁶ అస్క్ర్ యేసు, “ననమె సరిత, సతేమ్ అని జీవత ఆందున్. నా బీగర్ బాబోనగ బోరె వాయ పరొర్. ⁷ మిరట్ నాకున్ వోడ్క్ కీందిట్తె, నా బాబోన్ గిర్ వోడ్క్ మాందిట్. ఇంకె వోన్ సూడ్కిట్ అని వోర్ మీకున్ టావయె” ఇంజెర్ వెహోర్.

⁸ అస్క్ర్ పిలిష్, “మాకున్ బాబోన్ తొహా పర్చు. అచొరె మాకున్ ఆయర్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. ⁹ తె యేసు పిలిషున్, “ఇంకె వేరి మీ సంగనె మంతొన్ తెరె నాకున్ వోడ్క్ కియ్వుటియ్? నాకున్ సూడ్కార్ వోర్, బాబోన్ సూడ్కపె. ‘బాబోన్ మాకున్ తొహా’ ఇంజెర్ బహాన్ పూసి కీసెర్ మంతి? ¹⁰ నన బాబోనగ అని బాబో నప్పా మంతొర్ ఇంజెర్ బరొస కియ్వు కి బతల్? నన మీ సంగ వెహ్వాలిక్ గొస్పింగ్ నా ఇచతె వెప్పోర్ సెలొన్. నా రొపా మన్వోర్ బాబోయె తన్యంగ్ కామ్చు కియునెర్ మంతొర్. ¹¹ బాబోనగ నన అని నప్పా బాబో మీరె మాసి మంతొమ్ ఇంజెర్ బరొస కీమ్పు. నన వెహ్తాంగ్ గొస్పిన్ పియ్య బరొస కియ్యెకె, నన కీతంగ్ మయ్యతంగీ కామ్చు సూడ్కి తెర్ బరొస కీమ్పు. ¹² నన బాబోనగ సాన్వుడున్ హిందల్, నప్పా బరొస ఇర్వుల్ నన కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్చు కీంతొర్. వోర్ నన కీతన్ తెర్ డగుక్ కామ్చు కీంతొర్. ఇద్ గొస్పి సతేమ్ ఆంద్. ¹³ నా పారొడె బతల్ తల్కిట్ తెర్ మరిన్ హిందల్, బాబోన్ మాన్ పుటన్ సాటి, మిరట్ కోర్తు తీర్ కీంతొన్. ¹⁴ మిరట్ నా పారొడె బతల్ కోర్తెక గిర్ అదెన్ కీంతొన్.

యేసు పవిత్ర ఆత్మతున్ బారెతె వెహ్వోర్

¹⁵ “మిరట్ నాకున్ పెర్చు కీకిట్టె, నావ పుకుమ్ పియ్య తాకంతిట్. ¹⁶ నా బద్ది మీకున్ మదత కీసెర్, బస్క్రుట్ మీ సంగ మన్నె, ఉందితున్ సారి కీమ్ ఇంజెర్ నన బాబోన్ వినంతి కీంతొన్. ¹⁷ అద్ మదత కియ్వోర్ పవిత్ర ఆత్మ ఆంద్. సతేమున్ బారెతె అద్ మీకున్ వెహాంత. ఇదెన్ హిందల్, మీకున్ బగవంతన ఆత్మ టావ. అద్ ఆత్మ ఇంకె మీ సంగ మంత అని మర్ల మీ రొపా మందంత. బతి దునియతుర్ తాన్ సూడ్పెర్ సెలుర్ అని కరి కీసెర్ సెలుర్. అదెన్ సాటి వూర్, అద్ ఆత్మతున్ వొపుర్.

¹⁸ “మీకున్ పోసటిర్ దాత్ సుటి కియున్. మిప్పా వాంతొన్. ¹⁹ ఉండె కహి రోజ్జునె ఇద్ దునియతుర్ నాకున్ బస్క్రునె సూడుర్. బతి మిరట్ నాకున్ సూడంతిట్. బారితెక నన పిస్తు తీరె, మిరట్ గిర్ పిసంతిట్. ²⁰ అద్ నేటి నన బాబోనగ, మిరట్ నప్పా అని నన మిప్పా మంతొన్ ఇంజెర్ కరి కీంతిట్. ²¹ నావంగ్ పుకుమ్చు వొప్పి, అవెన్ పియ్య తాక్వోర్ నాకున్ లాడ్ కీంతొర్. నాకున్ పెర్చు కియ్వున్ నా బాబో పెర్చు కీంతొర్. నన గిర్ వోన్ లాడ్ కీసి, నావ ననయ్ వెప్పా తొహాంతొన్” ఇంజెర్ వెహోర్. ²² అస్క్ర్ యుాదల్ (వేర్ ఇస్క్రియోత్ నాట్సుర్ యుాదల్ ఆయుర్), “పర్చు! దునియతున్ ఆయ్య సిరిష మాకె బారి పావె మాంతొన్ ఇంతి?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతొర్. ²³ తె యేసు, “నాకున్ పెర్చు కియ్వోర్ నావ గొస్పి పియ్య తాకంతొర్. ఆతొన్ నా బాబో లాడ్ కీంతొర్. వోన్ వాసి మమెట్ మందంతొమ్. ²⁴ బతి నాకున్ పెర్చు కియుర్ వోర్, నావ గొస్పి పియ్య తాక్వార్. మిరట్ కేంజ్యలిక్ గొస్పింగ్ నావంగ్ ఆయుర్గు బతి, నాకున్ సారి కియ్వోర్ బాబోనంగ్ ఆందుంగ్. ²⁵ నన మీ సంగ మనెకనె, ఇవ్ గొస్పింగ్ మీకున్ వెహోన్. ²⁶ బతి బాబో

నా పారాడె సారి కియ్యల్ పవిత్ర ఆత్మ మీకున్ సమ్ము కరుసంత. అని అద్ నన వెష్టాంగ్ సమ్మున్ గిర్ మీకున్ హేతు కియుసంత.

27 “సాంతితున్ మీకున్ సిసి దాంతాన్. నావ సాంతితునె మీకున్ సిసెర్ మంతొన్.★ దునియ సిసెర్ మత్త తీర్ నన మీకున్ సిసెర్ సెలొన్. మీవంగ్ దిల్చున్ తకపిక ఆయ సియ్యట్ అని వెరిమట. 28 ‘నన సాంజి, మిహూ వాంతాన్’ ఇంజెర్ వెష్టా గొస్సి కేంజ్ఞిట్. బాబో నాకున్ తెర్ డగుర్-పాన్ వాలె ఆత కాడ్చై, మిరట్ నాకున్ లాడ్ కీతెకె, బాబోనగ సాంజెర్ మంతొర్ ఇంజెర్ వెలె ఆనందై మందిట. 29 మిరట్ బరొసు ఇర్చైట్ ఇంజెర్ ఇవ్ జర్వప్క మునెన్, వెచ్చెర్ మంతొన్. 30 ఇద్ దునియతొర్ అదికారి సయ్యున్ వాసెర్ మంతొర్. అదెన్ సాటి ఉండె వెలె జేల్ మీ సంగ వడ్చైన్. నా పారా వోన్ బతయ్ అదికార్ సెలె. 31 బతి నన బాబోన లాడ్ కీసెర్ మంతొన్ ఇంజెర్, ఇద్ దునియతుర్చైన్ కరె మానల్, బాబోన హుకుమున్ పియ్యనె ఇహిస్ కీసెర్★ మంతొన్. తేదట్! ఇగెటల్ దాకట్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

యేసుయే కరల్ వేలి ఆందుర్

15 సిస్యలీర్ యేసున్ సంగ అహాన్ సాంజెర్ మనకె, “నన కరల్ ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. నా బాబో అద్ ఆంగుర్ వాడితున్ మాల్గైల్ ఆందుర్. 2 నహ్మాటల్ కొడ్డి, ఆంగుర్- సాదొంగ్ అవ్ కాందన్ బాబో పాసి వాటంతొర్. సాద్వలీక్ కాందన్ ఉండె ఇచుర్ వెలె సాదన ఇంజెర్ అవెనంగ్ కొడ్డింగ్ కత్తి కీంతొర్. 3 నన మీకున్ వెష్టాంగ్ గొస్సిన్ హిందల్, మీవంగ్ పాప్స్ ఇస్యలీక్ కొడ్డింగ్ కత్తె మాసి, సుదుడ్ ఆసి తయర్ మంతిట. 4 నహ్మా ఉంది ఆసి మంట. మిహూ నన మందంతొన్. కాంద ఆంగుర్ వేలితగ జోడె మాసి మంద భీగర్ బహానై సాదొయె, అప్పౌ నహ్మా ఉంది ఆసి మంద భీగర్ మిరట్ చొకొట్టుంగ్ కామ్చై కియ పర్యిట్.

5 “నన ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. మిరట్ నహ్మా కొడ్డుతంగ్ కాందంగ్ ఆందిట. బోరై నహ్మా మందంతొరొ అని వోన్ నన మందంతొనొ, వోర్ ఉండె వెలె చొకొట్టుంగ్ కామ్చై కీంతొర్. నాకున్ టూటె మాసి మిరట్ బతయ్ కియ పర్యిట్. 6 బోరై నహ్మా మనొరొ, వోర్ పాసి వాడ్త కాంద వత్తపినయ్ వత్తంతొర్. ఆతంగ్ వత్తంగ్ కాందన్ మాయ్యలీర్ మీరి కీసి తడ్డితగ వాటంతెర్ అని అవ్ వేంతంగ్. 7 నహ్మా మిరట్ అని మిహూ నావంగ్ గొస్సింగ్ మత్తెకె, మీకున్ ఇస్సమ్ వాతతున్ కోరట్. అద్ మీకున్ పుటంత. 8 మిరట్ చొకొట్టుంగ్ కామ్చై కియుడున్ హిందల్, నా బాబోన మయ్య వాంత. ఇవ్ సూడ్సి, మిరట్ నా సిస్యలీర్ ఇంజెర్ దుస్మర్ కరి కీంతెర్. 9 బాబో నాకున్ బహాన్ లాడ్ కీతొరొ, అప్పౌ నన మీకున్ లాడ్ కీతొన్. నావ లాడ్డగ నిల్చి మంట. 10 నన బహానై బాబోనంగ్ హుకుమ్చై పియ్య, తాక్సెర్ బాబోన లాడ్డగ నిల్చి మత్తొనొ, అప్పౌ మిరట్ గిర్ నావంగ్ హుకుమ్చై పియ్య తాకకిట్టె, నావ లాడ్డగ నిల్చి మందంతిట. 11 నావ ఆనంద్ మీ రొపొ మందన అని అద్ ఆనంద్ బర్యుర్ ఆయన ఇంజెరెన్, ఇవ్ గొస్సింగ్ మీకున్ వెహ్చెర్ మంతొన్.

12 “నన మీకున్ లాడ్డె సూడ్త తీరె, మిరట్ గిర్ వారాన్ వారార్ పెర్కై సూడన. ఇదె నావ హుకుమ్ ఆంద్. 13 సోష్టలీర్ సాటి తన్వ పరన్ సియ్యుడున్ తెర్ అదిక్ పెర్కై కియ్యల్ బోరై సెలొర్. 14 నన మీకున్ హుకుమ్ సిత తీర్ తాక్టెకె, మిరట్ నావుర్ సోష్టలీర్ ఆసి మందంతిట. 15 నన ఇంగెడల్ మీకున్ దాసిర్ ఇంజి కేయ్పుక్కనె, సోష్టలీర్ ఇంజెర్ కేయంతొన్. బారితెకె మాల్గునంగ్ పిల్చై దాసిర్చైన్ టూవ మనొ. బతి నన నా బాబోనల్ కేంజ్ఞింగ్ సమ్ము గొస్సింగ్ మీకున్ వెష్టాన్. 16 నాకున్ మిరట్ ఆచ్చకి బతి, ననయ్ మీకున్ ఆచ్చి, నేమి కీతొన్. బస్యైట్ నిచ్చి మన్యల్ పండి సినల్ మిరట్ చొకొట్టుంగ్ కామ్చై కియన ఇన్వైలె నావ ఇచ. అహాన్ కీతెకె, నా పారాడె బాబోన బతల్ తల్గైతెకె గిర్, అద్ మీకున్ పుటంత. 17 మిరట్ వారాన్ వారార్ పెర్కై కియన ఇంజెరెన్ ఇద్ హుకుమ్ మీకున్ సితాన్.

* 14:27 ఇద్ బగవంతన సాంతి ఆంద్. యెహోజ్యైల్ 37:24–28

* 14:31 ఇత్తెకె నాకున్ దునియతుర కెమ్మై సయ్యున్ జక్కసై, నావ నసాఫ్సి కీంతొన్.

దునియతుర్ మీకున్ మెమర్

18 “దునియతుర్ మీకున్ మెచ్చెకె, మీకున్ తెర్ మునె నాకున్ మెచ్చుకి ఇంజెర్ హేతు ఇరట్. 19 మిరట్ దునియతుర్ దాత్ మన్మణ్ ఇత్తెకె, వూర్ మీకున్ పసంద్ కీందిర్. బతి మిరట్ దునియతుర్ అయ్యట్. బారితెకె మీకున్ దునియతురుటల్ ఆచ్చాన్. అదెన్ సాటినె ఇద్ దునియతుర్ మీకున్ పసంద్ కియుర్. 20 ‘దాసి తన్వర్ మాల్గైన్ తెర్ డగుర్ అయుర్’ ఇంజి, ఇదెన్ మునె వెహ్తా గొస్సితున్ హేతు ఇరట్. లోకుర్ నాకునె దుక్క బోగి కియుస్త కాడ్చై, మీకున్ గిర్ దుక్క బోగి కియుసంతెర్. వూర్ నావ గొస్సి పియ్యి తాక్తెకె, మీవ గిర్ గొస్సి పియ్యి తాకంతెర్. 21 నాకున్ రొహ్తార్ బాబౌన్ వూర్ వాడ్చై కియ్య కాడ్చై, నా హిందల్ ఇవ్ సమ్మ మీకున్ కీంతెర్.

22 “నన బోద వెహ్తా వాయ్వైక్ ఇత్తెకె, వూర్ పొర్ పొప్పు కసుర్ మన్వెకె సొందు. బతి నన వాత కాడ్చై, ఇంకె వూర్మైన్ తమ్మ పొప్పు కసుడల్ తపుసియ్యె మోక సెలె. 23 నాకున్ మెచౌర్ వోర్, నా బాబౌన్ గిర్ మెచౌర్. 24 బోరె కియుర్ అవ్ చమత్కార్గై నన కియ్వైక్ ఇత్తెకె, వూర్ పొప్పు కసుర్ మన్వెకె సొందు. బతి నన కీతంగ్ చమత్కార్గై వూర్ సూడైర్. తెర్ బతి నాకున్ అని నా బాబౌన్ మెచ్చెర్ సెలుర్. 25 ‘బతయ్ కారన్ సెల్యైకె గిర్ నాకున్ మెచ్చెర్ సెలుర్’ ఇంజెర్ దర్గై-గ్రంతన వచన్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటినె ఇహిన్ జర్త. 26 బాబౌనగటల్ మీకున్ మదత్ కియ్లై పవిత్ర ఆత్మతున్ రొహంతాన్. అద్ వాత పెజె నా బారెత సత్త గవ మీకున్ వెహంత. 27 మిరట్ గిర్ నా బారెతె గవ వెహంతిట్. బారితెకె, మొదొడల్ నా సంగ మత్తుర్ అందిట్.

16 “మిరట్ బరొసతల్ బహ్వై మాయ్వైక్ నె మందన ఇంజెరెన్ ఇవ్ గొస్సింగ్ వెహ్తాన్. 2 వూర్ మీకున్ సమాజ్యల్★ అలది వాటంతెర్. మీకున్ జక్యల్ హార్ వార్చార్ తన బగవంతన సేవ కీసెర్ మంతాన్ ఇన్వైల్ వకత్ వాసెర్ మంత. 3 బాబౌన్ అని నాకున్ వూర్ కరి కియ్య కాడ్చై, ఇహిన్ కీంతెర్. 4 ఇహిన్ జర్ననెకె, ఇవెన్ బారెత మునెనె మీకున్ వెహ్తాన్ ఇంజెర్ హేతు కీకిట్, ఇంజి వెహ్వైర్ మంతాన్.

పవిత్ర ఆత్మతంగ్ కామ్యై

“ఇచొంగ్ రోజ్చై నన మీ సంగనె మత్త కాడ్చై, మొదొల్ ఇవ్ గొస్సిన్ బారెతె వెహ్తాకి. 5 బతి ఇంకె నన నాకున్ రొహ్వైల్ బాబౌనగ సొంజెర్ మంతాన్. తెర్ బతి, మిహాటల్ వార్చార్ గిర్ ‘నిమె బగ దాంతి?’ ఇంజెర్ పూసి కీసెర్ సెల్యైట్. 6 ఇవ్ గొస్సింగ్ నన మీకున్ వెహ్తా కాడ్చై, మీవంగ్ దిల్గై పూర్ దుక్కతె నించి మంతంగ్. 7 నన సొత్తెకెన్, మీకున్ పాయ్దా ఆంత. నన సొంద బీగర్, మీ సంగ మంజి మదత్ కియ్వైల్ పవిత్ర ఆత్మ మిహ్వా వాయెసు. నన సొత్తెకెన్ అద్ ఆత్మతున్ మిహ్వా రొహంతాన్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 8 అద్ పవిత్ర ఆత్మ వాసి, పొప్పున్ బారెతె, నియతున్ బారెతె అని తస్సుతున్ బారెతె దునియతుర్మైన్ తొహంత. 9 నా పొర్ బరొస ఇర్య కాడ్చై, వూర్ పొప్ కీతెర్ ఇంజెర్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. 10 నన బాబౌనగ దాంతాన్★ అని ఇంగెడల్ నాకున్ మిరట్ సూడై కాడ్చై, నన నియత్సైన్ ఇంజెర్ అద్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. 11 ఇద్ దునియతోర్ అదికారి సయ్తున్దున్ తస్స జర్త. అదెన్ సాటి, బగవంతల్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్మైన్ తస్స కీంతోర్ ఇంజెర్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. 12 నన మీకున్ వెహ్వాలిక్ ఉండె వెలె గొస్సింగ్ మంతంగ్ బతి, మిరట్ అవెన్ సోసి కియ పర్యైట్. 13 అద్ పవిత్ర ఆత్మ వాసి, సతెమున్ బారెతె వెహంత. అద్ మీకున్ బర్పుర్ సత్తైకె తాకుసంత. అద్ తన్వ తనయ్ బతయ్ వెహ్తా. తన కేంజ్ఞంగ్ అవెనె వెహంత. బవిసత్తై జర్నవలికున్ బారెతె గిర్ వెహంత. 14 అద్ ఆత్మ నన వెహ్తాంగ్ గొస్సింగ్ యేచ్చి మీకున్ వెహ్తా కాడ్చై, నాకున్ మాన్ పుటంత. 15 బాబౌనగ మన్వలిక్ సమ్మ గిర్ నావంగ్ ఆంతంగ్. అదెన్ సాటి, పవిత్ర ఆత్మ నన వెహ్తానల్ యేచ్చి వెహంత ఇత్తోన్.

* 16:2 సమాజ్యల్ గ్రీకు బాసతగ సునగొక్కుల్ ఇంజెర్ మందంత. * 16:10 బాబౌ బగవంతనగ సొంజి తిన బగ్గ ఉచ్చి రాజ్ తాకుసంతార్. (హాబి 8:1) ఇహిన్ బగవంతన్ సంగ ఉచ్చి మన్వల్ తరిక వోర్ నియత్సైర్ (1వ యోహాన్ 2:1–2) ఇంజెర్ తొహంత.

దుక్క సాంజి ఆనంద్ వాయ్వోల్

16 “కపిా రోజ్గ్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్చిట్. బతి ఉండె కపిా రోజ్గ్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్” ఇంజెర్ సిస్యలీర్కున్ వెహ్తార్. 17 ఇద్ గొస్సి కేంచి కపిాతుర్ సిస్యలీర్, “కపిా రోజ్గ్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్చిట్. బతి ఉండె కపిా రోజ్గ్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్. నన బాబొనగ దాంతొన్” ఇంజెర్ మా సంగ బతతున్ సాటి వెహ్వార్ మంతొర్?” ఇంజెర్ తమ్య తమ వడ్గైతెర్. 18 “కపిా రోజ్గ్ ఆత పెజె’ ఇంజెర్ బతతున్ బారెతె వెహ్వార్ మంతొర్? ఫోర్ వెహ్వోల్ గొస్సి మాకున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలె” ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

19 తనకున్ పూసి కియ్లె ఆయ్వోల్ గొస్సితున్ యేసు కరి కీసి, “కపిా రోజ్గ్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్చిట్. బతి ఉండె కపిా రోజ్గ్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్” ఇంజెర్ వెహ్తా గొస్సితున్ బారెతె మీవ మిరట్ బతంగ్ వడ్గైసెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ ఉఱ్ఱ వూర్మున్ పూసి కీతొర్. 20 అని, “మిరట్ దుక్కతె ఆడంతిట్ బతి, దునియ ఆనంద్ యేతంత. మిరట్ ఆడంతిట్ బతి, మీ దుక్క మారిసి ఆనంద్ ఆయర్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 21 వెయ్యెల్ యేర్ పూర్వుల్ గట్గె వాత కాడ్గై, వాతంగ్ నొపిన దుక్కతున్ బోగె మాంత. బస్కైతె మెద్డె సెలెకె మెద్డున్ జల్గై సీంతయె, అస్కై దునియతె ఉంది జీవతున్ జల్గై సీతొన్ ఇన్వోల్ ఆనందై, తన బోగె మాత దుక్కతున్ మర్గంత. 22 అప్పొ మిరట్ ఇంకె దుక్క యేచ్చెర్ మంతిట్. బతి మీకున్ ఉందుంది జోక సూడంతొన్. అస్కై మీవంగ్ దిల్గైనె మన్వోల్ ఆనందున్ బోరె తెండ్సి వాట పరుర్. 23 అద్ యేలతె మిరట్ నాకున్ బతయ్ పూసి కియ లాగొ” ఇంజెర్ వూర్మున్ వెహ్తార్.

అస్కై యేసు, “మిరట్ నా పొరొడె బాబొన్ బతల్ తల్గైతెకె గిర్, అద్ మీకున్ పుటుంత. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 24 ఇంకె వేరి మిరట్ నా పొరొడె బతయ్ కోర్గైకి. మీ ఆనంద్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటి, తల్గైసెరెన్ మంట. మీకున్ తప్పుక్ సియ్వోల్ జర్గంత. 25 ఇవ్ గొస్సింగ్ మీ సంగ నమునన రూపై వెహ్తాన్. బతి ఉండె బస్కైనె నమునన రూపై వెహ్తాన్. బాబొన్ బారెతె, మత్త తీర్ నన మీకున్ అర్తమ్ ఆనల్ వెహ్వోల్ వకత్ వాసెర్ మంత. 26–28 నన బాబొనగటల్ ఇద్ దునియతె వాతొన్. ఇంకె దునియతున్ సుటి కీసి బాబొనగ సింజెర్ మంతొన్. మిరట్ నాకున్ పెర్గై కీసి, నన బగవంతనల్ వాతొన్ ఇంజెర్ బరొస ఇర్త కాడ్గై, బాబొయె మీకున్ లాడ్ కిసెర్ మంతొర్. అద్ వకత్తై నన బాబొన్ మీ సాటి కోర్వుల్ జూరత్ సెలె. బతి మిరట్ నా పొరొడె బాబొన్ కోరంతిట్. ఫోర్ మీకున్ సింతొర్” ఇంజెర్ వూర్మున్ వెహ్తార్.

29 అస్కై సిస్యలీర్, “ఇచుల! ఇంకె నిమె నమునన రూపై ఆయ్ కుల కుల వెహ్వార్ మంతి. 30 బోరె వొరొర్ సవల్గై పూసి కియ్వోల్ జూరత్ సెలె. ఇంకె సీకున్ సమ్మి టావ ఇంజెర్ మాకున్ అర్తమ్ ఆత. ఇదెన్ హిందల్ నిమె బగవంతనల్ వాతి ఇన్వుడున్ బరొస కింతొమ్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 31 తె యేసు, “ఇంకె నహ్ కరల్ బరొస కిసెర్ మంతిట్ కి? 32 సూడట! నాకున్ వొరొనె సుటి కీసి, మిరట్ బెందుర్ హాకె పరర్ ఆయ్వోల్ వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత తెర్ బతి, నన వొరొన ఆయెన్. బాబొ నా సంగ మంతొర్. 33 నా హిందల్, మీకున్ సాంతి వాయన ఇంజెర్ ఇవ్ గొస్సింగ్ వెహ్వార్ మంతొన్. దునియతగ మీకున్ దుక్కంగ్ అని తక్కిల్బ్గై వాంతంగ్. బతి అవ్ సమ్మిన్ నన మెయిస్ మంతొన్. అదెన్ సాటి మిరట్ గటి-దీర్ఘతె మంట” ఇంజెర్ వూర్మున్ వెహ్తార్.

యేసు పార్తన కియ్వోల్

17 యేసు ఇవ్ గొస్సింగ్ వెహ్వొ, పొరొ హోబడెకె సూడ్చెర్ ఇహిన్ పార్తన కింతొర్: “బాబ! నిమె దునియతర్ సమ్మిర్ మాయ్వులీర్ పారొ నాకున్ అదికార్ సితి. ఇదెన్ హిందల్, నిమె నాకున్ సితుర్మున్ బస్కైట్ పిస్వుల్ జీవ సియ పరంతొన్. వొరొనియ సతె బగవంతల్ ఆయ్వోల్ సికున్ అని నిమె రొహ్తా ఫోర్ యేసు కిరిస్తున్ కరి కియ్వులీర్కునె బస్కైట్ పిస్వుల్ జీవ పుటుంత. బోమిత్ పారొ నాకున్ సిత సమ్ము కామున్ బర్పుర్ కీసి, సీకున్ మయ్య తత్తొన్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. నాకున్ నీవ మయ్య వాయుస. ఇద్ తీర్ద సీకున్ నన మయ్య వాయుసంతొన్. 5 యే బాబ! ఇద్ కలి గడ మాయ్వుక్ మునె నన నిహ్ మనెకె, బాతల్ మయ్య మత్తయె, ఆతలె మయ్య ఇంకె నాకున్ వాయ సిమ్.

యేసు తన్వ్యర్ సిస్యలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్

6 “ఇద్ద దునియతల్ నాకున్ సితి వూర్ నీకున్ కరి కీనల్ కీతొన్. వూర్ లోకుర్ నీవుర్ అందిర్, బతి నిమె వూర్గున్ నహ్ హావ్ కీతి. వూర్ నీవ వచ్ పియ్ తాక్తెర్. 7–8 నిమె నాకున్ సితంగ్ గొస్సిన వూర్గున్ వెహ్తొన్. అదెన్ వూర్ వోప్పి, నిమెయ్ నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ బరొస ఇర్తెర్. నన కరలెనె నిహ్మాటల్ వాతొన్ ఇంజెర్ వూర్గున్ కరె మాత. తె నన వడ్కులె గొస్సింగ్ అని మయ్మతంగ్ కామ్చ్ కియ్లో సక్కి సమ్మో నిమెయ్ సితి ఇంజెర్, ఇంకె వూర్గున్ కరె మాత. 9 వూర్ సాటినె పార్తన కీనల్ మంతొన్. బతి దునియతుర్ సాటి పార్తన కీనల్ సెలొన్. నిమె నాకున్ సితి వూర్, నీవుర్ ఆత కాడ్కె, వూర్ సాటినె పార్తన కీనల్ మంతొన్. 10 నహ్ మన్వలిర్ సమ్మిర్ నీవురె ఆందిర్ అని వూర్గున్ నిమెయ్ నాకున్ సితి. వూర్ నా పారొ ఇర్తు బరొసతున్ హిందల్ నాకున్ మాన్ పుట్. 11 నన ఉండె మునె దునియతగ మనోన్. బతి వీర్ దునియతగ్ మంతెర్. నన నిహ్ వాసెర్ మంతొన్. పవిత్ర వాలె బాబో బగవంత! మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపె, వీర్ గిర్ ఉంది ఆసి మనల్, నిమె నాకున్ సిత నీవ పారొల్ సక్కితె వీర్గున్ కాబాడ. 12 నన ఇగె మనకె, నాకున్ సితి వూర్గున్ నీ పారొల్ సక్కితె కాబాడ్డొన్. దర్కు-గ్రంతెన వచ్ పూరె మానల్ నాసెడమ్ ఆయ్యల్ బోర్తె మత్తొరొ, వోరె నాసెడమ్ ఆతొర్. 13 ఇంకె నన నిహ్ వాసెర్ మంతొన్. నావ ఆనంద్ వూరొ బర్పుర్ ఆయన ఇంజెరెన్, నన ఇద్ దునియతగ మనకెన్, ఇవ్ గొస్సింగ్ వెహ్యుర్ మంతొన్. 14 నీవ వచ్ వూర్గున్ వెహ్తొన్. నన ఇద్ దునియతొన ఆయొన్. అప్పొ వూర్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్ ఆయ్ కాడ్కె, ఇద్ దునియతుర్ వూర్గున్ మెచుర్. 15 ఇద్ దునియతల్ వీర్గున్ వోమ్ ఇంజెర్ నీకున్ పార్తన కీనల్ సెలొన్. బతి సయ్తున్ ఇన్వుల్ కరెబనగటల్ వీర్గున్ కాబాడ ఇంజెర్ పార్తన కీనల్ మంతొన్. 16 నన దునియతొన బహ్నె ఆయొనొ, అప్పొ వూర్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్ ఆయుర్. 17 నీవయ్ గొస్సి సతెమ్ ఆంద్. అద్ సత్తె నీవ సేవ కియ్లో, వూర్గున్ అలగ్ కీమ్. 18 నిమె నాకున్ బద్ తీర్దె దునియతగ రొహ్మాయొ, అదె తీర్దె నన వూర్గున్ దునియతగ రొహ్తొన్. 19 నావ నన అర్పన ఆయ్దున్ హిందల్, వూర్ కరల్ పవిత్ర ఆసి, నీవ సేవ కియున ఇన్వులె నావ ఇచ్.

యేసు సమ్మిర్ బక్తలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్

20 “నన సిరివ్ వీర్ సిస్యలిర్ సాటినె ఆయొ బతి, వీర గొస్సి కేంచి బోర్-బోర్తె నా పారొ బరొస ఇరంతెరొ, వూర్ సమ్మిర్ సాటి పార్తన కీనల్ మంతొన్. 21 యే బాబ! నన నిహ్, నిమె నహ్ బహ్నా ఉంది ఆసి మంతటో, అప్పొ బరొస కియ్యలిర్ వూర్ సమ్మిర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన ఇంజెర్ పార్తన కీనల్ మంతొన్. నిమె నాకున్ రొహ్మా ఇంజెర్ దునియతుర్ కరి కియన ఇత్తెకె, వూర్గున్ మహ్ మీరి కీమ్. 22–23 నిమె నహ్ మంతి. నన నిహ్ మంతొన్. నాకున్ సితి అద్ మయ్మతున్ వూర్గున్ సితొన్. మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపె, వూర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన. అస్వైన్ నిమె నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ అని నాకున్ లాడ్ కీతపె, వూర్గున్ కీనల్ మంతి ఇంజెర్ దునియతుర్ కరి కీంతెర్.

24 “బాబ! నిమె నాకున్ సితి వూర్, నా బరొబర్ మంజెర్, నాక్ సిత మయ్మతున్ వూర్ సూడన ఇంజెర్ కోర్చెర్ మంతొన్. బారితెకె, కలి గడె మాయ్యుక్ మునెతలె నాకున్ లాడ్ కీతి. 25 నియత్తొర్ బాబ! దునియతుర్ నీకున్ కరి కీనల్ సెలుర్ బతి, నన కరి కీతొన్. నిమెయ్ నాకున్ రొహ్మా ఇంజెర్, వీర సిస్యలిర్ కరి కీతెర్. 26 నిమె బోని ఇన్వుల్ వూర్గున్ తొహ్మారెన్ మంతొన్ అని ఉండె వెలె తొహంతొన్. నాకున్ నిమె లాడ్ కీతి. అప్పొ వూర్ గిర్ నాకున్ పెర్కు కియన అని వూరంగ్ దిల్కునగ నన కుద్ మందన ఇన్వులె నావ ఇచ్” ఇంజెర్ యేసు పార్తన కీతొర్.

యేసున్ పియ్ వోయ్యల్

18 యేసు పార్తన కీత పెజె, తన్వ్యర్ సిస్యలిర్ సంగ కెద్దాను లవ్విత లొదితున్ వీడ్సి సాత్తొర్. అగ ఉంది వాడి మత్త. అద్ వాడిత రొపా తన అని వోనుర్ సిస్యలిర్ నేంగ్కెర్. ² యేసు తన్వ్యర్ సిస్యలిర్ సంగ వెలెన్ జోకంగ్ అగ సాంజి మత్తొర్. అదెన్ సాటి, యేసున్ దుస్తుర కెయ్లో హావ్ కీసి, దోక సియ్యల్ యూదన్ గిర్, అద్ వాడి టావ

మత్త. ³ డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసముల్క్ కపిాతుర్చున్ ఆచ్చి, యూదన్ సంగ సారి కీతెర్. వూర్ బూర్ బూర్ ఇత్తెకె, యూదల్, కపిాతుర్ సిపాయిర్ అని మందిర్తగ కేష్టలిర్. వూర్ డిఫింగ్, కందిల్క్ అని ఆయ్తర్క్ పియ్యి వాతెర్.

⁴ తనకున్ మునె బతల్ జర్వల్ మంత ఇన్వల్ యేసు కరి కీత కాడ్క్, వూర్ సాంజి, “బోన్ సాటి మహ్మాసెర్ మంతిల్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్.

^{5–6} అస్క్ వూర్, “నజరేత్క్ యేసున్ సాటి” ఇంజెర్ వెప్టార్. తె యేసు, “ననయ్ వోన ఆందున్” ఇంజెర్ వెప్టార్. అద్ గొస్సి కేంచి, దోక సియ్యల్ యూదన్ బరొబర్ వూర్ పెజె జర్నిసి బూడ్ అర్టెర్.

⁷ ఉందుంది జోక యేసు, “బోన్ సాటి మహ్మాసెర్ మంతిల్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్.

తె వూర్, “నజరేత్క్ యేసున్ సాటి” ఇంజెర్ వెప్టార్.

⁸ తె యేసు, “ననయ్ వోన ఆందున్” ఇంజెర్, ఇదెన్ మునెనె వెప్టార్.

మిరట్ నా సాటినె మహ్మాసెర్ మత్త కాడ్క్, మెయ్యుర్కున్ సాంద సిమ్ము” ఇంజెర్ వూర్చున్ వెప్టార్.

⁹ బారితెకె, «నిమె నాకున్ సితుర్టటల్ వౌరొన్ గిర్ టూటి కియ్యక్కి” ఇంజెర్ తన వెప్పించుతున్ అద్ వచన్ పూరి కియ్లు, యేసు ఇపిాన్ వెప్టార్.

¹⁰ సిమున్-పేతుర్తగ ఉంది లామ్ రూసి మత్త. అదెనె పెర్సోర్ కటొడనోర్ మల్కు ఇన్వల్ సేవ్చున, తిన కెవితున్ తివ్పస్తార్.

¹¹ అస్క్ యేసు, “నీవ రూసితున్ టోప్రతగ ఇర. బాబో నాకున్ బోగె మామ్ ఇంజెర్ సిత గండమున్ బోగె మాయ్క్ మన్వైమ్?” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ ఇత్తార్.

¹² అస్క్ వూర్ సిపాయిర్ అని వూరొర్ అదికారి, యూదుల్క్ మందిర్తగ కేష్టలిర్ యేసున్ పియ్యి, అన్వల్ ఇన్వల్ పెర్సోర్ కటొడనగ మొదాల్ వోతెర్.

¹³ వోర్ అన్వల్ అద్ గట్టుతె పెర్సోర్ కటొడ-పాన్ కియ్యల్ కయపనొర్ కాస్ మామల్ ఆందుర్.

¹⁴ «మా జాతితుర్ నాసెడమ్ ఆయ్వైక్నె, వౌరొర్ మాయ్క్ పర్రత సాటి పరన్ సియ్యల్ చొకాట్లు గొస్సి ఆంద్»# ఇంజెర్ యూదుల్క్ సూచన కీతార్ వోర్ కయపల్ వేరె ఆందుర్.

యేసు టావ పెలొర్ ఇంజెర్ పేతురు లబ్డ వెప్పాల్

¹⁵ అహాన్ యేసున్ పియ్యి సానెకె, సిమున్-పేతురు అని ఉండె వౌరొర్ సిస్యల్ వూర్ పెజెయ్ సాత్తెర్.

వోర్ సిస్యల్ పెర్సోర్ కటొడన టావ మత్త కాడ్క్, యేసున్ బరొబర్ పెర్సోర్ కటొడన రోత ఆవతున్ రొపా సాత్తార్.

¹⁶ బతి పేతురు పెర్సోర్ కటొడన రోత పాటక్కుగ బట్టి నిల్చి మత్తార్.

అదెన్ సాటి, వోర్ సిస్యల్ పెజె మల్చి వాసి, పాటక్ కేష్టల్ పేడిన్ సంగ వడ్కుసి, పేతుర్తున్ రొపా వోతార్.

¹⁷ అద్ పాటక్కుగ కేష్టల్ పేడి, “వోనుర్ సిస్యలిర్గటల్ వౌరాని ఆంది పెలెయ్?” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ పూసి కీత. తె పేతురు, “నన ఆయొన్” ఇంజెర్ వెప్టార్.

¹⁸ అద్ గట్టుతె పీని మత్త కాడ్క్, సేవ్చులిర్ అని మందిర్తగ కేష్టలిర్ తడ్డి మాసి, పీని ఆర్సెర్ మత్తెర్.

తె పేతురు గిర్ సాంజి, వూర్ బరొబర్ పీని ఆర్సెర్ మత్తార్.

పెర్సోర్ కటొడల్ యేసున్ సవల్క్ పూసి కియ్యల్

¹⁹ అదె యేలతె పెర్సోర్ కటొడల్ అన్వల్, వోనుర్ సిస్యలిర్ బారెతె అని వోన బోదతున్ బారెతె యేసున్ పూసి కీతార్.

²⁰ తె యేసు, “యూదుల్క్ మీరె మాయ్వలిక్ సునగోక్కుగ అని మందిర్తగ మన్వలిర్ సమ్మిర్ మునె కుల కుల బోద కీతాన్.

మక్కితె బతయ్ బోద కియ్యక్కి.

²¹ ఇద్ సవల్ నాకున్ బారి పూసి కీంతి? నన బతల్ బోద కీతాన్ ఇన్వల్ కేంజ్ఞుర్ వూర్చున్ పూసి కీమ్.

ఇచుల! నన వెప్పా వీర్చున్ టావమ్” ఇంజెర్ జవబ్ సితార్.

²² యేసు అహాన్ జవబ్ సితార్ అస్క్, మందిర్తున్ కేష్టలిర్గటల్ కరుమ్ నిల్చి మన్వల్ వౌరొర్, “వౌరొర్ పెర్సోర్ కటొడన అహాన్ జవబ్ సింతి కి?”

ఇంజెర్ కొర్చుతగ పాత్తార్.

²³ అస్క్ యేసు, “నన బతయ్ తప్ వడ్కుతెకె వెహా. బరొబరె వడ్కుసి మత్తెకె బారి నాకున్ పాతి?” ఇంజెర్ మందిర్తగ కేష్టవ్ పూసి కీతార్.

²⁴ అస్క్ అన్వల్, దొప్పాంగ్ నోడెంగ్ రెప్ప్యైక్నె, ఇంకె మన్వల్ పెర్సోర్ కటొడల్ కయపనగ యేసున్ రొప్పార్.

పేతురు లబ్ది వెష్టా బరౌబర్ గొగ్గి కూస్వల్

25 సిమున్ - పేతురు తడ్డితగ పీని ఆర్చర్ మనకె, వూర్ సూడ్సి, “కరలెన్ వోనుర్ సిస్యలిర్గటల్ వొరొని ఆంది సెలెమ్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. తె పేతురు, “నన ఆయున్. వోర్ నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ వూరుగైన వెష్టార్. 26 బతి పేతురు బోనతె కెవితున్ కొమ్మెన్, వోన చుటమ్మెన్ర వోరార్ పెట్టార్ కటొడనగ సేవ కీసర్ మత్తొర్. వోర్ సేవ్ల్, “మేసున్ సంగ వాడితగ మనకె, నన నీకున్ సూడ్గుకి కి బతల్?” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ ఇత్తొర్. 27 అస్క్రై పేతురు, “నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక వెష్టార్. అస్క్రైనె గొగ్గి కూస్త.

గవర్సర్ పిలాతున్ మునె యేసు నిల్వల్

28 అస్క్రై ఉండజె మాత పెజె, కయపనగటల్ యేసున్ వూర్ రోమ గవర్సర్త మహాల్గ వోతెర్. తమె అస్సై బస్ట ఆయ్వుక్కనె పస్క సడ్డ జేవున్ కియన ఇంజెర్, అద్ మహాల్గున్ రొపొ వూర్ నేంగ్కై. 29 తె పిలాతుయ్ బప్పా వాసి, “వేర్ మాయున్ పొరొ బద్ కసుర్ వాట్సర్ మంతిట?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 30 అస్క్రై వూర్, “వేర్ తవ్ కియ్వుక్ ఇత్తెక, నిహూ బారి పియ్సి వాందుమ్?” ఇంజెర్ వెప్పొర్. 31–32 తె పిలాతు, “మిరట వోన్ వోసి, మీవ దర్శత కానున్ పియ్సి తస్స్ కీమ్స్” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. అద్ కేంచి యూదుల్గై, “మీ మోడి దుష్టాన్ మరస్త సిక్క వాట్సర్ అదికార్ మాకున్ సెలె” ఇంజెర్ వెప్పొర్. అదెన్ పిందల్, యేసు బాతల్ మరన్ ఆయ్వుల్ మంతార్ ఇన్వుల్ గొస్సి పూరె మాత.

33 అస్క్రై పిలాతు మహాల్గ రొపొ సాంజి, యేసున్ కేయుసి, “నిమె యూదుల్గైనార్ రాజని ఆంది కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 34 తె యేసు, “నిమెయ్ కుద్ ఇహిన్ ఇంతి కి? సెలెకె, దుస్తుర్ బోరె నా బారెతె నీకున్ వెప్పొర్?” ఇంజెర్ ఉంట్ పూసి కీతొర్. 35 అదెన్ సాటి పిలాతు, “నన యూదుల్గైన జాతితొన ఆందున్ కి బతల్? నీ లోకుర్ అని డగుక్ కటొడలిరె, నీకున్ నహూ సారి కీతొర్. నిమె బతల్ కీతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 36 అస్క్రై యేసు, “నావ రాజ్ ఇద్ దునియతున్ బారెత ఆయ్వుడ్ ఇత్తెక, యూదుల్గై నాకున్ పియ్సి వోయ్వుక్కనె, నాపుర్ సేవ్లిర్ లడెయ్ కీందిర్. బతి నావ రాజ్ ఇగెట ఆయ్మె” ఇంజెర్ వెష్టార్. 37 అద్ కేంచి పిలాతు, “తె నిమె రాజని ఆంది కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె యేసు, “నిమెయ్ నాకున్ ‘రాజని ఆంది’ ఇంజెర్ ఇత్తి. ననతె సతున్ బారెతె గవ వెప్పొ జల్లు యేత్తొన్. ఇద్ కారన్తున్ పిందలె దునియతె వాతొన్. సతున్ పెర్కై కియ్వులిర్ నా గొస్సి కేంజంతెర్” ఇంజెర్ వెష్టార్. 38 తె పిలాతు, “సతెమ్ ఇత్తెకె బతల్?” ఇంజెర్ చేడి కీసర్, పూసి కీతొర్.

అని బప్పా మన్వలిర్ యూదుల్గైనగ సాంజి, “వోన్ నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె. 39 బతి మీవ పస్క సడ్ జర్నుకె, నన జేల్లిగ అర్పి మన్వలిర్గటల్ వొరొన్ సుటి కియ్వుల్ రిపచ్ తాక్సెర్ మంత. తె వేర్ యూదుల్గైనార్ రాజన్ సుటి కియ్వుల్ మీకున్ ఇస్టమె కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 40 అస్క్రై వూర్ జోర్తె, “వోన్ వటిన్, బతి బరబన్ సుటి కీమ్స్” ఇంజెర్ కిలితెర్. వోర్ బరబల్ లూటి కీసి జేల్లిగ అర్పి మత్తొర్ ఆందుర్.

యేసున్ మరస్త సిక్క వాట్సర్

19 అస్క్రై పిలాతు యేసున్ చాటల్గైన పాయుస్తార్. 2 సిపాయుర్ చప్పొన కాందతున్ కిరిటున్ దాత్ గిడి కీసి, మేసున తలదగ కెరుస్తెర్. రాజల్ పోండ్యల్ సాయ్ రంగ్ పాంగుడ్ వోన్ పోండుస్తెర్. 3 అహాన్ పోండుస్త పెజె వోన్ కరుమ్ వాసి, “యూదుల్గైనార్ రాజ! నీకున్ జెయ్ జెయ్ కార్” ఇంజెర్ తాప్పంగ్ పాతెర్.

4 పిలాతు ఉందుంది జోక బప్పా పెసిసి, “వేన్ మీ మునె తరంతొన్. బతి కేంజట! వేన్ సిక్క వాట్సర్, నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె” ఇంజెర్ వెష్టార్. 5 యేసున్, చప్పొన కిరిట అని అద్ రగల్ రంగ్ పాంగుడ్ పోండుసి, బప్పా తత్తెర్. అస్క్రై పిలాతు, “ఇచుల! వేర్ మాయున్ సూడట!” ఇంజెర్ ఇత్తొర్. 6 యేసున్ సూడ్సి, వూర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని మందిర్గ కేప్పలిర్, “వోన్ మొద్దుగ మోలనె పాసి జకన! వోన్ జకన!” ఇంజెర్ కిలితెర్. తె పిలాతు, “వేన్ నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె. అదెన్ సాటి మిరట వేన్ మొద్దుగ మోలనె పాసి జకట!” ఇంజెర్ వెష్టార్. 7 అద్ కేంచి, వూర్ యూదుల్గై,

“మాకున్ ఉంది కానున్ మంత. బగవంతనౌర్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వేర్ ఇత్త కాడ్చి, మావ కానున్నన్ పించ్ వేర్ తప్పుక్ సాయ లాగ్ర్” ఇంజెర్ వెప్ట్ర్. 8 అద్ కేంచి, పిలాతు బెయ్ వెరిత్ర్.

9 అని యేసున్ మహాల్యున్ రొపా వోసి పిలాతు, “నిమె బగటల్ వాతి?” ఇంజెర్ పూసి కీత్ర్. బతి యేసు జవబ్ సియ్యుకి. 10 తె పిలాతు, “నిమె నా సంగ బారి వడ్చువి? సికున్ సుటి కియుస్సె అని మొద్దుగ మోలనె పాసి జకుస్సె గిర్ నాకున్ అదికార్ మంత” ఇంజెర్ యేసున్ వెప్ట్ర్. 11 అస్క్ యేసు, “పారొ మన్వల్ బగవంతల్ సిసి మత్తెక తప, నా పారొ ఒదె అదికార్ సికున్ సెలె. అదెన్ సాటి, నాకున్ నిష్టా హావి కియుస్టార్ వోన్, బెయ్ పాట లాగంత” ఇంజెర్ వెప్ట్ర్.

12 అస్క్ డల్ పిలాతు, యేసున్ సుటి కియుసన ఇంజెర్ కోసిద్ కీత్ర్. బతి యూదుల్గ్, “తన రాజన ఇంజెర్ వెహ్వల్ హార్ మాయ్వల్, మహా రాజన్ బయ్యున్ ఆతప్ ఆంత. ఉంది మోక వేన్ సుటి కీకితె, నిమె మహా రాజనౌర్ దోస్తని ఆయ్వు” ఇంజెర్ కిలిత్ర్. 13 తె పిలాతు ఇవ్ గొస్సింగ్ కేంచి, యేసున్ బప్రిం తత్త్వ్ర్. తస్య కినెకె ఉద్వల్ చవ్వార్త పారొడ కుర్చితగ ఉద్దేత్ర్. యూదుల్గ్న★ బాసతె అద్ జాగతున్, «గబ్బతా» ఇంత్ర్. 14 అద్ పస్క్ సడ్ తయరి కియ్వల్ దివోస్ ఆంద్. అద్ వకత్తె బార్ దుపరి ఆసెర్ మత్త. తె పిలాతు, “ఇచుల! మీ రాజల్” ఇంజెర్ యూదుల్గ్న వెప్ట్ర్. 15 అస్క్ వూర్, “వోన్ జకనయె! వోన్ జకనయె! వోన్ మొద్దుగ మోలనె పాసి బారి జకనయె ఇంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీత్ర్. తె డగుక్ కటొడలిర్, “మహా రాజల్ తప, మాకున్ దుష్టార్ బోరె రాజల్ సెలొర్” ఇంజెర్ వెప్ట్ర్. 16 అస్క్ పిలాతు, మొద్దుగ మోలనె పాసి జ్లక్కె, వోన్ సిపాయిర కెయ్యె హావి కీత్ర్. తె వూర్ యేసున్ వోతెర్.

యేసున్ మొద్దుగ మోలనె పాసి జక్క్ల్

17 యేసు తస్య మొద్ద కాంచికున్ తల-టోక్కె ఇన్వల్ జాగతగ సాత్త్ర్. యూదుల్గ్న బాసతె ఇదెన్, «గొల్లొత్» ఇంత్ర్. 18 అగ నడ్డుమ్మ మొద్దుగ యేసున్ మోలనె పాసి టాంగి కీత్ర్. యేసున్ తిన బగ్గ వొరొన్ అని డెమ బగ్గ వొరొన్ మొద్దునగ మోలనె పాసి టాంగి కీత్ర్. 19 అస్క్ పిలాతు, “నజరేత్త్ర్ యేసు యూదుల్గ్నొర్ రాజల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ చెకతగ★ లిహి కియుసి, యేసున్ టాంగి కీసి మన్వల్ మొద్దుగ పాయుస్టార్. 20 యేసున్ మొద్దుగ టాంగి కీత జాగ నగుడున్ కరుమ్ మత్త. అద్ పాటితగ పొట్లి, లాటిన్ అని గ్రీకు బాసనె★ లిహి కియుస్త కాడ్చి, సడ్డున్ సాటి వాతుర్ వెలెటిర్ యూదుల్గ్ వాచి కియ పట్టర్. 21 అస్క్ డగుక్ కటొడలిర్, “యూదుల్గ్నొర్ రాజల్ ఆయొ బతి, ‘నన యూదుల్గ్నొర్ రాజన ఇత్త్ర్’ ఇంజి లిహి కియుసట్” ఇంజెర్ పిలాతునగ సాంజి వెప్ట్ర్. 22 అస్క్ పిలాతు, “లిహి కియుస్టాన్ అగ, లిహి కియుస్టాన్ అశ్చో మని” ఇంజెర్ ఇత్త్ర్.

23 యేసున్ సిపాయిర మొద్దుగ మోలనె పాత పెజె, వోనంగ్ పాంగుక్ వొరొన్ వొరొన్ ఉంది ఈస వానల్ నాలుంగ్ ఈసంగ్ కీసి తూస్త్ర్. పారొడ కమిసున్★ గిర్ యేత్ర్. అద్ కమిస్ కొట్టుక్నె లామ్ మత్త. 24 తె సిపాయిర్, “ఇదెన్ సరుస్యట్. బోన పారొల్ పెసితెకె వోరె యేతన” ఇంజెర్ చిటింగ్ వాడ్చెర్. “వూర్ నావంగ్ కప్పిన్ ఈసంగ్ కీసి తూసి, నావ కమిసున్ యేతె, చిటింగ్# వాటంతెర్” ఇంజెర్ దర్గై-గ్రంతనగ లిహి కీత వచన్ పూరి మాయ్నెనె, ఇపిన్ జర్రుత. అదెన్ సాటినె సిపాయిర్ ఇపిన్ కీత్ర్.

25 యేసున్ మోలనె పాత మొదున్ కరుమ్, యేసున అవల్, వోన కాకి, క్లాపన భాయ్యు మరియల్ అని మగ్గలేనె నాట్టు మరియల్ నిల్చి మత్తంగ్. 26 యేసు తస్య అవల్ అని తన్వౌర్ లాడ్చుర్ సిస్యల్ కరుమ్ నిల్చి మన్వల్ సూడ్చి,

* 19:13 యూదుల్గ్ పొట్లి అని అరమిక్ బాసంగ్ వడ్చున్దిర్. * 19:19 బదె తప్ కీత్ర్ వోర్ సాప్టె మాతెకె, వోర్ ఉంది మొద్ద కాంచి వోయ లాగ్ర్. అస్క్ వోన్ మునె వోర్ బతల్ తప్ కీత్ర్ అదెన సూచన లిహి కీసి మందంత. అద్ వాచి కీత్తుర్ వోన్ బతతున్ సాటి మొద్దుగ మోలనె టాంగి కీసి పరన్ యేత్వలిర్ మంతెరొ కరి కీంత్ర్. * 19:20 వెలెటిర్ యూదుల్గ్ ఇవ్ బాసనల్ ఉందితెర్ బాస వాచి కియ పర్చుదిర్.

19:24 కీర్తన్నన్ 22:18

“బెయె ఇమల! నీవార్ మరి” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²⁷ అని వోర్ సిస్యనెకి సూడ్చి, “ఇమల! నీవ అవల్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. అద్ గట్టుతల్ తాన్ తన్ రోన్ వోసి కాస అవన్ దాత సూడ్చార్.

యేసు తన్ పరన్ సుటి కియ్వుల్

²⁸ అద్ అత పెజె, తన వాత కామ్ సమ్ము మార్త ఇంజెర్ కరి కీసి, దర్గై-గ్రంతినగ లిహి కీత అద్ జర్లె, “నాకున్ వట్ట వస్తు”# ఇంజెర్ యేసు ఇత్తార్. ²⁹ అగ పులిత ఆంగుర్ రస నిష్టా ఉంది బుడ్డి మత్త. తె వూర్ తాన్ దూది నష్టా, హిస్సాప్ మరత కాందతగ తటుస్టెర్ అని యేసున తొడ్డగ అందుస్టెర్. ³⁰ అస్ట్ర్ యేసు, అద్ రసత సవద్ సూడ్చి, “నన వాత కామ్ మహ్తాన్” ఇంజెర్ తల వరుసి, తన్ పరన్ సుటి కిత్తార్.

³¹ అద్ పస్ట్ సడ్డ తయరి కియ్వుల్ దివాన్ ఆంద్. దుష్టా నేటి, బెయ్ నేకిత ఆరమ్మ దివాన్★ మత్త కాడ్చి, అవ్ మేందొల్గై మొదుల్వై పొరొ టాంగె మాసి మన్వల్ యూదుల్వై ఇస్టమ్ సెలె. అదెన్ సాటి, “వూరంగ్ కాల్గై ఉరుసి,★ అవ్ మేందొల్గై బూడ్ రెహుస్” ఇంజెర్ పిలాతున్ పూసి కీతెర్. ³² తె సిపాయిర్ వాసి, యేసున్ బరొబర్ మొద్గైనగ టాంగి కీసి మన్వల్లిర్ ఇవిరంగై కాల్గై ఉరుస్టెర్. ³³ బతి వూర్ యేసునగ వాసి, అదెన్ మునెనె వోర్ సాసి మత్త సూడ్చి, వోనంగ్ కాల్గై ఉరుస్కి. ³⁴ బతి వూర్గటల్ వౌర్గార్ సిపాయి యేసున డొకతున్ గౌర్గై కొట్టార్. యెంటనె నెతుర్ అరిక్ యేర్ పోంగై. ³⁵ మిరట గిర్ బరొస ఇర్లుల్, ఇద్ సూడ్చార్ వోర్ గవ వెహ్తార్. వోన గవ కరల్ ఆంద్. వోర్ సతెమ్ వెప్పుర్ మంతొర్ ఇంజెర్ వోన్ టావ. ^{36–37} “వోనంగ్ బొకనల్ ఉంది బొక గిర్ ఉర్న్గొంగ్”# అని ఉండె ఉంది జాగ, “వోన్ కొట్టుర్ వూర్ వోన్ బాజ్ సూడంతెర్”# ఇంజెర్ దర్గై-గ్రంతినగ లిహి కీసి మత్తంగ్ అవ్, గొస్పింగ్ పూరె మాయ్లునె ఇహాన్ జర్లత.

యేసున కూర్చున్ నారిత బండత బుయరితగ ఇర్వుల్

³⁸ అరిమతయ చహార్తార్ యోసెప్ ఇన్వుల్ యూదుల్వైన వెరెతె, యేసున బ్కి మ్కుతె కీందుర్. బతి ఇంకె పిలాతునగ సాంజి, “యేసున కూర్చున్ వోయ సిమ్” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె పిలాతు వొస్ట కాడ్చి, యేసున కూర్చున్ వోతొర్. ³⁹ వేర్ యోసెపున్ సంగ ఉంది దియ రాత్రె యేసునగ వాసి, బేట మాయ్వుల్ నికాదేమ్ గిర్ మత్తార్. నికాదేమ్ తన్ సంగ లగ్-బగ్ తీస సియుంగ్ (35) కిలొంగ్ బోలమ్ అని అగర్ ఇన్వులిక్ గమ గమ గాడి సియ్వులిక్ చీజ్గై కూర్చున్ సోకై తత్తార్. ⁴⁰ ఇవ్ చీజ్గైన్ వూర్ ఇవిర్ ఆసి, యూదుల్వైన నేకి తీర్ యేసున కూర్చున్ సోక్తెర్ అని అద్ కూర్చున్ బారిత పూన కాది కపిడె గూండి కీతెర్. ⁴¹ యేసున్ మొద్గుగ మోలనె పాసి టాంగి కీత జాగతగ ఉంది వాడి మత్త. అగ ఉంది నార్యసీత బండత పూన వీచ్చ బుయరి మత్త. అస్ట్ర్ వేరి, అదెనగ బదె కూర్చున్ ఇర్కి. ⁴² అద్ నేటి యూదుల్వై పస్ట్ సడ్డ తయరి కియ్వుల్ మత్త కాడ్చి, లహిగై వర్షి యేసున కూర్చున్ అద్ కరుమ్ మన్వల్ బుయరితగన్ ఇర్లెర్.*

యేసు సాసి-నేండ్వుల్

20 వారమ్మ మొదొడ దివాన్ ఆయ్తవర్తతున్ నేటి సక్రె బయ్ బయ్ ఆనకెన్ మగ్గలేనె నాట్చ మరియల్ యేసున కూర్ ఇశ్రు బుయరితగ సాత్త. తె అద్ బుయరితున్ అడ్డమ్ ఇశ్రు బండ కూడుసి దిస్త. ² అదెన్ సాటి, అద్ మరియల్, సిమున్-పేతుర్తగ అని యేసు లాడ్ కియ్వుల్ ఉండె వౌర్గార్ సిస్యనగ విచ్చెర్ సాంజి, “పర్మన కూర్చున్ అద్

* 19:31 అరమ్మ దివాన్ యూదుల్వైన అరమ్మ దివాన్ సుకుర్ వార్ పోద్రెక్నసల్ సురు ఆంత అని సన్వుర్ పోద్రెక్ మారంత. తె వూర్ నేకితున్ పియ్యి అద్ దివాస్మగ బోనయ్ కూర్ మాతి కియ్వుక్కనె బఫ్రా మన్వ. అదెన్ సాటి అద్ కామ్ వెయ్యె కియ్వుల్ మత్త. * 19:31 మొద్గుగ మోలనె పాసి టాంగి మాసి మన్వల్ తన్వంగ్ కాల్గై అప్పా నేస్ట్ పరంతొర్. బతి బెస్పైతె వోనంగ్ కాల్గై ఉరుసంతెరొ, అస్ట్ర్ నేస్ట్ వాయ్ కాడ్చి, వెయ్యె పరన్ సుటి కీతెర్. * 19:42 యూదుల్వైన అరమ్మ దివాన్ సుకుర్ వార్ పోద్రెక్నసల్ సురు ఆంత అని సన్వుర్ పోద్రెక్ మారంత. తె వూర్ నేకితున్ పియ్యి అద్ దివాస్మగ బోనయ్ కూర్ మాతి కియ్వుక్కనె బఫ్రా మన్వ. అదెన్ సాటి అద్ కామ్ వెయ్యె కియ్వుల్ మత్త.

19:28 కీర్తత్వున్ 69:21 # 19:36–37 బఫ్రా పెసివల్ 12:46; ఇసాబ్బ 9:12; కీర్తత్వున్ 34:20 # 19:36–37 జెకర్య 12:10

వీచ్చ బుయరితల్ బూరెయ్ వోసి, బగ ఇర్రెరెయ్ మాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ వెప్టా.³ తె పేతురు అని వోన్ సంగ మన్వల్ సిస్యల్ బుయరితగ సూడ్లె పెసితెర్. ⁴ వూర్ ఇవిర్ మీరె మాసి విచ్చేర్ మనెక, వోర్ సిస్యల్ పేతుర్రున్ తెర్ మునె విచ్చేర్ సాంజి, వీచ్చ బుయరితగ యెవ్వార్. ⁵ అని బహిదలె వరిసి సూడ్లార్. తె అగ సిరిష్ కూర్రున్ గూండి కీతంగ్ కప్పింగే వోన్ దిస్తంగ్. బతి వోర్ రాపా నేంగ్కి. ^{6–7} అసైన్ సిమున్–పేతురు అగ యెప్పి, రాపా వీచ్చ బుయరితగ నేంగ్రార్. కూర్రున్ గూండి కీతంగ్ కప్పింగ్ అగ మత్తంగ్. యేసున తలతున్ గూండి కీత కప్పి గడి కీసి, మెయ్యింగ్ కప్పినల్ అలది మన్వల్ సూడ్లార్. ⁸ అసైన్ వీచ్చగ మొదొల్ యెవ్వార్ వోర్ సిస్యల్ రాపా నేంగ్పి, సూడ్లు బరొస కీతార్. ⁹ అసైన్ గిర్, “కిరిస్తు సాసి తప్పుక్ నేండంతార్” ఇంజెర్ దర్శ–గ్రంతనగ మన్వల్ గొప్పి వూర్గున్ అర్తమ్ ఆయ్లుకె మత్త. ¹⁰ అసైన్ వూర్ ఇవిర్ మల్పి, తమ్ముర్గ సాత్తెర్.

యేసు మగ్గలేనె నాట్టు మరియున్ దిస్యల్

¹¹ బతి మగ్గలేనె నాట్టు మరియుల్ బుయరితున్ బఫ్ఫా నిల్పి ఆడ్పెర్ మత్త. అహాన్ ఆడ్పెర్ బహిదలె వరిసి సూడ్ల. ¹² అసైన్ బెయ్ దఫలిక్ కప్పింగ్ పోండ్పుర్ ఇవిర్ బగవంతనుర్ దూతలిర్ దిస్తెర్. వూర్ యేసున కూర్ మత్త అద్ జాగతగ తలవడ్డ వొర్మార్ అని కాల్పుడ వొర్మార్ ఉచ్చి మత్తెర్. ¹³ వూర్, “బాయి! బారి ఆడంతి?” ఇంజెర్ తాన్ పూసి కీతెర్. తె అద్, “పర్మన కూర్రున్ బుయరితల్ బూరెయ్ వోసి, బగ ఇర్రెరెయె నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ మరియుల్ వెప్టా. ¹⁴ అహాన్ వెప్పా, పెజె తిరిత. అసైన్ యేసు నిల్పి మన్వల్ సూడ్ల బతి, వోరె యేసు ఇంజెర్ వొడ్కె మాయ్కి. ¹⁵ అసైన్ యేసు, “బాయి బారి ఆడంతి? అని బోన్ సాటి మహ్మాసెర్ మంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె మరియుల్, వోన్ వాడితగ మన్వల్ గడియుల్ ఇంజెర్ సమ్మె మాసి, “దాద! నిమె పర్మన కూర్రున్ వోసి మంద్యుతె, బగ ఇర్తియో వెహా. నన సాంజి కూర్రున్ వోంతాన్” ఇంజెర్ పూసి కీత. ¹⁶ తె యేసు, “మరియ!” ఇంజెర్ తాన్ కేయ్ముర్. అసైన్ మరియుల్ వోన్ బాజున్ మల్పి పౌభి బాసతె, “రబుని!” ఇంజెర్ కేయ్త. «బోద గురు» ఇంజెర్ ఇదెన అర్తమ్. ¹⁷ యేసు తాన్ సంగ, “నన పారొ బాబొనగ సాంద లాగర్. నాకున్ పియ్య మన్మ. బతి నా తముక్కగ సాంజి, ‘నా బాబొయె మీ బాబొ అందుర్. నా బగవంతలె మీ బగవంతల్ అందుర్. పారొ బగవంతనగ నన సాంజెర్ మంతాన్’ ఇంజెర్ వూర్గున్ వెహా” ఇంజి తాన్ వెప్పొర్. ¹⁸ తె మగ్గలేనె నాట్టు మరియుల్ సిస్యలిర్కున్ సాంజి, “నన పర్మన సూడ్లాన్. పర్మ మీకున్ ఇవ్ గొప్పింగ్ వెహా ఇత్తార్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెప్టా.

¹⁹ అంటిత్క్* పోదెక్ సిస్యలిర్ యూదుల్గునుర్ అదికారిరుగ్ను వెరిసి, తమె మీరె మాసి మత్త రోతంగ్ కావక్ కెప్పా, గొల్ప వాట్పి రాపా మత్తెర్. అసైన్ యేసు వూర్ నడ్డమ్ పావె మాసి, “మీకున్ సాంతి వాయి” ఇంజెర్ వెప్పొర్. ²⁰ అహాన్ వెప్టా పెజె, తస్యంగ్ కెయ్యున్ అని డొకతున్ తొహ్మార్. తె వూర్ సిస్యలిర్ పర్మన్ వొడ్కె పియ్య, వెలె ఆనంద్ యేత్తెర్. ²¹ అసైన్ యేసు ఉండె ఉంది జోక, “మీకున్ సాంతి వాయి! బాబొ నాకున్ దునియతగ రొప్పా తీర్, నన గిర్ మీకున్ దునియతె రొపాంతాన్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెప్పొర్. ²² ఇహిన్ వెప్పా, “పవిత్ర ఆత్మ యేతట్” ఇంజెర్ వూర్ పారొ పూకుర్ ఉప్పొతార్.# ²³ అని “మిరట్ బోనంగ్ పాప్చుతె మాపి కీంతిటొ, వూర్గున్ మాపి పుటంత. బోనంగ్ పాప్చుతె మాపి కియ్యటొ, వూర్గున్ మాపి పుటొ” ఇంజెర్ వెప్పొర్.

యేసు తోమన్ దిస్యల్

²⁴ యేసు వాసి మత్తార్ అసైన్, బార జన్క్ సిస్యలిర్కున్ యేముల్ ఇన్వుల్ తోముల్ సెలె మత్తార్. ²⁵ అదెన్ సాటి సిస్యలిర్, “మమెట్ పర్మన్ సూడ్లామ్!” ఇంజెర్ తోమున్ వెప్పొర్. బతి తోముల్, “నన కుద్ పర్మనుగ్ కెయ్యునగ మోలనె

* 20:19 యూద దర్శత నేకితున్ పియ్య, సనివార్తన ఆరమ్మ దివొస్ ఇంతెర్. అద్ వారమున్ అద్ సనివార్ అక్కిత దివొస్. ఆయ్వార్ పూన వారమ్మ మొదొడ దియ అంత.

20:22 పుట్ గడ్డి 2:7

పాతంగ్ అవ్ గద్దిన్ సూడ్చి, అవెనగ బొటనె ఇట బీగర్ అని గౌర్వతె కొట్ట డొకతగ కెమ్ ఇర బీగర్, నన నమ్మైన్ ఇత్తెకె నమ్మైన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

²⁶ అహాన్ ఇంజి ఆట రోజ్గ్ ఆత పెజె, తోమల్ అని మెయ్యుర్ సిస్యలీర్ ఉంది రోన్ కావడ్ కెప్పా, గౌల్చ్ వాట్చి మత్తెర్. తెర్ బతి, యేసు వూర్ పావె మాతోర్. అని “మీకున్ సాంతి వాయి!” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. ²⁷ అహాన్ ఇత్త పెజె తోమన్, “నీవంగ్ బొటనె నా కెయ్యున్ ఇట్చి సూడ. అని నీవ కెయ్ చప్పా, నా డొకతగ ఇర్పి, బరొస సెలొర్ వోన్ మోడి ఆయ్యుక్నె, బరొస వాలెని ఆసి మన్” ఇంజెర్ వెప్పోర్. ²⁸ అస్సై తోమల్, “హో, నా బగవంత! నా పర్చు!” ఇంజెర్ యేసున్ జవబ్ సితొర్. ²⁹ తె యేసు, “నిమె నాకున్ సూడ్చి బరొస కీతి. సూడ్చుక్నె బరొస కియ్యలీర్కున్ వెలె ఆసిర్వాద్గ్ పుటంతంగ్” ఇంజెర్ తోమన్ వెప్పోర్.

ఇద్ పుష్టక్న బావ్

³⁰ ఇవె ఆయ్య, యేసు సిస్యలీర్ మునె దుష్టార్ వెలె మయ్యతంగ్ కామ్గ్ కీతొర్. అవెన్ ఇద్ పుష్టక్నగ లిహి కియ్యకి.

³¹ బతి యేసుయె, బచి కియ్యల్ కిరిస్తు* అని వోరె బగవంతనొర్ మరి ఆందుర్ ఇంజి నమ్మైట్తె, బస్సైట్ పిస్యల్ జిన్నని మీకున్ పుటన ఇంజెర్న్, ఇవ్ గొస్సింగ్ లిహి కియ్యల్ జర్త.

యేసు యేడ్వీర్ సిస్యలీర్కున్ దిస్వల్

21 అద్ ఆత పెజె, యేసు ఉండె ఉంది జోక గలిలయ సమ్మర్తత* డర్డితగ సిస్యలీర్కున్ ఇద్ తరికతె దిస్తార్: ² సీమున్-పేతురు, యేమల్ ఇన్వోల్ తోమల్, గలిలయ యేరియత కాన చహార్తార్ నతనియేల్, జిబెదయునుర్ మర్గ్ అని యేసునుర్ సిస్యలీర్గటల్ ఉండె ఇవిర్ మీరె మాసి మత్తెర్. ³ అస్సై సీమున్-పేతురు, “నన మీన్గ్ పియ్యై దాంతొన్” ఇంజెర్ వూర్యున్ వెప్పోర్. తె వూర్, “మమొట గిర్ ని సంగ వాంతొమ్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. అని సాంజి రూకతగ ఉద్దేర్ బతి, అద్ రాతున్ వూర్ బతంగె పియ్యకి.

⁴ పోడ్డ పెసినెకె, యేసు డర్డితె నిల్చి మత్తొర్ బతి, వూర్ సిస్యలీర్ వోన్ వౌడ్గై మాయ్యకి. ⁵ అస్సై యేసు, “దాదలిర్పిట్! తిన్న మీన్గ్ పియ్యైట్ కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్ “పియ్యైకి” ఇంజెర్ వెప్పార్. ⁶ తె యేసు, “రూకత తిన బగ్గ మీవ జార్ వాటట్. అస్సై మీన్గ్ అరంతంగ్” ఇంజెర్ వెప్పోర్. తె వోర్ వెప్పా తీర్ జార్ వాడ్డర్. అస్సై బెయ్ వెలె మీన్గ్ అర్తంగ్. తె అద్ జార్సున్ రూకత పొరొ తహ పర్చుకి. ⁷ అస్సై యేసు లాడ్ కియ్యల్ సిస్వల్, “వోర్ పర్చు ఆందుర్!” ఇంజెర్ పీతుర్తున్ వెప్పోర్. తె అద్ గొస్సి కేంజ్ బరొబర్, వోర్ దూండ్గైల మత్త కాడ్గై, ఆంగ్ కెర్తార్ అని డర్డితె సాన్న సమ్మర్తతగ డెయ్యుర్. ⁸ మెయ్యుర్ సిస్యలీర్ డర్డితల్ రండ్ నుహ్గై (200) కూటంగ్ లంగ్ మత్త కాడ్గై, మీన్గ్ అర్పి మన్వల్ జార్ డుమ్పేర్ అదె రూకతె వాతెర్.

⁹ రూక డర్డితె యెవ్వ పెజె, వూర్ రెయ్యెర్. అస్సై వూర్యున్ ఇచుంగ్ సారింగ్ అని గౌకన్ పొరొ వాట్చి మన్వలీక్ మీన్గ్ దిస్తాంగ్. ¹⁰ అస్సై యేసు, “మిరట్ ఇంకె పియ్యుంగ్ మీన్గునగటల్ ఇచుంగ్ పియ్యు వరట్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. ¹¹ తె సీమున్-పేతురు రూకతగ సాంజి, నోడె పియ్యు యేతల్ జార్సున్ డర్డితె డుమ్పుర్. అద్ జార్ మాట పన్న మూండ్ (153) డగుక్ మీన్గునె నించి మత్త. తెర్ బతి అద్ జార్ సర్చుకి. ¹² అస్సై యేసు, “వాసి తింట!” ఇంజెర్ సిస్యలీర్కున్ కేయ్యుర్. తె వోర్ పర్చు ఇంజి కరె మాత కాడ్గై, «నిమె బోని ఆంది?» ఇంజెర్ బోరె వోన్ పూసి కియ్యకి. ¹³ తె యేసు సారింగ్ అని మీన్గ్ వూర్యున్ తూసి సితొర్. ¹⁴ యేసు సాసి-నేండ్ పెజె సిస్యలీర్కున్ దిస్వల్ ఇద్ మూడవ జోక అంద్.

* 20:31 బచి కియ్యల్ కిరిస్తు పెఖి బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్థమ్ పర్చతున్ బచి కియ్యై, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్యల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్గై సూడ్చెర్ మత్తెర్. * 21:1 తిబెఠి సమ్మర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్.

పేతుర్ బహ్వా మాత బరొసతున్ యేసు సుధి కియ్వల్

¹⁵ వూర తియ్వల్ ఆత పెజె యేసు, “యోహాన్స్ మరి సిమెన్! వీర్టుటల్ తెర్ అదిక్ నాకున్ పెర్చై కీంతి కి?” ఇంజెర్ సిమెన్-పేతుర్ నుసి కీతార్. తె “హో పర్చు! నన పెర్చై కీంతాన్ ఇంజి సీకున్ టావయె” ఇంజెర్ పేతురు ఇత్తార్. తె యేసు, “నా గౌరె పిలన చొకాట్-వాయుట్ సూడ”[#] ఇంజెర్ వెహ్సార్. ¹⁶ ఉండె ఉంది జోక యేసు, “యోహాన్స్ మరి సిమెన్! నాకున్ కరల్ పెర్చై కీంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె, “హో పర్చు! నన పెర్చై కీంతాన్ ఇంజి సీకున్ టావయె” ఇంజెర్ పేతురు ఇత్తార్. తె యేసు, “నా గౌరెన చొకాట్-వాయుట్ సూడ” ఇంజెర్ వెహ్సార్. ¹⁷ మూడవ జోక యేసు, “యోహాన్స్ మరి సిమెన్! నాకున్ కరల్ పెర్చై కీంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. «నాకున్ పెర్చై కీంతి కి?» ఇంజెర్ మూడవ జోక పూసి కీత కాడ్చై, పేతురు దుక్కతె, “హో పర్చు! మీకున్ సమ్మి టావయె. నన సీకున్ పెర్చై కీంతాన్ ఇంజెర్ గిర్ టావయె” ఇంజెర్ ఇత్తార్. తె యేసు, “నా గౌరెన చొకాట్-వాయుట్ సూడ” ఇంజెర్ పేతుర్ ను వెహ్సార్. ¹⁸ అని “ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. డియెని మనకె సీవ నిమె నడి ఆఫి కీసి, సీకున్ పసంద్ వాత జాగతగ దాంతి. బతి బుడియని ఆత పెజె, నిమె కెయ్యై చహిం మనకె, ఉండె వోరార్ సీకున్ దోహిం, పసంద్ సెలె అద్ జాగతె వోంతార్” ఇంజెర్ యేసు వెహ్సార్. ¹⁹ పేతురు బాతల్ మరన్ ఆసి, బగవంతన్ మయ్య తరంతార్ ఇన్వల్ తొహ్లా, యేసు ఇహిన్ వెహ్సార్. అహాన్ వెహ్సా పెజె, “నా బక్కి పియ్య తాక” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

²⁰ పస్కై సడ్డ జేవున్ కినకె, పర్చునగ ఉండె ఇచుర్ కరుమ్ ఉర్నుగి మాసెర్, «పర్చు! వోర్ బోర్ ఆందుర్?» ఇంజెర్ పూసి కీతార్ వోర్, యేసు లాడ్ కియ్వల్ సిస్యల్, తమ్మ పెజెయ్ వాసెర్ పేతుర్ ను దిస్తార్. ²¹ తె వోన్ సూడ్చై పేతురు, “పర్చు! వేన్ బతల్ జర్రంత?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ²² తె యేసు, “నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి, వోర్ మన్వల్ నాకున్ పసంద్ మత్తెకె, వోన్ బారెతె సీక్ బతల్ ఆయి. సిరిష్ నిమె నా బక్కి పియ్య తాక” ఇంజెర్ పేతుర్ ను వెహ్సార్. ²³ అదెన్ హిందల్, వోర్ సిస్యన్ మరన్ ఆయె ఇన్వల్ గొణ్ణ బక్తలిర్ నడ్డుమ్ కష్ట. బతి యేసు లాడ్ కియ్వల్ సిస్యన్ బారెతె, అహాన్ వెహ్సాకి. సిరిష్, “నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి, వోర్ మన్వల్ నాకున్ పసంద్ మత్తెకె, వోన్ బారెతె సీక్ బతల్ ఆయి” ఇంజెర్ వెహ్సార్.

అక్కిత గొణ్ణ

²⁴ యేసు లాడ్ కియ్వల్ వేర్ సిస్యతె ఇవ్ గట్టున్ సూడ్చై, గవ వెహ్లా, ఇవ్ సమ్మున్ లిహి కీతార్. వేన గవ సతెమ్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ²⁵ యేసు బౌమిత్ పారొ కీతంగ్ కామ్మై ఉండె వెలె మంతంగ్. అవెనల్ హార్ ఉందితున్ పోడి కీసి లిహి కీతెకె, అవ్ పుస్తకున్ ఇర్లె, ఇద్ దునియత జాగ యెవో ఇంజెర్ నన సోంచ్ కీంతాన్.

యాకొబ్

యాకొబ్ లిపిా కీత చిటి

ఇద్ చిటితున్ బారెత గోసి

లిపిా కీతొన పొరొల్: యాకొబ్

లిపిా కీత సాల్: కిరిస్తు సక్కు లగ్-బగ్ చాలిస్ సియునలై పనస్ (45–50) సాల్వూన్ నడ్డుము లిపిా కియ్వుల్ జర్రుత. ముకె గోసి: అద్ గట్టుతె యాకొబ్ ఇన్వుల్ పొరొల్ వెలెటిర్చున్ మత. వీర్భటల్ వేర్ యాకొబ్ మేసునొర్ తముర్ ఆందుర్. మేసు పిసి మనెకె, వేర్ యాకొబ్ వోన్ బరొస ఇర్కి బతి, సాసి-నేండ్ర పెజె, వోర్ మేసు కరలెన్ బగవంతనొర్ మరి ఆందుర్ ఇంజెర్ సూడ్సి, కరి కీసి బరొస ఇర్తార్.

మరట తక్కలిబ్జునంగ్ పరిక్స్సన్ వోర్చి మునె తాక్కెకె, బగవంతన్ పొరొ కరల్ బరొస మంత ఇన్వుల్ దుష్టుర్కున్ కరె మాంత. చర్చితుర్ సంగ అని బహిదుర్ లోకుర్ సంగ మన్వల్ తరిక సూడ్సి, కరల్ బరొసతున్ బారెతె కరి కియ వచ్చా. కియ్వలిక్ కామ్సు అని వడ్జువలిక్ గోసిన్ హిందల్, కరల్ బరొస మంత కి సెలె ఇంజెర్ మాకున్ కరె మాంత. కరల్ బరొసతున్ బహాన్ కరి కియన ఇన్వుడున్ బారెతె ఇద్ చిటితగ మంత.

1 బగవంతల్ అని మేసు కిరిస్తు పర్చునొర్ సేవ్జుల్ యాకొబ్బు ఆందున్. దునియ పూరొ పగ్రి మాసి మన్వలిర్ బగవంతనుర్ బక్తులిర్కున్* దండొన దొసి, ఇద్ చిటి లిపిా కీసెర్ మంతొన్.

బరొస అని బుది-గియన్

2–3 నావుర్ దాదలిర్-బాయిక్కిట! మీకున్ తక్కలిబ్జు అని దుక్కంగ్ వాతెకె గిర్ మిరట వెలె ఆనందై మంట. బరొసతె అవ్ తక్కలిబ్జు అని దుక్కంగ్ మెయ్యి మునె సొత్తెకె, మీకున్ ఉండె ఇచుర్ వోర్కువల్ గున్ అబ్బంత ఇంజెర్ మీకున్ టావయె. 4 మిరట వోర్కువల్ గున్తగ బడె మాసి గట్ ఆతెకెన్, చొకొటె బరొసతగ గట్ ఆసెర్ బే-కసుర్ వాలిర్ ఆయ పరంతిట.

5 మిహ్మాటల్ బోనె బుది-గియన్ సెల్యెకె వోర్ బగవంతన్ కోరన. అహాన్ కోర్తార్ వోన్, రాంగి సియ్వుక్కనె కోర్తతున్ తెర్ అదిక్ సియ్వుల్ బగవంతల్ ఆందుర్. 6 బతి బగవంతన్ కోర్చెకె, సీంతొరొ సియెమొరొ ఇంజెర్ అనుమానమ్మ బరొసతె తల్కృట్. అనుమానమ్మె తల్కృపల్ సమ్మిర్తంగ్ హెల్యుంగ్ బహాన్ వడిదె తేదంతంగొ అహాన్ మందంతార్. 7–8 ఆతొర్ రండ్ తీర్కునె సోంచ్ కియ్వుల్ మాయ్వుల్ తన్వ సర్దగ బస్కున్ బరొబర్ తాక పరొర్. అదెన్ సాటి పర్చునగటల్ తనకున్ ఉండె బతయ్ పుట్టుడ్ మందర్ ఇంజెర్ ఆతొర్ ఆస కియ్వు.

గరిబ్ అని దనెవంతల్

9 గరిబ్ బక్తులిర్ తమకున్ బగవంతల్ సీత డగుర్-పాస్సున్ పియ్యి, ఆనందై మంద లాగర్. 10 బతి దనెవంతలిర్ బక్తులిర్ తమకున్ బగవంతల్ సీత చుడుర్-పాస్సున్ పియ్యి, ఆనందై మంద లాగర్. బారితెకె వూర్ గిర్ జాడిత పుంగడున్ దాత్ సాయ లాగర్. 11 పోడ్డ పెసియంత, అద్ మెదితె జాడి వతంత ఇన్వుల్ మాకున్ టావయె. జాడి పుంగడ సోబత రూప్ కరబ్ ఆంత. అహ్వా దనెవంతలిర్ బక్తులిర్ గిర్ తమ్మంగ్ కామ్సు కీసెర్, మనెకెన్ నాసెడమ్ ఆంతెర్.

* 1:1 బగవంతనుర్ బక్తులిర్కున్ ఇత్తెకె, బార కాందనుర్ యూదుల్గున జాతితుర్ లోకుర్ ఇంజెర్ గ్రీకు బాసతె మంత.

కరబ్ గున్న బగవంతనల్ వాయుంగ్

¹² దుక్యంగ్ వానెకె అవెన్ వోర్చి మెయిస్, మునె సాన్యలిర్ బక్తలిర్ ఆసిర్వాద్ యేతుంతెర్. తనకున్ పెర్చై కియ్యలిర్కున్ బగవంతల్ వాగ్న సితొర్ అద్ జీవత కిరిట్* దుక్యంగ్ వానెకె, బరొసతగ గట్ నిల్చుర్కున్ పుటుంత. ¹³ బోసయ్ ఆయు కసుర్ కియన్ సాటి మన్ విత్తెకె, బగవంతలె నావ మనున్ వితుసెర్ మంతొర్ ఇంజెర్ ఇన్స్. బారితెకె బగవంతల్ తన్ మనున్ కసుర్ కియన్ సాటి వితుసార్ అని మీవ మనున్ ఆతల్ బుది పుటుసార్. ¹⁴ బతి హర్ మాయుల్ తన్ కసుర్ కియన్ ఇన్స్ బుదితె, నియతున్ బస్క్ మాసి కరబ్ ఆసతగ కోండె మాంతొర్. ¹⁵ ఆతల్ కరబ్ ఆస పిండమున్ దాత్ బడె మాసి, పాప్ ఇన్స్టున్ జల్లై సీంత. అద్ పాప్ బెర్పనచౌర్ బెర్పి, ఆత్తుత సాఫ్సున్ జల్లై సీంత.

¹⁶ నావుర్ లాడ్చుర్ దాదలిర్-బాయుక్కిట్! మిరట్ పసె మాయుట్. ¹⁷ హర్ ఉంది చోకొట్లు అని పూరొ బర్పుర్ వాలె వస్తు, స్వర్నగ మన్స్వల్ బగవంతనల్ వాసెర్ మంత. వోరె బాబొ పోబడగ వేడ్చి సియ్యలికున్ నివ్వి కీతొర్. అవ్ వస్తున వేడ్చితె దడ్డి మారియంత, బతి బగవంతల్ బస్క్ టుకె మారియెర్. ¹⁸ బగవంతల్ తన్ సతె గోసితున్ హిందల్ తన నివ్వి కీత కలితగ మరట పంటత మొదొడ రశసతున్ దాత్* మందన ఇంజెర్ మియెర్.

సతె గోసితున్ కేంచి అద్ గోసి తీర్ కామ్ కియ్యల్

¹⁹ నావుర్ లాడ్చుర్ దాదలిర్-బాయుక్కిట్! ఇద్ గోసితున్ కరి కీమ్చ్. హర్ మాయుల్ కేంజ్జె తయర్ మందన అని వడ్గునెకె సోంచ్ కీసి జోక్కి వడ్గున. వెయ్యై సోంగున్ వాయ్య. ²⁰ బారితెకె మాయున సోంగ్ బగవంతల్ ఇచ్ కియ్యల్, నియత్తు సరి తాకుస పరొ. ²¹ అదెన్ సాటినె మిహ్మ మన్స్వల్ కరబ్-పాస్సున్ అని బగ్డ్-నియతున్ సుటి కీసి తాకట. మీవ మన్-దిల్లున్ రొపొ బగవంతల్ ఇర్ర అద్ గోసితున్ పియ్యి తాకట. ఇద్ గోసి మీకున్ బచి కియ పరంత.

²² బగవంతన వచన్ సిరిష్ కేంజ్యలె ఆయె బతి, అద్ వచన్ వెహ్తా తీర్ తాకస. అహాన్ తాక్షైకె మీవ మిరట్ మోసెమ్ కితుర్ అంతిట. ²³⁻²⁴ బగవంతన గోసి కేంచి, అద్ గోసి తీర్ కియెర్ వోర్ మాయుల్ ఆర్ఘతగ తన్ మొక్కామ్ సూడ్చ్చి, తన బహాన్ మంతొరొ ఇన్స్వల్ బప్పిా సొంజి, యెంటనె మరుంగ్యున్ దాత్ మందంతొర్. ²⁵ బతి బగవంతన వచన్తున్ దిహానై సూడ్చైకె తాగ్గ బతయ్ కమి సెలె. పరజుతున్ అద్ మోక్కా సుటి కియుస పరంత. అదెన్ సాటి బోర్తై మాయుల్ అద్ వచన్తున్ కేంచి, అద్ వెహ్తా తీర్ కీంతొరొ, అద్ వచన్తున్ వోర్ బస్క్ మర్చుగొర్. బతి అద్ వెహ్తా తీర్ పిసంతొర్. ఆతొర్ మాయుల్ బద్ కామ్ కీతెకె గిర్ బగవంతల్ వోన్ ఆసిర్వాద్ సీంతొర్. ²⁶ బోర్తై తన్ తనయ్ బక్తన ఇంజెర్ వెహ్చార్, తన్ వెంజెడున్ జరబ్బై ఇర పరొరొ, వోర్ తన్ తనకున్ మోసెమ్ కియ్యల్ ఆంతొర్. వోన బక్కి బతతునె కామి సియె. ²⁷ రాండె వెయ్యుకున్ అని పోసటి మరి-మియడున్ తక్కిల్బ మనెకె, వూర్చున్ మదత్ కియ్యల్ బక్కితునె బగవంతల్ కోర్చెర్ మంతొర్. అప్పా ఇద్ దునియత పాప్ తనకున్ తుండ్యుక్నె సుదుడ్ మన్స్వల్ బక్కితున్ గిర్ బగవంతల్ కోర్చెర్ మంతొర్. ఇహాన్ కల్పి సెల్వుక్నె మన్స్వల్ బక్కియె కరల్ బక్కి అంద్.

మడుర్-పాస్సె సూడ్చ్య

2 నావుర్ దాదలిర్-బాయుక్కిట్! మయ్యతె జగ జగ మిడ్చెర్ మన్స్వల్, యేసు కిరిస్తు పర్చున్ పొరొ బరొస ఇర్చులిర్ మిరట్, బోనె బేద్-బావై సూడ్చుట్. ² నమునతున్ వొరొర్ మాయుల్ సోనెతంగ్ ముదంగ్ అని బారితంగ్ కప్పింగ్ కెర్పి అని ఉండె వొరొర్ మాక్క మాతంగ్ కప్పింగ్ కెర్పి, మిరట్ మీరె మాయుల్ రోతగ వాతెర్ ఇంటు. ³⁻⁴ అస్సై మిరట్ బారితంగ్ కప్పింగ్ కెర్పి సజె మాసి వాతొన్ సంగ, “దాద! నిమె ఇద్ చోకొట్లు కుర్చుతగ ఉద్ ఇంజెర్ వెహ్చాకె, గరిబున్ సంగ, “నిమె అగ నిల సెలెకె ఇగె బూడ్ ఉద్ ఇంజెర్ వెహ్చాకె, మిరట్ బేద్-బావ్ తొహ్మా, కరబ్ బుదితె తస్య కీతుర్ అంతిట.

⁵ నావుర్ లాడ్చుర్ దాదలిర్-బాయుక్కిట్! ఇద్ గోసి కేంజట్. ఇదెన్ మునెన్ తనకున్ పెర్చై బక్కి కియ్యలిర్కున్ తన్ రాజ్ సీంతొన్ ఇంజెర్ బగవంతల్ వాగ్న సితొర్. అదెన్ సాటి బగవంతలె దునియతుర నదుడున్ మునె గరిబ్

* 1:12 జీవత కిరిట్ ఇత్తెకె స్వర్నగ బస్క్ మన్స్వల్ జీవ సెలెకె మోక్షెమ్. * 1:18 యూదుల్గై పండుస్త పంటత మొదొడ రశస బగవంతనయ్ అంద్.

మన్యలీర్కున్ బరోసతగ దనవంతలిర్ కీంతొర్. అని వోరె తన్య రాజ్య ఈస యేతన ఇంజెర్ వూర్చున్ నేమి కీతొర్. 6 మిరట వీర్ గరిబ్ లోకుర పొజట్ వోసెర్ మంతిట్. బతి మీ పారొ అదికార్ తాకుసెర్, మీకున్ కోట్కునగ★ హాఫ్లి కియ్వలిర్ వీర్ దనవంతలిరె ఆందిర్ కి ఆయుర్? ఒహ్సొ, వీరె ఆందిర్! 7 మిరట బక్కి కియ్వల్ కిరిస్తున చొకొట్టు పారొడున్ రెహ్సొ వడ్కువలిర్ విరె దనవంతలిర్ ఆందిర్ కి ఆయుర్? ఒహ్సొ, విరె ఆందిర్!

8 “నీవ నీకున్ పెర్కు కీతపె నీ ఆజ్ఞ-బాజుతుర్చున్ గిర్ పెర్కు కియున” ఇన్వుల్ దర్కు-గ్రంత్ నముకె హుకుమున్ మిరట పియ్యి తాక్కుకె, అద్ చొకొట్టుయ్ గొస్సి ఆంద్. 9 బతి ఉంది మోక మిరట చేర్-బావ్ తొహ్యుట్ తె, దర్కుత కానుస్తంగ్ హుకుముగ్నున్ పియ్యి బయ్యున్ ఆసి పాపిర్ ఆంతిట్. 10 బారితెకె బోరె ఆయు అద్ కానుస్తగ మన్యలీక్ సమ్మ హుకుముగ్నున్ పియ్యి తాక్సెర్, ఉంది హుకుమున్ టూటి కీసి తాక్కుకె గిర్, వోర్ పూరొ దర్కుత కానుస్తంగ్ హుకుముగ్నున్ పియ్యి తాక్కుకి ఇన్వుల్ బద్ధము ఆంతొర్. 11 బారితెకె “పీర్ కియ్వు” ఇంజెర్ వెహ్సౌర్ వోరె, “బోనయ్ జీవ గిర్ యేత్వు” ఇంజెర్ వెహ్సౌర్. అదెన్ సాటి వొరార్ మాయ్యుల్ పీర్ కియ్వుకె గిర్ ఉంది మోక బోనయ్ జీవ యేత్తెకె, వోర్ అద్ కానుస్తంగ్ హుకుముగ్నున్ బయ్యున్ ఆసి తాక్కుర్ ఆంతొర్.

12 అదెన్ సాటి మాకున్ మోక్కొ సుటి కియ్వుల్ కానుస్తన్ పియ్యి, వడ్కుతతున్ హిందల్ అని కామ్ కీతతున్ హిందల్ బగవంతల్ తస్య కియ్వుల్ మంతొర్ ఇంజెర్ దిహస్తె తాకన. 13 బారితెకె దుస్పుర్ పారొ దయ తొహుర్ వూర్చున్ బగవంతల్ తస్య కిసెకె, వూర్ పారొ గిర్ దయ తొహొర్. బతి బూర్తె దుస్పుర్ పారొ దయ తొహంతెరొ, బగవంతల్ తస్య కియున్ నేటి వూర్ వెలె సంతొస్ అని ఆనంద్మె మందంతెర్.

బరోస అని కామ్ కీసి తొహ్యుల్

14 నావుర్ దాదలిర్-బాయిక్కిట్! “నాకున్ యేసు కిరిస్తున్ పారొ బరోస మంత” ఇంజెర్ వొరార్ మాయ్యుల్ వెహ్సౌర్ ఇంటు బతి, అద్ బరోస మత్త తీర్ కామ్ కియ్వుకె, ఆతల్ బరోస బతతునె కామి సియెం. ఆతల్ బరోస మాయ్యున్ బచి కియ పరంత కి బతల్? బచి కియ పరొ. 15 నమునతున్ వొరార్ దాదలె ఆయు, సెలెకె ఉంది బాయియ్ ఆయు, తిన్ తిండి సెల్వ్యుక్ సెలెకె, పోండ్లె కప్పింగ్ సెల్వ్యుక్ మత్తెర్ ఇంట్. 16 అస్క్ మిరట వోర్ దాదన్ సెలెకె, అద్ బాయిన్ బతయ్ మదత్ కియ్వుక్నె, వూర్ సంగ, “సాంతితె సాంజి, పెటిమెన్ తింటు అని మేందొల్-మెన్ కప్పింగ్ పోండట్. అస్క్ మీకున్ గర్చి వాంత. ఇవ్వ సమ్మ మీకున్ బగవంతల్ సీంతొర్” ఇంజెర్ సిరిష గొస్సినెన్ వెహ్స్కె బతయ్ పాయ్య పుట్. 17 అదె తీర్ద బరోస మంత ఇంజెర్ వెహ్సొ, బరోస మత్త తీర్ కామ్ కియ్వుకె గిర్ ఆతల్ బరోస వోంటరి ఆసి సాంత.

18 బతి నమునతున్ బోరె నా సంగ, «నాకున్ యేసున్ పారొ బరోస మంత» ఇందనుర్తె, అస్క్ నన, «నావ బరోసతున్ చొకొట్టుంగ్ కామ్ కీసి తొహంతొస్» ఇంజెర్ వోన్ వెహ్సొ, «నీవ బరోసతున్ కామ్ కియ్వుక్నె తొహా పర్చి కి బతల్?» ఇంజెర్ పూని కీంతొన్. 19 బగవంతల్ వొరారె మంతొర్ ఇంజెర్ నిమె బరోస కియ్వుల్ చొకొట్ బతి, బతల్ పాయ్? అహాన్ బూర్త్ గిరె బరోస కీసెర్, వెరిసి తర తర ఆసెర్ మంతంగ్.

20 ఎహో పిసటి! కామ్ కీసి తొహ్యుక్నె మన్వల్ బరోస బతతునె కామి సియెం ఇన్వడున్ గవ పహ్సొ కి బతల్? 21 మా తొత్తొర్ బాబొ అబ్రాహామున్ హేతు కీమ్. వోర్ తన్వోర్ మరి ఇసకున్ బలిదాన్ సియ్వల్ బొఫ్లత్ పారొ బలి సియ్యె ఆనెకెతె, బగవంతల్ వోన కార్యతున్ సూడ్సి, వోన్ నియత్సోర్ ఇంజెర్ వొప్పార్ కి సెలె? 22 వోన బరోసతున్ కెయ్యి కీసి తొహ్యుల్ మిరట కరి కీంతిట్ కి సెలె? వోర్ తన్య బరోస బాతల్ ఇన్వల్ కెయ్యి తొహొర్. 23 “అబ్రాహాము బగవంత్ పారొ బరోస ఇర్తొర్. అదెన్ హిందలె వోన నియత్సోర్ ఇంజెర్ ఇన్వల్ ఇంజెర్ బగవంతల్ వొప్పార్” ఇన్వల్ దర్కు-గ్రంత్ న వచన్ పూరె మాత. అద్ తరికతె అబ్రాహామున్ బగవంతనొర్ సోప్పత్ ఇన్వల్ పారొల్ వాత. 24 ఇద్ సూడ్సి, మాయ్యుల్ సిరిష తన్య బరోసతున్ హిందల్ ఆయు బతి, తన్వంగ్ కాముగ్నున్ హిందలె, నియత్సోర్ ఇంజెర్ బగవంతల్ వొప్పార్ ఇన్వల్ మిరట కరి కీంతిట్.

* 2:6 సెలెకె సంచర్చనగ.

²⁵ అదె తీర్టే, రాహబు# ఇన్వర్ లంజె వెమ్ము ఇజమేల్ దేస్పుర్ కభియలీర్కున్ తన్ రోన్ మకుసి, సమ్ము మాన్-మర్యాద కీసి దుష్టా సరియ్ సారి కీత. అద్ చొకొట్టు కామున్ హిందల్, «నియత్తు వెమ్ము» ఇంజెర్ బగవంతల్ వాప్టార్. ²⁶ బహునై పరన్ సెలె అద్ మేండోల్ సాత లెకతె వాంతయొ, అప్పు చొకొట్టు కామ్ కీసి తొపుర్ వూర బరొస గిరె సాత లెకతెన్ వాంత.

మీవ వెంజెడున్ జరబై మన్ కరుసుట్

3 నావుర్ దాదలిర్-బాయుక్కిట్! మిహ్మాటల్ వెలెటిర్ బోద వెహ్వాలిర్ ఆయ్యట్. బారితెక బోద వెహ్వాలిర్ మాకున్ వెలె కటింత తన్స్ మందంత ఇన్వర్ మీకున్ టావయె. ² మరట్ సమ్మిర్ గిరె బచొంగొ గల్తింగొ కీంతట్. తన వడ్గైవలిక్ గొస్సినగ ఉంది గిర్ తవ్ కియెర్ వోర్ బర్యుర్ గున్ వాలె మాయ్యుల్ ఆంతోర్. ఆతోర్ మాయ్యుల్ తన్ పూరొ మేండోడున్ జరబై ఇర పరంతొర్. ³ మరట్ తాకుస్త తీర్ తాకన అని మావ జరబై మందన ఇంజెరెంతె కోందన్★ వేసుని దొహంతట్. ⁴ అప్పు డగుర్ రూకత నమున యేత్తెక గిర్, బెయ్ జోర్తె వడి వాసి తాన్ దుర్మోర్ వోంత. బతి తాన్ తాకుస్వ్యుల్ మాయ్యుల్ అద్ రూకతున్ పెజె మన్వుల్ చుడుసి కటెతున్★ తిరుస్తెకె, తన బేకె సొందన ఇత్తెక హాకె తాన్ మలుస పరంతొర్. ⁵ అప్పు వెంజెర్ మావ మేండోడగ చుడుసి బాగమ్ ఆంద్. బతి అద్ బెయ్ డగుక్ డగుక్ గొస్సింగ్ వడ్గైంత. అదె తీర్, చుడుసి మినుల్ డగుర్ కేడతున్ బచోర్-బహాన్ డుండుసంతయొ సోంచ్ కీమ్చ్.

⁶ మావ వెంజెర్ గిరె ఉంది తడ్డిత్ దాత్తుయ్ ఆంద్. కరబై నించి మన్వుల్ మావ మేండోడగ ఉంది బాగమ్ ఆసి మంత. అద్ వెంజెర్ కరబున్ పూరొ మేండోడగ పగ్రి కీసి, మాయ్యున జినితున్ తడ్డిత్ దాత్ లావి కీంత. అహాన్ లావి కియ్యుల్ స్క్రూతున్ అద్ వెంజెర్ పాతడ్లో★ యేతంత. ⁷ సమ్మి జన్మర్కున్, పిటో-పురడున్, పుర్లో-బుసితున్, సమ్ముర్తగ మన్వలిక్ జిఫ్వున్ సమ్ముతున్ ఇదెన్ మునె అని ఇంకె గిర్ మాయ్యుల్ జరబై ఇర్సెరెన్ మంతోర్. ⁸ బతి వెంజెడున్ ఇంకె వేరి బోరె తన్ జరబై ఇర పర్మకి. అద్ వెంజెర్ జివ తెండ్వోల్ విక్కె నించి అవివ్కె కరబ్ కీసిరెన్ మందంత.

⁹ ఇద్ వెంజెడెన్ మరట్ పర్మ ఆయ్యుల్ బాబొ బగవంతన్ డగుర్-పాన్ సీంతట్. ఇదె వెంజెడె బగవంతన రూప్పై పుట్టోర్ మాయ్యున్ సాపెన సీంతట్. ¹⁰ ఆసిర్వాద్ అని సాపెన ఉందియ్ తొడ్డల్ బఫ్రా వాసెర్ మంతంగ్. నావుర్ దాదలిర్-బాయుక్కిట్! అహాన్ మరట్ మన్స్. ¹¹ పొవార్ యేర్ అని చొకొట్టు యేర్ బస్క్రోట్కె ఉంది జలతల్ పూట మాయెంగ్. ¹² నావుర్ దాదలిర్-బాయుక్కిట్! అంజూరి మరతున్ మర్గై పండింగ్★ బస్క్రోట్కె సాదొంగ్. అప్పు ఆంగుర్ వేలితున్ అంజూరి పండింగ్ బస్క్రోట్కె సాదొంగ్. అదె తరికతె, పొవార్ యేత జలతల్ చొకొట్టు యేర్ పూట మాయొ.

బుది-గియ్న వాలీర్

¹³ బుది-గియ్న వాలీర్ అని సమజ్ దార్గై మీ రొపొ బోరె మంతెర్ కి? అహాన్ మత్తెకె వూర్ సతె-పాన్సై తాక్సేర్, బుది-గియ్న సీత అద్ చుడుర్-పాన్సున్ పియ్యు, వూరంగ్ కార్యైన్ తొపొట్ ఇంట్. ¹⁴ ఉంది మోక మీవ దిల్గ కుట కుట అని లాల్పుల్ గుస్తె మంజి, డగుక్ డగుక్ గొస్సింగ్ వెహ్వోర్ సతున్ మకుసియ్యట్. ¹⁵ మిహ్మా మన్వుల్ ఈతల్ బుది-గియ్న స్వర్నల్ రెయ్యు వాయ్యకి. ఇద్ మీకున్ దునియతల్ వాత బుది-గియ్న ఆంద్. ఈతడగ బావ్-బక్కి సెలె. ఇద్ సయ్యున్ద బుది-గియ్న ఆంద్. ¹⁶ బహాన్ ఇత్తెక బగతె కుట కుట అని లాల్పులిక్ గున్గై మందంతంగొ, అగ జగడంగ్ లొలింగ్ అని సమ్ము తీర్చునంగ్ కరబ్ కామ్సై మందంతంగ్.

¹⁷ బతి స్వర్నల్ వాయ్యుల్ బుది-గియ్న వెలె పవిత్ర ఆంద్. అద్ బుది-గియ్న సాంతితున్ పెర్గై కీంత. అద్ బోనె బతయ్ ఇన్వుక్ సాదు ఆసి మందంత. అద్ బుది-గియ్న వెహ్తా తీర్ కేంజంత అని దయతె సూడంత. అని అద్

* 3:3 గ్రీకు బాసతె ఇహిన్ లిహి కీసి మంత: కోడత ముస్కురితున్ లగమ్ దొహంతట్. * 3:4 తెలుగుతె అద్ చుడుసి కటెతున్ «మక్కుని» ఇంతెర్. * 3:6 పాతడ్లో సెలెకె సయ్యున్దల్ ఇంజెర్ మందంత. * 3:12 గ్రీకు బాసతె బలివ పండింగ్ ఇంజెర్ మంత.

వొకొట్టంగ్ కామ్ము కీసెర్ బేద్-బావ్ తొహ్వ్య్ మందంత. అద్ బుది-గియన్ సతెమున్ పియ్య తాకంత. ¹⁸ సతె-పాసె అని సాంతితె తాక్వలీర్ అద్ విజతున్ విచ్చి, సత్త అని సాంతిత పంటతున్ కొయంతెర్.

బగవంతన్ కరుమ్ వరట్

4 మిహ్మ జగ్గంగ్ అని లడెయ్మ్ బతతున్ హిందల్ జర్నెర్ మంతంగ్? మీవ దిల్గ పుట్టులిక్ ఆసన్ ఉందితున్ ఉంది అర్పి వాయ్య సాంజినె ఇవ్ జర్నెర్ మంతంగ్. ² మిరట్ ఆస కీకిట్ బతి, అద్ మీకున్ పుట్టో. అద్ కుట కుట గున్త ఆసతున్ సాటి మాయ్యన్ జకంతిట్. జగ్గంగ్ అని లడెయ్మ్ కీంతిట్ బతి, ఆస కీకిట్ అద్ మీకున్ పుట్టో. మిరట్ కోర్త అద్ మిహ్మ మన్మ. బారితెకె బగవంతన్ మిరట్ తల్గైవిట్. ³ మిరట్ బగవంతన్ తల్గైతెకె గిరె అద్ మీకున్ పుట్టో. బారితెకె మీవ సుక్-బోగున్ సాటి కర్చి కియ్యె కరబ్బు ఆసతె తల్గైంతిట్.

⁴ ఇద్ దునియతంగ్ సుక్-బోగున్ సంగ దోస్తున్ కీతెకె, బగవంతన్ పెర్గై కీతప్ ఆయొ బతి, పీర్ కీతప్ ఆంత ఇన్వ్య్ టావ సెలె కి బతల్? ఇద్ దునియతుర్ సంగ దోస్తున్ కీక ఇన్వ్య్ల, బగవంతన్ పగ-దారల్ ఆంతార్. ⁵ “బగవంతల్ మా సమ్మిర్కున్ సిత, అద్ ఆత్మతె మరట్ తన్వ్యయ బక్కి కియన్” ఇంజెర్ దర్గై-గ్రంత్ నగ, వటి ఆగమె లిహి కీసి మంత ఇంతిట్ కి బతల్? ⁶ బగవంతల్ మాకున్ వెలె పెర్గైత-దయతె సూడ్సైర్ మంతార్. అదెన్ సాటినె దర్గై-గ్రంత్ నగ,

“బగవంతల్ గర్వతె మన్వలీర్కున్ ఉట్ట తిరియంతార్.

బతి కమి-పాసె మన్వలీర్ పారొ పెర్గైత-దయ తొహ్వాంతార్”#

ఇంజెర్ లిహి కీసి మంత.

⁷ అదెన్ సాటి, బగవంతన్ మునె చుడుర్-పాన్ కీసి మంట. సయ్యున్దున్ ఉట్ట తిరియట్. అస్కై వోర్ సయ్యున్ మిహ్మటల్ పరర్ ఆంతార్. ⁸ బగవంతన్ కరుమ్ వరట్. అస్కై బగవంతల్ మీ కరుమ్ వాంతార్. పాపెస్తలీర్నిట్! మీవంగ్ పాప్సైన్ నొరట. బహ్మా-మాతుర్మిట్! మీవంగ్ దిల్మైన్ సుదుడ్-పాన్ కీమ్మ. ⁹ పాపెస్తలీర్నిట్! విచర్తె అని దుక్కతె మంట. జోర్తె ఆడట. కవ్వవడున్ బద్ది ఆడ్సైర్ అని ఆనందున్ బద్ది దుక్కతె మంట. ¹⁰ పర్మున నదుడున్ మునె మీవ మిరట్ చుడుర్-పాన్ కీసి మంట. అస్కై పర్ము మీకున్ డగుర్-పాన్ సింతార్. ¹¹ దాదలిర్-బాయిక్కిట్! మీవ మిరట్ వారాన్ వారార్ బయ్యన్తె రాంగ్కైట్. తన్వ్యార్ సోఫ్తున్ రాంగి సితెకె ఆయు సెలెకె వోన్ పారొ తస్య కీతెకె ఆయు, వోర్ మాయ్యల్ దర్గైత కానుస్తున్ బయ్యన్ ఆతొన లెకతె వాంతార్. మీవ కామ్ సిరిష అద్ కానుస్తున్ పియ్య తాకన. అద్ కానున్ చొకొట్టు సెలెకె వాయుట్లు ఇంజెర్ తస్య కియ్య్ల మీకున్ హక్ సెలె. ¹² పర్జతున్ పారొ నాయ్య తస్య కియ్య్ల అని దర్గైత కానుస్తుగ హకుమ్మై లిహి కియుస్వల్ వారారె బగవంతల్ ఆందుర్. పర్జతున్ బచి కియ్య్ల అని నాసెడమ్ కియ్య్ల గిర్ వోరె ఆందుర్. తె ఆజు-బాజుతుర్ పారొ సిక్కు వాటట్ ఇంజెర్ వెప్పొ నీకున్ బోర్ అదికార్ సితార్?

డగుక్ డగుక్ గొస్సింగ్ వెహ్వాట్

¹³ కేంజట్! “నేండ్ సెలెతె నాడి బత్తెర్ ఉంది చహార్ సాంజి, అగ ఉంది సాల్ వేరి మందంతామ్. వరట్! అగ బేపరి కీసి కొతంగ్ వెలె కమయ్ కీకట్” ఇంజెర్ వెహ్వలీర్నిట్ కరి కీమ్మ. ¹⁴ నాడి బతల్ జర్గంతయొ మీకున్ టావ సెలె. మీవ జీవతున్ బారెతె సోంచ కీమ్మ. మిరట్ జులుక్ దిసి ఉండె జులుకై మయడ్ ఆసి సొన్వ్యల్, పోయత దుహర్తున్ దాత్స్వర్ ఆందిట్. ¹⁵ అహాన్ ఇన్వ్యుడున్ బద్ది మిరట్, “పర్ము జీవతె ఇంజెర్, ఇద్ కీకామ్ అద్ కీకామ్” ఇంజెర్ వెహాన. ¹⁶ బతి మిరట్ అహాన్ కియ్యుట్. లాండి-లబడ్ డగుక్ డగుక్ గొస్సింగ్ వెహ్వార్ గల్తింగ్ కీంతిట్. ¹⁷ అదెన్ సాటి చొకొట్ కియన్ ఇన్వ్యల్, టావ మంజి గిర్ చొకొట్ కియొర్ వోన్ పాష లాగంత.

దనవంతిర్మున్ దమ్మి సియ్యుల్

5 మే దనవంతిర్మిట్, కేంజట్! మిరట్ దుక్కతె ఆడ్పెర్ కిలియట్. బారితెక మీకున్ గాచర్-గండల్ వాయ్యలిక్ మంతంగ్. ² మీవ దన్-దవ్వత్ కడియంత అని మీవంగ్ పాంగుక్ వెలుమ్ పియంతంగ్. ³ మిహా మన్యల్ సోనె అని కూర చిలిమ్ పియంత. అద్ చిలిమ్ మీ పొర్మ ఉట్ గవ వెప్పా, మీవంగ్ మేందొల్మున్ తడ్డిత్ దాత్ దుండుసంత. ఇవ్ ఆక్రితంగ్ దివ్సునె గిరె మిరట్ వెలె దన్-దవ్వత్నె డీగ్ వాడ్పెర్ మంతిట. ⁴ కేంజట్! మీ వహుక్కగ్ కామ్ కియ్యలిర్ బూయ్తులిర్కున్, మిరట్ బూతి సియ్యునె పసి కీతిట. వూరంగ్ బూతింగ్ మీ పొర్మ పిరది కీసెర్ మంతంగ్. వూర్ బూయ్తులిర్ ఆడ్పుల్ స్వర్గన దలమ్ముర్ పర్మునంగ్★ కెప్పున్ కేంజ వాత. ⁵ బొమిత్ పొర్మ మీకున్ పసంద్ వాత తీర్ సుక్-బోగ్గె పిసెర్, కొయ్యల్ దినమున్ సాటి, మీవంగ్ దిల్మున్ కొడ్యుని తయర్ కీసెర్ మంతిట. ⁶ మిరట్ నియత్తె తాక్వలిర్కున్ సిక్క వాట్పి, వూర్మున్ జక్కిట్ బతి, వూర్ మీకున్ మర్ల బడ్డకి.

సమ్ముతున్ వోర్పి మునె దాయన

⁷ అదెన్ సాటి దాదలిర్-బాయిక్కిట్! పర్ము మల్పి వానల్ వేరి, మిరట్ వోర్పి చౌకొట సూడ్పెర్ మంట. బహాన్ ఇత్తెక, వూరార్ కేతిదారల్ తన్వ బొమితగ వాట్యల్ చౌకొట్టు పంటతున్ సాటి, బహాన్ సూడ్పెర్ మందంతొర్మ దిహానె కరి కీమ్సు. వోర్ కేతిదారల్ మొదొడ పిర్ వాసి★ పంట పిరంత అగటల్తె బెర్పి, పంట కొయ్లె వానల్ వేరి వోర్పికున్ చౌకొట సూడ్పెర్ మందంతొర్. ⁸ మిరట్ గిర్ మన్సున్ గట్ కీసి, వోర్పి సూడ్పెర్ మంట. బారితెక పర్మున మల్పి వాయ్యల్ వకత్ కరుమ్ వాసెర్ మంత. ⁹ నాపుర్ దాదలిర్-బాయిక్కిట్! వూరాన్ పొర్మ వూరార్ చహ్హింగ్ వెప్పుట్. అహాన్ వెప్పుర్కున్ పర్ము సిక్క వాటంతొర్. కేంజట్! వోర్ నాయ్ తస్వ కియ్యల్ అదికారి వెయ్యి వాయ్యల్ మంతొర్.

¹⁰ నాపుర్ దాదలిర్-బాయిక్కిట్! పర్మున బారితె వెప్పుర్ పర్మవక్తలిర్ తక్కలిబ్గ్ బోగె మాతెర్. వూర్ పర్మవక్తలిర నమున యేచ్చి మిరట్ తాకట. ¹¹ తక్కలిబ్గ్ వోర్పి బరొసతె తాక్తుర్కున్ అసిర్వాద్ యేత్తుర్ ఇంతట. యోబున వోర్వల్ గున్తున్ బారితె కేంచి మంతిట. పర్ము వోన్ ఆక్రిత్ బాతల్ ఇన్ము సితొర్ ఇన్వల్ మిరట్ సూడ్చిట్. పర్ము వెలె దయ అని కిపుల్ వాలె ఆందుర్. ¹² నాపుర్ దాదలిర్-బాయిక్కిట్! సమ్మిన తెర్ ముకె బతల్ ఇత్తెక, స్వర్గన పొర్మాడెన ఆయ్, బొమిత పొర్మాడెన ఆయ్, ఉండె దుష్టా బతతయ్ పొర్మాడెన ఆయ్, మిరట్ వౌట్ వాట్య. సిరిప్ బతల్ మంత అద్ వెహాట. అహాన్ మత్త తీర్ వెప్పొకెన బగవంతల్ మీకున్ సిక్క వాటొర్.

¹³ మిహాటల్ బోరె ఆయ్ తక్కలిబ్గ్నగ అర్పి మత్తెక, వోర్ పొర్మన కియన. ఆనంద్యై మత్తొర్ వోర్, బగవంతన్ పొర్మన-వింతి కీసెర్ పాటంగ్ వారన. ¹⁴ మిహాటల్ బోరె ఆయ్ యెడ్డి-దుక్కె మత్తెక, చర్చితుర్ పెదొల్మున్ వోర్ కేయుసన. వూర్ వాసి పర్మున పొర్మాడె నియ్ సోక్కి, వోన్ సాటి పొర్మన కియన. ¹⁵ అహాన్ బరొసతె వూర్ పొర్మన కీతెక, వోర్ దుకెలల్ చౌకొట అంతొర్. పర్ము వోన్ చౌకొట కీంతొర్. ఉంది మోక వోర్ పొప్పు కీసి మత్తెక, వోనంగ్ పొప్పున్ పర్ము మాపి కీంతొర్. ¹⁶ అదెన్ సాటి బవె పొప్పు కీసి మన్యుట్టె, బోనంగ్ వొప్పు పొప్పు మీ నడ్డుమ్ మిరట్ వొపట్ అని వూరాన్ సాటి వూరార్ పొర్మన కీమ్సు. ఇదెన్ హిందల్, మీవ తచియత్ చౌకొట అంత. నియత్తొన పొర్మన వెలె స్కితె మంజి బచ్చా చౌకొట కియ పరంత.

¹⁷ యేలియల్ మా దాత్స్యారె సాదరన్ మాయ్యల్ అందుర్. పిర్ అర్పు ఇంజెర్ తన్వ మన్సె పొర్మన కీతొర్. తె సడె మూంద్ సాల్గ్ వేరి, బొమిత పొర్మ పిర్ అర్పుకి. ¹⁸ అద్ ఆత పెజె పిర్ అరన ఇంజెర్ మర్ల పొర్మన కీతొర్. అస్సై హోబర్ పిర్సున్ అరుస్త అని బొమి తన్ ఉర్సుతంగ్ పంటంగ్ పండుస్త.

¹⁹ నాపుర్ దాదలిర్-బాయిక్కిట్! మిహాటల్ బోరె ఆయ్ సతె సర్పున్ బప్పు మాతెక, వోన్ మల్పి సత్పుగ తత్తెక ఇద్ గొస్సితున్ కరి కీమ్సు. ²⁰ పొపెస్తున్ పొప్పు సరితల్ సతె సర్దె మలుస్తార్ వోర్, పాపిన ఆత్మతున్ మరస్తల్ తప్పసి, బచి కియుస్తార్ అంతొర్. ఇదె ఆయ్ పాపినంగ్ పొప్పున్ బగవంతన కెయ్యై వోర్ మాపి కియుస్తార్ అంతొర్.

* 5:4 స్వర్గన దలమ్ముర్ పర్మునంగ్ ఇత్తెకె స్కి వాలె బగవంతల్.

* 5:7 అద్ జాగతగ ఉర్సున్ వకత్తె జరసి పిర్ వాంత అని పంట కొయున్ మునె చెయ్ పిర్ వాంత.

